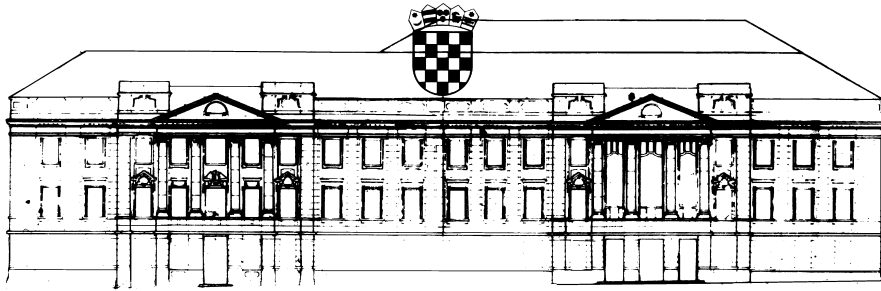

izvješća HRVATSKOGA SABORA

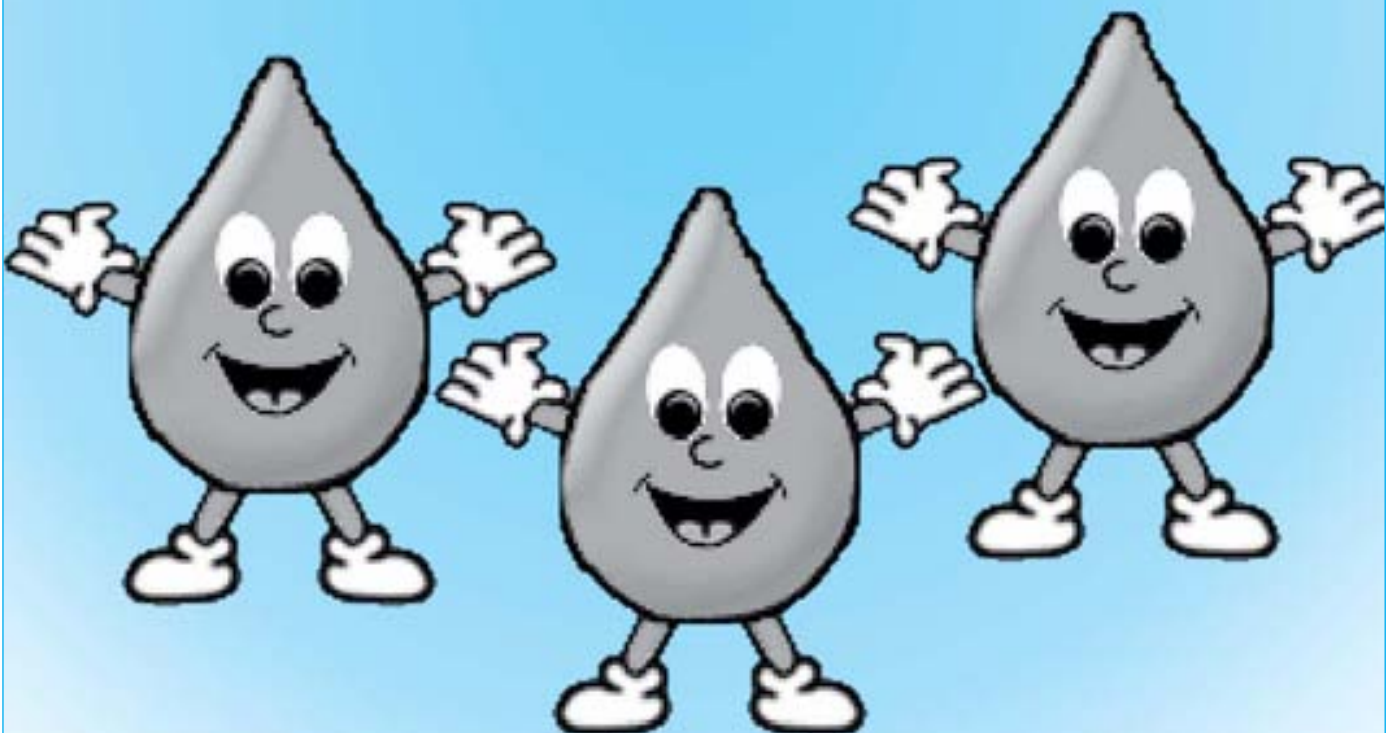
ISSN 1845-9404

GODINA XVII.

BROJ 439

ZAGREB, 20. III. 2006.

17. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

ZAKON O KRVNIM PRIPRAVCIMA

- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIRANJU VODNOG GOSPODARSTVA <i>Nepovratno sufinanciranje javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda</i> A. Šoljan 3 - PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OSIGURANJU <i>Usklađivanje hrvatskog i europskog zakonodavstva</i> V. Žugaj 14 - PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O KEMIKALIJAMA <i>Zajamčen najviši standard zdravstvene zaštite</i> S. Šurina 18 - PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O JAVNOM OKUPLJANJU <i>Ponovno isti Zakon</i> Đ. Krmpotić 24 - PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O INVESTICIJSKIM FONDOVIMA <i></i> Đ. Krmpotić 26 - PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA IZ 2003. GODINE UZ MEĐUNARODNU KONVENCIJU O OSNIVANJU MEĐUNARODNOG FONDA ZA NAKNADU ŠTETE ZBOG ONEČIŠĆENJA ULJEM IZ 1992. GODINE <i>Gradanska odgovornost za štetu nastalu onečišćenjem</i> A. Favro 27 - PRIJEDLOG ZAKONA O OPSKRBI KRVNIM PRIPRAVCIMA <i>Europski standardi prikupljanja, testiranja, obrade, čuvanja i distribucije ljudske krvi i sastojka</i> I. Čerkez 29 - PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽNICAMA <i>Novi će Zakon o trgovini sustavno urediti problematiku tržnica</i> J. Šarlija 31	- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ELEKTRONIČKOJ ISPRAVI <i>Zakonsko uređivanje izrade, prometa i uporabe elektroničkih isprava</i> J. Šarlija 34 - KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HUMANITARNOM RAZMINIRANJU; KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POSEBNIM PRAVIMA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA ZAPOSLENIKA NA POSLOVIMA RAZMINIRANJA <i></i> A. Favro 37 - IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNE STRATEGIJE JEDINSTVENE POLITIKE ZA OSOBE S INVALIDITETOM OD 2003. do 2006. GODINE, TIJEKOM 2003. I 2004. GODINE <i>Izjednačiti prava osoba s invaliditetom</i> M. Kozar 39 - IZVJEŠĆE O RADU DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA U 2004. GODINI <i>Državna odvjetništva dobro radila</i> A. Šoljan 50 - PRIJEDLOG GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O POSLOVANJU FINACIJSKE AGENCIJE U 2004. GODINI <i>Financijski pokazatelji u planiranim veličinama</i> A. Favro 60 - PRIJEDLOG KANDIDATA ZA IZBOR ČLANOVA DRŽAVNOODVJETNIČKOG VIJEĆA <i></i> A. Favro 63 - PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU ČLANOVA ODBORA ZA ETIKU U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU <i></i> A. Favro 63 - IZBORI, IMENOVANJA I RAZRIJEŠENJA <i></i> A. Favro 64

PRIKAZ RADA:

- 17. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 9, 10, 11, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 25, 29. I 30. STUDENOGA TE 1, 2, 6, 7, 8, 9, 13, 14. I 15. PROSINCA 2005.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIRANJU VODNOG GOSPODARSTVA

Nepovratno sufinanciranje javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, po hitnom postupku, prihvatili Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva, čiji je predlagatelj Vlada RH. Predloženim zakonom postojeći Zakon o financiranju vodnog gospodarstva usklađuje se s odrednicama Okvirne direktive o vodama EU (2000/60/EC) te uvode bitna poboljšanja u osiguranju sredstava za održavanje izgrađenih vodnih građevina i izgradnju novih.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, državnog tajnika Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Zdravka Krmeka**.

On je upozorio kako su izmjena i dopunama, osim usklađivanja s Okvirnom direktivom za vode Europske unije, učinjena bitna poboljšanja u cilju osiguranja potrebnih novčanih sredstava za održavanje već izgrađenih vodnih građevina. Predloženim zakonom uvodi se načelo nepovratnog sufinanciranja izgradnje vodnih građevina, javne vodoopskrbe, odvodnje i proči-

šćavanja otpadnih voda i to iz naknade za zaštitu voda i naknade za korištenje voda. Uvođenjem ovog načela uspelo se napraviti da su udjeli Hrvatskih voda koje su imale u komunalnim poduzećima prenijeti na jedinice lokalne uprave. Također, uvode se dvije nove vodne naknade. Prvo, ukida se postojeća vodna naknada i njena se osnovica dijeli na tri vodne naknade. To su naknada za uređenje voda, naknada za melioracijsku odvodnju i naknada za melioracijsko navodnjavanje. Naknada za uređenje voda zamjenjuje postojeću slivnu vodnu naknadu. Naknada za melioracijsku odvodnju, odnosno naknada za melioracijsko odvodnjavanje, naplaćuje se samo na poljoprivredno zemljište. Prva će biti utrošena za tehničko i gospodarsko održavanje županijskih objekata, detaljne melioracijske odvodnje, odnosno kanala trećeg i četvrtog reda. Naknada za melioracijsko navodnjavanje bit će naplaćena samo onima koji će imati interes za navodnjavanje. Vodni doprinos plaćat će se prije izdavanja građevinske dozvole. Tim vodnim doprinosom postojeći sustav obrane od poplava dovest će se u funkcionalno stanje. Sustavom obrane od poplava osigurat će se zaštita imovine i ljudi te štete koje eventualno nastanu na usjevima na poljoprivrednom

zemljištu. Postojeća naknada za uređenje voda koristit će se isključivo na vodnom području gdje je i ubrana.

RADNA TIJELA

Odbor za poljoprivredu i šumarstvo razmotrio je prijedlog Zakona u svojstvu matičnog radnog tijela. Odbor je podržao prijedlog predlagatelja da se Zakon donese po hitnom postupku. Članovi Odbora drže da će se donošenjem Zakona u potpunosti provesti načela iz Okvirne direktive o vodama EU, a to su "onečišćivač plaća" i "povrat troškova od vodnih usluga" te će se definirati opseg načela "ekonomske cijene vode". U raspravi je ukazano na neka otvorena pitanja. Skrenuta je pozornost da bi bilo bolje da je, zbog opsežnih izmjena, predložen cjeloviti zakon. Neki članovi Odbora ukazuju da će se plaćanje naknade za zaštitu voda od fizičkih i pravnih osoba koje stavljaju u promet ili za vlastite potrebe uvoze mineralna gnojiva i sredstva za zaštitu bilja, direktno odraziti na cijenu istih. To će, uz uvođenje ekonomske cijene vode, biti dodatno opterećenje poljoprivrednim proizvođačima, obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima te utjecati na stupanj njihove konkurentnosti na europskom

tržištu. U raspravi je iznesena i dvojba glede administrativnog sustezanja isplate poticaja korisnicima koji nisu podmirili svoje obveze na ime naknade za melioracijsku odvodnju. Naime, vrlo su česte situacije da konkretne aktivnosti melioracijske odvodnje, primjerice čišćenje kanala, nisu napravljene te korisnici zato nisu platili naknadu. Stoga je izneseno mišljenje da naplatu spomenute naknade treba ostvariti drugim instrumentima pravne države, a ne sustezanjem od isplate poticaja. Nadalje, iako se ribnjaci Prijedlogom zakona tretiraju kao poljoprivredno zemljište i na njih će se naplaćivati samo naknada za melioracijsku odvodnju, upitno je hoće li njena visina poticati ili ograničavati razvoj slatkovodnog ribarstva kao izvozno orijentirane grane.

Ukida se slivna vodna naknada, a njena osnovica dijeli se na naknadu za uređenje voda, naknadu za melioracijsku odvodnju i naknadu za melioracijsko navodnjavanje.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje Zakona. Odbor je podnio devet amandmana, dijelom kojih se nomotehnički uređuje tekst. Među ostalim, predložio je da se brišu članci 1, 46. i 50. predloženog Zakona. Također, Odbor je predložio da se članak 51. mijenja i glasi: "U razdoblju od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona Vlada Republike Hrvatske propisivat će visinu naknade za melioracijsku odvodnju, a Hrvatske vode će izvršavati prava i obveze županija iz članka 38.c, 38.d, 38. e, 38 f, 38. g ovoga Zakona, a naknada bit će prihod Hrvatskih voda u tom razdoblju. Danom stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka prestaju važiti odluke županijskih skupština o stopama i visini slivne vodne naknade donesene na temelju članka 28. stavka 1. ovog Zakona". U glasovanju, po okončanju rasprave u Hrvatskom saboru, ovaj amandman kao i ostali Odbo-

ra za zakonodavstva, predlagatelj je prihvatio s tim da je umjesto dvije godine usvojeno da će Vlada u razdoblju od tri godine propisivati visinu naknade za melioracijsku odvodnju. Odbor je također predložio zaključak kojim se ovlašćuje Stručna služba Hrvatskog sabora da obavi redakciju teksta predloženog Zakona prije njegove objave u "Narodnim novinama".

U raspravi na **Odboru za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu**, među ostalim, rečeno je da se predloženim rješenjima decentraliziraju prihodi koji se odnose na vodnu naknadu prijenosom odgovornosti za održavanje objekata detaljne melioracijske odvodnje u vlasništvu županija, sa zemljovlasnika na županije, pri čemu se isti ciljevi postižu i kod poslova održavanja objekata melioracijskog navodnjavanja u vlasništvu županija. U raspravi je postavljeno pitanje o tome odnose li se odredbe članka 51. Konačnog prijedloga zakona kojima je utvrđeno prijelazno razdoblje u kojem će Vlada utvrđivati visinu naknade za melioracijsku odvodnju i na melioracijsko navodnjavanje. Odgovoreno je kako je naknada za melioracijsku odvodnju u prijelaznom razdoblju prihod Hrvatskih voda, a da je naknada za melioracijsko navodnjavanje, koju koriste korisnici sustava navodnjavanja, prihod jedinica regionalne samouprave. Rečeno je da će Vlada uredbom propisati vrste objekata za koje će se plaćati vodni doprinos prije izdavanja građevinske dozvole, pri čemu se najveći prihod očekuje od komercijalnih objekata. Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje ovog Zakona.

U raspravi na **Odboru za europske integracije** predstavnik predlagatelja istaknuo je da će se predloženim Zakonom značajno uskladiti hrvatska legislativa o vodama s Okvirnom direktivom o vodama EU. Budući da je iz Izjave o usklađenosti i Usporednog prikaza vidljiva djelomična usklađenost obrazloženo je da Okvirna direktiva uključuje niz ostalih direktiva EU te da je stoga za puno usklađenje potrebno značajno više vremena i stručnih podloga. Odbor

za europske integracije jednoglasno je utvrdio da je Konačni prijedlog zakona usklađen s pravnom stečevinom Europske unije te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

U raspravi na **Odboru za prostorno uređenje i zaštitu okoliša** istaknuto je da se Zakonom uvodi vodni doprinos koji će se plaćati na gradnju građevina, a obračunavat će se po prostornom metru. Ta će se sredstva koristiti za održavanje i gradnju sustava obrane od poplava. U raspravi je upozoreno da će plaćanje vodnog doprinosa biti uvjet za izdavanje građevinske dozvole što će, zbog dodatnih financijskih obveza, imati loš utjecaj na gospodarstvo i investicije. Osim toga, nije jasno određeno hoće li se obveza plaćanja vodnog doprinosa primjenjivati i na postupke izdavanja građevinskih dozvola koji su u tijeku. Odbor je većinom glasova predložio Hrvatskom saboru donošenje Zakona.

AMADMANI

Zastupnik **Niko Rebić (HDZ)** predložio je amandman na članak 2. tako da se doda novi stavak 7. koji glasi: "Sredstva za financiranje građenja novih i sanaciju postojećih vodnih građevina na područjima od posebne državne skrbi oslobođenih u vojno-redarstvenim akcijama Bljesak i Oluja osigurana putem Hrvatskih voda u cijelosti otplaćuju Hrvatske vode".

Zastupnik **Marko Širac (HDZ)** predložio je šest amandmana. Amandmanom prvim predlaže da se u članku 7. stavak 2. riječ "izračuna" zamjenjuje sa riječi "za plaćanje". Također u tom članku dodaje se novi stavak 3. koji glasi: "Osnovica za plaćanje vodnog doprinosa za produktovode i druge vodove koji su građevine, dužni je metar (m) "Amandmanima dva i tri na članke 37. i 38. stavcima 1. iza riječi "Ovrhu" dodaju se: "na novčanim sredstvima na računima dužnika i tražbinama dužnika prema njihovim dužnicima".

Zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** predložio je tri amandmana. Prvim predlaže da se u članku 8, stavku 2. iza prve rečenice dodaje nova koja glasi: "Naj-

manje 30 % naplaćenih sredstava vodnog doprinosa utrošit će se na području jedinice lokalne samouprave gdje su ista i naplaćena, ako na području te jedinice lokalne samouprave ima potrebe za izvođenjem radova za koje su namijenjena sredstva vodnog doprinosa". Amandman dva odnosi se na članak 13. tako da se u članku 17. stavku 5. dodaje nova rečenica koja glasi: "Najmanje 50 % naplaćene naknade za uređenje voda i melioracijsku odvodnju utrošiti će se na području jedinice lokalne samouprave gdje je ista i naplaćena, ako na području te jedinice lokalne samouprave ima potrebe za izvođenjem radova za koje su namijenjena naplaćena namjenska sredstva, naknada za uređenje voda i melioracijsku odvodnju." Treći amandman odnosi se na članak 19. tako da se u članku 23. dodaju dva nova stavka koji glase: "(2) Od plaćanja naknada za uređenje voda i za melioracijsku odvodnju oslobađaju se vlasnici, odnosno korisnici zemljišta, stariji od 65 godina, kao i osobe nesposobne za rad i privređivanje zbog invalidnosti ili bolesti, ako u domaćinstvu nema drugih osoba sposobnih za rad i privređivanje, te ako zemljište nije dano u zakup drugim osobama" "(3) ako je na poljoprivrednom zemljištu uslijed elementarnih nepogoda ili drugih izvanrednih događaja, koje vlasnik, odnosno korisnik zemljišta nije mogao spriječiti niti na iste utjecati, ili je zemljište nepodesno za poljoprivrednu proizvodnju, izostao prinos, ili je isti umanjen za više od 50% u odnosu na prosječni urod iste kulture na području županije u prethodne tri godine, Hrvatske vode će temeljem uvida na terenu i zahtjeva vlasnika, odnosno korisnika zemljišta otpisati pripadajući dio vodnih naknada za takvo zemljište."

Zastupnik **Zvonimir Mršić (SDP)** amandmanom je predložio brisanje izmijenjenog članka 37. Konačnog prijedloga zakona, kojim se propisuje postupak naplate naknade za uređenje voda, rokovi doznačivanja sredstava i iznos naknade za usluge za poslove naknade. Osim toga predlaže brisanje članka 34. Konačnog prijedloga zakona kojim se utvrđuje odgovornost jedinica lokalne

samouprave za naknadu umanjenog prihoda naknade za uređenje voda, kao i za izuzimanje određenih jedinica lokalne samouprave koje nisu sposobne ustrojiti naplatu te naknade od te obveze.

Vodne naknade su: vodni doprinos, naknada za korištenje voda, naknada za zaštitu voda, naknada za vađenje pijeska i šljunka, naknada za uređenje voda, naknada za melioracijsku odvodnju i naknada za melioracijsko navodnjavanje.

Zastupnici HSS-a **Božidar Pankrećić i Ivan Kolar** predložili su brisanje članka 35. Konačnog prijedloga zakona. U obrazloženju navode kako se ne može prihvatiti administrativno sustezanje isplate poticaja korisnicima koji nisu podmirili svoje obveze na ime naknade za melioracijsku odvodnju. Naime, to će se negativno odraziti na poljoprivrednu proizvodnju. U praksi se znalo dogoditi da se određene aktivnosti oko melioracijskog odvodnje, primjerice, čišćenje kanala ne izvršavaju od strane Hrvatskih voda, a od poljoprivrednika se zahtijeva plaćanje neizvršenog posla i još im se ušteže isplata poticaja.

RASPRAVA

Klub zastupnika HDZ-a podržava donošenje Zakona, rekao je u ime Kluba mr. sc. **Marko Širac (HDZ)**. Ugovorom o pridruživanju Europskoj uniji Hrvatska je preuzela obvezu da će i ovaj Zakon uskladiti sa zakonodavstvom Europske unije, a poglavito s Okvirnom direktivom o vodama. Ovaj Zakon u odnosu na Zakon o vodama je tzv. adhezioni zakon. On se donosi u svrhu provođenja Zakona o vodama. Zakonom se određuju izvori iz kojih se financiraju pojedine namjene iz Zakona o vodama, način utvrđivanja pojedinih obveza što ih plaćaju korisnici i način prikupljanja sredstava. Za vodno gospo-

darstvo karakteristično je da se ne ostvaruju nikakva sredstva na tržišnim osnovama niti se proizvode neki proizvodi. Korisnici vodama u sustavu ne mogu se odreći učinka što će se ostvariti obranom od poplava i drugih oblika zaštite te štetnog djelovanja voda od onečišćenja, kao i korisnih učinaka drugih vodnogospodarskih poslova što se provode u interesu svih pravnih i fizičkih osoba. Sredstva za financiranje vodnog gospodarstva moguće je ostvariti samo u proračunu države ili iz doprinosa i naknada što ih plaćaju korisnici u vodnom sustavu. U tijeku priprema Zakona o vodama 1995.g. razmotrili smo više solucija za financiranje vodnoga gospodarstva. Kroz proteklih deset godina pokazale su se dobre i loše strane financiranja vodnog gospodarstva temeljem važećeg Zakona. Zbog toga je 1998.g. novelom ukinut samostalni izvor financiranja za obranu od poplava tzv. vodni doprinos koji je imao osnovicu u bruto plaćama. Financiranje je nastavljeno iz državnoga proračuna. Ovim Zakonom predlaže se uređenje izvora financiranja vodnoga gospodarstva na način da se zadrže naknade za zaštitu voda koje će se proširiti na korisnike kemijskih sredstava, znači umjetnih gnojiva i pesticida. Dakle, naknade će se proširiti na obveznike koji zagađuju ili onečišćuju naše podzemne i površinske vode. Drugi izvor je naknada za korištenje voda. Treći izvor treba osigurati održavanje obrane od poplava, odnosno hidrotehničkog sustava voda prvog i drugog reda. Na tom dijelu vodnoga gospodarstva imamo dio koji je još uvijek pod minama i koji je nepristupačan. Protekom godina situacija postaje sve teža. Hrvatsko vodno gospodarstvo morat će u narednim godinama i za taj dio aktivnosti osigurati dodatna sredstva kako bi se uopće omogućilo održavanje hidrotehničkih objekata na dijelu koji je u obvezi Hrvatskih voda, ali i u onom dijelu za koje su zadužene županije odnosno u ove naredne tri godine još uvijek Hrvatske vode. Radi toga predlaže se da se uvede vodni doprinos. Procjenjuje se da će to biti daleko sigurniji izvor sredstava nego što je do sada bio. Međutim, iz državnog proračuna

i dalje ostaje obveza financiranja vodonogospodarske djelatnosti za izgradnju kapitalnih objekata u obrani od poplava, za izgradnju objekata vodoopskrbe, za izgradnju objekata pročišćavanja otpadnih voda, ali i za poticanje izgradnje melioracijskog sustava i sustava navodnjavanja. U ovom trenutku ovo su realne mogućnosti našega gospodarstva i građana. Ne možemo ići s naknadama kakve su u Europskoj uniji. Danas u Europi cijena je dva eura po kubiku vode, a za pročišćavanje otpadnih voda tri eura. Sve naknade o kojima se ovdje govori uredit će se posebnim propisom kojega donosi Vlada. Naknade koje će se upotrebljavati za održavanje objekata obrane od poplava, održavanje hidrotehničkog melioracijskog sustava i odvodnje donijet će se na prijedlog Upravnog vijeća Hrvatskih voda uz suglasnost ministra.

O načelu "zagađivač plaća"

Možda bi bilo bolje da je predložen novi zakon, rekao je u ime **Kluba zastupnika HSS-a Ivan Kolar (HSS)**. Treba pohvaliti predložena zakonska rješenja u odnosu na jedinice lokalne uprave znači općine i gradove. U vezi s novim vodnim naknadama, znači za uređenje voda, melioracijsku odvodnju i melioracijsko navodnjavanje moralo se voditi računa o visinama osnovica, stopama zaduženja korisnika, koji povratno dobivaju ta sredstva i mogućnosti istih tih subjekata. Ne bi bilo dobro da planovi i programi budu veći od mogućnosti. Treba dobro procijeniti da se ne dogodi da subjekti koji su zainteresirani za korištenje ne budu u nemogućnosti plaćanja. Vlada mora voditi računa o ekonomskom stanju svih korisnika. Načelo "zagađivač plaća", moramo dobro procijeniti. Iz Prijedloga zakona ne može se iščitati koja je to razina kada zagađivač mora plaćati, i prenosi li on taj teret na zadnjega korisnika njegovoga proizvođača. Govorimo o poljoprivrednom domaćinstvu ili poslovnom subjektu koji troši umjetno mineralno gnojivo i zaštitna sredstva. Bilo bi dobro da se naznači i kaže koliko je to. Znači, ako je to neka-

kva dozvoljena količina, primjerice 700 kg umjetnoga gnojiva i nekakvih par kilograma zaštitnih sredstava onda se ne opterećuje poljoprivrednog proizvođača. Gdje prelazi nivo dozvoljenoga zagađenja korištenja mineralnih sredstava onda nemamo ništa protiv toga. Ali, ako je to linearno onda o tome treba voditi računa, da se ne dogodi novo opterećenje koje proizvođači teško mogu podnijeti. Znači, treba dobro procijeniti koliko je od interesa da se novi namet uvodi i koliko on ima ekonomskoga opravdanja i nosi li koristi ili još više šteti krajnjem poljoprivrednom proizvođaču. Ulaganjem u poljoprivrednu proizvodnju na ovaj ili onaj način unosi se u tlo određene supstance. To donosi korist za proizvodnju, ali isto tako ostavlja u tlu neke štetne tvari. Na razini države kumuliraju se sredstva i ona se raspoređuju planom i programom na sve vodne građevine i sve zahvate od interesa za Hrvatsku. Sada je sazrijelo vrijeme da se na taj način i upravlja, jer je teško bilo segmentarno upravljati. Jedni su bili krivi za to jer nisu imali novaca, a drugi nisu mogli s tim raspolagati. Ovo je model koji bi morao rezultirati poboljšanjem općega stanja. Naša je strepnja u odnosu na načelo da voda mora imati ekonomsku cijenu. Ne bi bilo dobro da najednom ta ekonomska cijena višestruko poraste. Zna se da je mali obuhvat korištenja pitke vode u komunalnom gospodarstvu, gdje se mora napraviti dodatni napor da, ako ne 100%, ali barem 90% stanovništva ima mogućnost priključenja i korištenja sanitarni ispravne vode. Znači, mora se voditi računa o tome da se ne dozvoli neograničeni rast cijena. Nadalje, ne bi bilo dobro vezati plaćanje naknade za melioracijsku odvodnju s administrativnim sustezanjem isplate državnih poticaja korisnicima. To bi trebalo na drugi način riješiti, znači redovitim ili prisilnom naplatom, ali neka se ne veže na poticaje. Bilo bi dobro ako je moguće to izbjeći. Ako poljoprivrednik očekuje jedan iznos koji mu država duguje, pa neće ni on državu kreditirati unaprijed da joj plati. Klub zastupnika HSS-a o ovom Zakonu misli pozitivno, jer puno toga rješava nabolje, ali jasno

ima i ove rečene nedoumice, zaključio je Ivan Kolar.

Troškovi investicijske izgradnje

Imamo raspravu o izmjeni i dopuni Zakona o financiranju vodnog gospodarstva, a sve ono što iz njega proizlazi ugrađeno je u državni proračun, odnosno u proračun Hrvatskih voda, rekao je u ime **Kluba zastupnika HNS-a Jakša Marasović (HNS)**. U odnosu na postojeći Zakon mijenja se vrlo malo. Isti su parametri naknade za korištenje i zaštitu voda. Ne znamo hoće li Vlada mijenjati te parametre. Dakle, ostaje 0,8 kuna za korištenje i 0,9 kuna za zaštitu. Proračunska sredstva su predviđena za izgradnju komunalne infrastrukture. Vlada i premijer tvrde da ćemo olakšati novu investicijsku izgradnju, a sada donosimo izmjenu Zakona kojom kažemo da ćemo podići troškove investicijske izgradnje. Do sada je komunalni doprinos po kubiku prostora u određenim gradovima i općinama iznosio oko 150 kuna. Sada ćete imati dodatnu obvezu za investitora 50, 60 ili 70 kuna ovisi koliko će Vlada reći. Dakle, Vlada svoju zakonsku obvezu da namiri sredstva iz proračuna za održavanje objekata vodnih građevina na državnim vodama sada prebacuje na investitore. Zamislite logiku. Budući investitor će plaćati održavanje nasipa niz Savu i Dravu. Nasipi štite gradove, sela, bolnice, ceste, željeznice koji su već izgrađeni, a oni nemaju obvezu sufinanciranja objekata za obranu od poplava, nego neki novi koji će tek doći graditi. Posve kriva logika i pristup. Nema takvog pristupa u Europskoj uniji. U troškovima Hrvatskih voda za ovu godinu predviđena su 403 milijuna kuna za održavanje objekata na državnim vodotocima ili na vodotocima prve kategorije. Drugo, slivna vodna naknada bila je komplicirana, ali bila je i efikasna. Skupilo bi se oko 450 milijuna kuna. Izdavalo se rješenja. Opet će biti veliki broj rješenja. Opet će biti neplaćanja onih koji to do sada nisu plaćali. Plaćali su oni koji su imali obvezu preko gradskih i općinskih proračuna plaćati. Gdje je bila komunalna naknada tu su plaćali

i slivnu vodnu naknadu. Seljaci malo ili ništa. Sada imaju obavezu plaćati dvije naknade i to za melioracijsku odvodnju i melioracijsko navodnjavanje. Kroz ovu naknadu će se vidjeti što će se skupiti od sirotinje, pa ćemo vidjeti onda što će još Vlada dati. Od toga neće biti ništa. Nije bilo za ove dvije godine, iako je jedan od najprioritetnijih zadataka premijera i Vlade rješavanje navodnjavanja. Opet će sve ovisiti o Bogu.

Ovo se, dakle, sve skupa moralo na drugi način rješavati. Za oko 300 milijuna kubika godišnje građani Hrvatske dobiju račune za plaćanje vodoopskrbe i odvodnje. Građani Hrvatske sveukupno za troškove vodoopskrbe i odvodnje godišnje plate manje od 10 posto plaćenih računa za telefonske impulse. Ali ako "vrag bude crn" pa prihvatimo pravila koja nam Europska unija nameće onda će se vodoopskrba i odvodnja plaćati kao u Kopenhagenu i Berlinu. Onda neće biti kao sada 3, 5, 7 ni 10 kuna kubik vode. Bit će 5,5 eura. To je budućnost.

Svi troškovi vodoopskrbe i odvodnje koji opterećuju građane Hrvatske manji su od deset posto troškova za telefonske impulse.

Kolega Jakša Marasović rekao je kako Vlada ima potpuno kriv pristup kada je riječ o plaćanju vodnog doprinosa, podsjetio je **Jure Bitunjac (HDZ)**. To, međutim, uopće nije točno. I u ostalim zemljama Europske unije postoji takva praksa. Također, svaki investitor mora platiti cijenu priključka na komunalnu infrastrukturu, bilo kad je riječ o vodoopskrbi ili odvodnji. Mr. sc. **Marko Širac (HDZ)** upozorio je kako je Jakša Marasović naveo da će novouvedeni vodni doprinos plaćati isključivo investitori novih objekata te da će se iz tih sredstava isključivo održavati hidrotehnički sustav. Taj navod nije točan. To je samo jedan od izvora s kojim se osiguravaju sredstva za sustav obrane od poplava. Nije točno da seljaci nisu pla-

ćali, rekao je **Ivan Kolar (HSS)**. Plaćali su svi oni koji su vidjeli gdje je utrošen novac.

Državni tajnik Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Zdravko Krmek** pojasnio je zašto doprinos na novoizgrađene objekte. Iz dva razloga. Prvo, svaka urbanizacija opterećuje sustav zaštite od poplava. Zašto? Zato što gotovo sve oborine koje dopijevaju na urbaniziranu površinu u pravilu dopijaju u sustave za odvodnju. Drugo što je bitno je da sve te oborine dopijaju gotovo u isto vrijeme. Tako se dodatno opterećuje sustav obrane od poplava. Istodobnom izgradnjom, odnosno održavanjem sustava obrane od poplava povećava se vrijednost nekretnina na zaštićenom području. Time se omogućava izgradnja novih objekata na području koje je zaštićeno od poplava. Moram ispraviti netočan navod, rekao je **Jakša Marasović (HNS)**. Naime, nova građevina koja se izgradi u Murteru ili u Splitu ne opterećuje niti malo problem obrane od poplava na Savi. Ako opterećuje onda je to nešto drugo, kako će se riješiti slivne vode u Splitu. To je drugi problem. To nema veze sa stavkom održavanja građevina na vodotocima I. stupnja.

Sedam vodnih naknada

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Dragica Zgrebec (SDP)**. Ona je naglasila kako je voda danas, a pogotovo će to biti u budućnosti, jedan od najznačajnijih prirodnih gospodarskih resursa. Hrvatska ima tu sreću da ima značajne zalihe vode i da su one relativno nezagađene. U obrazloženju predloženog Zakona kaže se da se on usklađuje s Okvirnom direktivom Europske unije 2000/60. Međutim, ako iz dodatka Prijedloga zakona prebrojimo koliko je odredaba usklađeno onda vidimo niti jedna, a samo ih je 6 djelomično usklađeno, dok čak 143 ostaju neusklađene. Pitamo se zbog čega Prijedlog zakona nosi oznaku "E". Koja je suština izmjena i dopuna? Najavljuje se decentralizacija u vodnom sektoru određivanjem odgovornosti za odr-

žavanje dijela vodnog sustava koji je najbliži korisnicima, te polazi od načela da je vlasnik odgovoran za održavanje objekta. Uvodi se načelo da voda ima ekonomsku vrijednost. Kada se govori o naknadama sada imamo sedam vrsta vodnih naknada. U proračunu za 2006. godinu izdvaja se 223 milijuna kuna za vodno gospodarstvo. S ovim zakonom izdvajanja iz državnog proračuna limitiraju se na 80 milijuna kuna. Dakle, smanjuju se sredstva iz proračuna, uvode se vodne naknade i ostaje kao izvor proračun lokalnih jedinica. Nove naknade su naknada za korištenje voda, naknada za zaštitu voda, zatim za vađenje pijeska i šljunka, potom za uređenje voda te za melioracijsku odvodnju i melioracijsko navodnjavanje. Uz to uvodi se novi vodni doprinos na gradnju građevina koje plaća investitor, a osnovicu obračuna čini prostorni metar te doprinos na prometnice i druge otvorene građevine čiju osnovicu čini četvorni metar. Visinu vodnog doprinosa utvrdit će Vlada. Ne znamo kolika će biti i koliko će to značiti poskupljenje investicija. Naknadu za zaštitu voda plaćaju pravne i fizičke osobe koje stavljaju u promet ili za vlastite potrebe uvoze mineralna gnojiva i sredstva za zaštitu bilja. Toga do sada nije bilo. Umjesto slivne vodne naknade uvodi se naknada za uređenje voda, naknada za melioracijsku odvodnju i naknada za melioracijsko navodnjavanje. Što se tiče naknade za uređenje voda izuzima se poljoprivredno zemljište, a uvodi se obveza za zemljište na pomorskom dobru za koje je izdana koncesija. Vlasnici poljoprivrednog zemljišta plaćat će naknadu za melioracijsku odvodnju i ona se prenosi na razinu županije. Namijenjena je za tehničko i gospodarsko održavanje građevina detaljne melioracijske odvodnje, znači kanala 2, 3. i 4. reda koji su u vlasništvu županije. Obveznici naknade za melioracijsko navodnjavanje bit će korisnici melioracijskog sustava za navodnjavanje koje se uvodi po slobodnoj ocjeni županija, što je u redu. Ova sredstva imaju tretman izvanproračunskih javnih davanja. Sredstva državnog proračuna služila bi samo za izgradnju

regulacijsko-zaštitnih vodnih građevina. Godišnje bi iznosila 80 milijuna kuna. Za ostala sredstva nema nikakvih simulacija o njihovoj visini. Također, predlaže se da se sredstva naknada za korištenje i zaštitu voda nepovratno dodjeljuju komunalnom javnom sektoru, a udjeli, dionice i suvlasnička prava Hrvatskih voda prenose se na lokalne jedinice. S obzirom na minimalnu razinu usklađenja Prijedloga zakona s Okvirnom direktivom o vodama EU te zbog toga što se ne zna koliko će se novim naknadama opteretiti korisnike, smatramo da bi bilo dobro da se provedu dva čitanja predloženog Zakona.

Voda danas, a pogotovo u budućnosti bit će jedan od najznačajnijih prirodnih gospodarskih resursa. Hrvatska ima značajne zalihe vode i one su relativno nezagađene.

Tvrđnja da Prijedlog zakona nije usklađen s Okvirnom direktivom o vodama ne počiva na realnim činjenicama, rekao je u ispravci netočnog navoda mr. sc. **Marko Širac (HDZ)**. Naime, iz priložene potvrde nadležnog državnog organa vidljivo je da je ovaj Zakon u potpunosti usklađen s Okvirnom direktivom. **Dragica Zgrebec (SDP)** pojasnila je kako nije rekla da Prijedlog nije usklađen, nego je tek minimalno usklađen, jer je šest odredaba djelomično usklađeno, a 143 nisu uopće usklađene. Kolegica Dragica Zgrebec u svom je izlaganju navela da se uvodi sedam novih naknada, što nije točno, ustvrdila je **Mirjana Brnadić (HDZ)**. Uvodi se vodni doprinos, a postojeća slivna vodna naknada dijeli se na tri vodne naknade: za uređenje voda, melioracijsku odvodnju i melioracijsko navodnjavanje.

Veliko prirodno bogatstvo

Zakon o financiranju vodnog gospodarstva donesen je 1995. godine, podsjetio je **Jure Bitunjac (HDZ)**. Odred-

be članka 2. točka 4. ovog Zakona izazvale su kontroverze odgovornih osoba koje su radile u vodnom gospodarstvu. O čemu se radi? Radi se o naknadi za zaštitu i za korištenje voda i sredstvima državnog proračuna koja su se transferirala za određene investicije. Ona su se davala shodno postojećem Zakonu o financiranju vodnog gospodarstva. Taj Zakon u vrijeme kada je donesen imao je možda određenu funkciju, ali koju nikada nije bilo moguće provesti. Gotovo sve jedinice lokalne samouprave i sva komunalna društva koja se bave vodoopskrbom digla su svoj glas protiv tog Zakona. Problem privatizacije vodno-gospodarskog sektora, a pogotovo društava koja se bave vodoopskrbom na razini Hrvatske interesira širu javnost, sve građane i krajnje korisnike. Postojeći zakoni u tom sektoru dopuštaju različite kombinacije. Na neki način bili smo u iskušenju da prirodno bogatstvo, vodoopskrbu i odvodnju prepustimo privatnom sektoru, domaćem a poglavito stranom. To se nije dogodilo. Možemo biti sretni da Hrvatska uz veliki vodni potencijal, kao opće dobro, ima u isključivom vlasništvu jedinica lokalne samouprave vodoopskrbna poduzeća, javna komunalna poduzeća, trgovačka društva. Na slivu Cetine ima četiri elektrane i to Peruča, Đale, Kraljevac i Zakučac. Tu je i Orlovac. Dio financijskog kolača trebao bi pripasti jedinicama lokalne samouprave, jer se radi o snazi od 900 megawata koja je instalirana na slivu Cetine. Godišnja proizvodnja je 2,5 milijuna megawat sati, a to je vrijednost milijardu i 250 milijuna kuna. Jedinice lokalne samouprave s područja Cetine krajine dobivaju minimum. Grad Sinj nema niti jedne jedine kune koja bi mu trebala pripasti. Nadalje, dobar je pristup ekonomska cijena vode, ali ne na razini pojedinog operatera, odnosno pojedinog komunalnog poduzeća, nego ekonomska cijena na razini države. To znači uravnoteženost cijena gdje će se država preko nadležnih ministarstava i jedinica lokalne samouprave te županija pojaviti kao moderator cijena. Tako će se sačuvati socijalna stabilnost i socijalni mir.

Vodni doprinos - stabilan izvor financiranja

Mirjana Brnadić (HDZ) govorila je o tome što se izmjenom ovog zakona postiže. Uvodi se načelo nepovratnog financiranja izgradnje javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda sredstvima naknade za zaštitu vode i naknade za korištenje vode. Ovim načelom elimirat će se dosadašnje dvostruko terećenje potrošača i to jednom kroz naplaćenu naknadu, a drugi put kroz povrat anuiteta kredita. Izmjenom Zakona eliminirat će se nesvrhoviti ulazak Hrvatskih voda, odnosno države u dioničarsku strukturu javnih komunalnih društava. Vrlo važna novina je da se sredstva naknade za zaštitu voda mogu dodijeliti u obliku kredita pravnim ili fizičkim osobama koje ispuštaju tehnološke otpadne vode, a poradi financiranja izgradnje vodnih građevina za pročišćavanje tehnoloških otpadnih voda te osobama koje ispuštaju sanitarne otpadne vode, a koje se ne mogu priključiti na sustav javne odvodnje. Ako su te građevine u potpunom ili pretežnom vlasništvu Hrvatske sredstva se dodjeljuju nepovratno. Značajna novina je uvođenje nove naknade vodnog doprinos. Uvođenjem te naknade dobiva se stabilan izvor za financiranje redovitog tehničkog i gospodarskog održavanja vodotoka, regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina te pripremu planova za obranu od poplava, erozija i bujica. Na cijelom području Hrvatske on se troši po načelu solidarnosti i prioriteta. Posebno treba istaknuti primjenu načela "onečišćavač plaća". Naknadu za zaštitu voda plaćaju pravne i fizičke osobe koje stavljaju u promet ili za vlastite potrebe uvoze mineralna gnojiva i sredstva za zaštitu bilja. Dobro je rješenje da se naknada za zaštitu voda, koju plaćaju pravne i fizičke osobe koje ispuštaju otpadne vode, plaća prema stupnju onečišćenja ispuštene otpadne vode. To je mjerljiva kategorija. Ovim izmjenama potaknut će se obveznici da ulažu znatnija sredstva u pročišćavanje otpadnih voda i time plaćaju manje naknade ili ih

uopće ne plaćaju. Naknada za uređenje voda plaća se i na zemljište pod dalekovodima i produktovodima, na zemljište koje pripada pomorskom dobru na koje je izdana koncesija, a poljoprivredno zemljište je isključeno. Naknada za melioracijsku odvodnju može se obračunati na tri načina što je svaka županija za sebe ovlaštena propisati. Naknadu za melioracijsko navodnjavanje plaćaju isključivo korisnici melioracijskog sustava navodnjavanja. Bitna novina je izmjena članka 27. gdje je ukinuto načelo obvezne supstitucije nedostatnih sredstava za tehničko i gospodarsko održavanje vodnih građevina bivših lokalnih voda iz proračuna županija, gradova i općina. Što se tiče obračuna i uplate vodnih naknada eliminirane su dvojbe o tome tko donosi rješenje o obračunu, tko obavlja pripremu rješenja, a tko obavlja obračun.

Naknadu za zaštitu voda plaćaju pravne i fizičke osobe koje ispuštaju otpadne vode te one osobe koje stavljaju u promet ili za vlastite potrebe uvoze mineralna gnojiva i sredstva za zaštitu bilja.

U replici mr. sc. **Marin Jurjević (SDP)** upozorio je kako članak 6. govori da se vodni doprinos plaća na gradnju građevina. To bi značilo da će nasipe na Savi i Dravi i probleme vezane za poplave uglavnom plaćati ljudi s mora, gdje se najviše gradi. Ovo rješenje u koliziji je s principom decentralizacije. Članak 6. dovest će do toga da će najveći teret pasti na one koji su najudaljeniji korisnici. U odgovoru **Mirjana Brnadić (HDZ)** podsjetila je kako će se vodnim doprinosom dobiti stabilan izvor financiranja koji će se trošiti na cijelom području Hrvatske po načelu solidarnosti i prioriteta. U drugoj replici **Jakša Marasović (HNS)** naveo je primjer Neretve koja je međudržavna rijeka. Ona mora imati obranu od poplava

i ima neke nasipe. Međutim, Metković odnosno desna obala rijeke se ne brani. Sada se moraju skupiti sredstva u cijeloj Hrvatskoj da bi se sagrađio taj nasip. S druge strane prepušta se Opuzenu, Metkoviću i Pločama da naprave program, planove i skupe sredstva da bi funkcionirao melioracijski sustav Metkovića. Kako će to funkcionirati? Sve će se zaslaniti i neće biti ni mandarina ni povrća. Ne možemo, dakle, dignuti ruke kao država od nečega što je državni interes. **Mirjana Brnadić (HDZ)** u odgovoru naglasila je da se od svih naknada prema planovima VGO-a za to područje za svaku godinu utvrđuju prioritetni poslovi koji se moraju obaviti.

Dio naknada jedinicama lokalne samouprave

Niko Rebić (HDZ) upozorio je, među ostalim, kako nije jasno da li Hrvatske vode preuzimaju obveze obavljanja poslova koji se odnose na melioracijsko navodnjavanje. Po njegovom mišljenju naknada za navodnjavanje neće imati punog opravdanja dok se ne objedine posjedi, odnosno dok se ne izvrši komasacija. Dobro je da sredstva Hrvatskih voda koja su plasirana na određenim područjima ne mogu biti tretirana kao kreditna sredstva ili ulaganje u vlasništvo komunalnih poduzeća. Ovaj Zakon trebao je ponuditi rješenje nastalih dugovanja po kreditima HAVOR-a jedinica lokalne samouprave odnosno komunalnih društava, barem na područjima od posebne državne skrbi. Zato je potrebno intervenirati amandmanom. Taj smo amandman zastupnika Nike Rebića u ovom rezimeu ranije prikazali. Zastupnik Rebić nadalje je rekao kako se u ovim izmjenama i dopunama više radi o decentralizaciji obveza, a čini se ipak o centralizaciji sredstava. Jer, kako objasniti da gradovi i općine gotovo nigdje ne participiraju u postotku iz vodnih naknada. Tako su od članka 2. do 6. sve prihodi Hrvatskih voda, a 6. i 7. prihodi županija. Stoga je potrebno bolje regulirati pitanje raspodjele naknade za korištenje vode na način da i jedinicama lokalne samouprave pripadne određeni

postotak od prihoda po osnovi korištenja prostora za proizvodnju električne energije. Nemoguće je nadoknaditi sve negativne efekte izgradnje umjetnih hidroakumulacija. To treba konačno priznati. Te u pravilu siromašne jedinice lokalne samouprave trebale bi dobiti svoj dio, jer HEP i svi drugi na akumulaciji hidroelektrana ostvaruju enormne profite.

U pogledu navodnjavanja na samom smo dnu Europe. Naknada za melioracijsko navodnjavanje prihod je županija. Naknadu plaćaju isključivo korisnici sustava za navodnjavanje, kojega zapravo nema.

U replici **Jakša Marasović (HNS)** rekao je kako u predloženom Zakonu nema stavke gdje su sredstva predviđena za izgradnju melioracijske odvodnje i melioracijskog navodnjavanja. Tko će to dati? U odgovoru **Niko Rebić (HDZ)** pojasnio je kako je u ovom Zakonu predviđeno održavanje, izgradnja i uređenje voda iz vodnog doprinosa, ali isto tako i iz državnog proračuna.

Princip čistih računa

Donošenjem ovog Zakona uvodimo princip čistih računa, rekao je **Vladimir Štengl (HDZ)**. Preciznije se određuju obveze svih zainteresiranih i svih obveznika financiranja vodnog gospodarstva. Zakon uvodi dva principa. Princip solidarnosti za cijelo područje Hrvatske odnosi se na sredstva koja se ubiru od vodnog doprinosa, naknade za korištenje voda i za zaštitu voda. Vodnim područjima, a ima ih četiri, pripada naknada za uređenje voda. Županijama pripada naknada za melioracijsku odvodnju. Ovo potvrđuje drugi princip, a to je decentralizacija. Izuzetno je važno da melioracijsko navodnjavanje i melioracijska odvodnja budu u nadležnosti županije. Važno je također što je

regulirano nepovratno financiranje kao i da se udjeli Hrvatskih voda u komunalnim poduzećima prenesu na jedinice lokalne samouprave. Primjena načela tko duguje državi ne može od nje potraživati uvodi odredbu o sustezi isplata poticaja osobama u visini njihovog duga po ovim naknadama. U konačnici ova odredba uvodi reda, ali mora se povesti briga o tehnikama i usklađenosti transfera. Jer, naknada je prihod županije, a obveznik poticaja je država. Moguće je da će sve ove naknade izazvati reakciju u smislu da su to novi nameti. Hrvatska je bogata vodama. To bogatstvo globalno postaje sve značajnije. Iz tih razloga vodno gospodarstvo traži sustavno, pravilno i pravično financiranje.

Da biste održavali vodne građevine na državnim vodotocima ili na vodotocima prvog reda naplaćuje se od onih koji grade. A oni koji se brane ne plaćaju ništa. Kakva je to solidarnost, upitao je **Jakša Marasović (HNS)**. Može se pretpostaviti da je nekima to već izgrađeno, a da drugima još nije, odgovorio je **Vladimir Štengl (HDZ)** te dodao kako će se jednog dana napraviti desna obala u Metkoviću, a slijedećih godina u Donjem Miholjcu na Dravi.

Navodnjavanje - poduhvat države

Luka Bebić (HDZ) naglasio je kako je bilo vrijeme da se sustavno riješi pitanje financiranja vodnog gospodarstva na stabilan i dugoročan način. Obrana od poplava treba imati stabilan izvor prihoda. Priobalna područja siromašna su sa zemljištem zbog erozija i bujica iz prošlosti. Potrebna je solidarnost i na tom području kako bi zadržali ili umanjili štetne posljedice bujica i erozija. Što se tiče Neretve i Cetine tu su potrebni vodoobrambeni sustavi koji negdje već postoje, ali su ugroženi. Neretva je ugrožena. Postojeći objekti obrane od poplava i mreže kanala dovedeni su u pitanje. Ugroženi su i rezultati melioracija zbog smanjenog dotoka slatke vode iz unutrašnjosti, posebice lijevog priobalja Neretve. Preusmjerene su vode Bune, Bunice, Bregave i Trebišni-

ce zbog potrebe eksploatacije tih voda za proizvodnju električne energije. Kad je riječ o navodnjavanju na samom smotru Europe. Najavljuju se i provode inicijalne mjere za cijeli sustav navodnjavanja u Hrvatskoj. To treba biti poduhvat cijele države. Velike akumulacije u zaleđu primorja su neiskorištene. One se nalaze na 300 do 400 metara nadmorske visine i može se u suradnji s Bosnom i Hercegovinom velike količine slatke vode koristiti u priobalju i na otocima. Zakon predviđa načelo da zagađivači vode plaćaju to što prouzroče. Veliko zagađivanje dešava se neumjerenom i neselektivnom upotrebom sredstava za zaštitu bilja u poljoprivredi i umjetnih gnojiva. Prema tome, oni koji uvoze i koji se s time bave trebali bi i plaćati dio za problem koji prouzrokuju.

Na mnogim zemljištima koja su do prije desetak godina pedološki bila izvrsna došlo je do velike degradacije zbog prevelike uporabe umjetnih gnojiva i zaštitnih sredstava.

U replici **Jakša Marasović (HNS)**, među ostalim, upozorio je kako je u vezi s erozijama i bujicama prije bila slivna naknada, koja se sada dijeli na tri. Nije određeno kolika će koja od njih biti. Naknada za uređenje voda ostaje. Dakle, i dalje ostaju bujice i erozije. Nije to mali novac. Na razini države skupi se blizu 450 milijuna kuna, a vrati se u izvršenje poslova više od 360 milijuna kuna. U odgovoru na repliku **Luka Bebić (HDZ)** rekao je kako treba konačno uspostaviti sustav za stabilno financiranje vodnog gospodarstva. To ne znači da neće i dalje biti potrebe za intervencije iz državnog proračuna za kapitalne objekte. Ali tih krupnijih stvari bit će sve manje ako uspostavimo stabilan izvor financiranja. U drugoj replici mr. sc. **Božidar Pankretić (HSS)** pojasnio je kako imamo konvencionalnu poljoprivredu gdje je stvarno problem one-ščišćenja od mineralnih gnojiva izraže-

niji. Ali imamo i ekološku poljoprivredu gdje ga uopće nema. Imamo i tzv. integralnu poljoprivredu, gdje je korištenje umjetnih gnojiva i zaštitnih sredstava u onoj mjeri koja je dozvoljena. Moramo se suočiti s problemom što će značiti opterećenje na one koji uvoze ili koji stavljaju u promet mineralna gnojiva i zaštitna sredstva. Hoće li oni taj teret prebaciti na poljoprivredne proizvođače. Ako se to dogodi imat ćemo problema. U odgovoru na repliku **Luka Bebić (HDZ)** upozorio je kako je vrlo važno pitanje selektivnosti upotrebe umjetnih gnojiva, jer smo zainteresirani za ekološku proizvodnju. Na mnogim zemljištima koja su do prije desetak godina pedološki bila izvrsna došlo je do velike degradacije zbog enormne upotrebe umjetnih gnojiva.

Pitanja solidarnosti

Ovaj zakon ima jedan dobar i jedan loš dio, rekao je **Zvonimir Mršić (SDP)**. Dobar je u dijelu gdje se doista rješava problem. Naime, sredstva su prikupljena od građana i poduzeća u Hrvatske vode. Ona su ta sredstva u obliku sufinanciranja, odnosno kredita davale komunalnim poduzećima, odnosno jedinicama lokalne samouprave. Sada će Zakonom to postati vlasništvo jedinica lokalne samouprave koje će vjerojatno time dokapitalizirati komunalna poduzeća odnosno distributere. Do sada sve je to bilo centralizirano. Nije dobro što nije riješeno pitanje kredita koje su Hrvatske vode i jedinice lokalne samouprave digle od HAVOR-a. To ostaje i dalje obveza jedinica lokalne samouprave. Neke su bile u privilegiranom statusu, pa su mogle dobiti sredstva od Hrvatskih voda. Tu bi trebalo biti načelo ravnopravnosti. Nije dobro u ovom Zakonu što se uvode novi nameti. Vodni doprinosi postat će jedan veliki porez. U nekim jedinicama lokalne samouprave bit će veći od komunalnog doprinosa. Dobro je načelo solidarnosti koje treba biti tako dugo dok svi ne budu u sličnoj ili istoj situaciji da se građanima osigura jednaku dostupnost vodoopskrbnog sustava te određeni stupanj pročišćavanja otpadnih voda.

Mr. sc. **Marko Širac (HDZ)** rekao je kako je Zvonimir Mršić naveo sedam netočnih navoda. Tako, neće se uvesti nikakva nova opterećenja, jer će naknade, pogotovo naknadu za navodnjavanje plaćati samo oni koji koriste melioracijski sustav ili sustav navodnjavanja. Drugo, Hrvatske vode nisu poduzeće, nego ustanova u vlasništvu države. U replici **Jakša Marasović (HNS)** rekao je kako od 300 milijuna kubika koji se fakturiraju na Zagrebački, Splitski i Riječki vodovod otpada pola. Kad bi bilo načelo koje predlaže Zvonimir Mršić onda bi Koprivnica puno manje dobila nego što sada dobiva. Dakle, ako ne uzmete Zagrebu, Splitu, Rijeci i još nekima, onda nemate što drugima dati. U odgovoru **Zvonimir Mršić (SDP)** informirao je kako građani i gospodarstvo Koprivnice godišnje uplaćuju Hrvatskim vodama više od deset milijuna kuna, a županija daljnjih deset. A dobije se između milijun i dva milijuna kuna godišnje povrat. Dakle, ne treba se Zagrebu, Splitu i Rijeci uzimati da bi se gradilo u Koprivnici. Samo malo manje treba uzimati Koprivnici. **Jure Bitunjac (HDZ)** u replici rekao je kako nije dobro rješenje da komunalna društva budu vlasnici komunalne infrastrukture kad je riječ o vodoopskrbi. Reformom komunalnog i vodoopskrbnog sustava to treba riješiti na način da komunalna infrastruktura pripada osnivačima, znači jedinicama lokalne samouprave, a to je vezano uz privatizaciju vodnog sektora. U odgovoru na repliku **Zvonimir Mršić (SDP)** podsjetio je kako je rekao da se sve daje jedinicama lokalne samouprave, a neka one odluče što će s time činiti. Jedan od modela je da se time dokapitaliziraju komunalna poduzeća. **Pero Kovačević (HSP)** u slijedećoj replici naglasio je kako treba spriječiti mogućnost privatizacije komunalnih poduzeća iz ovog područja po bilo kojem modelu, poglavito po modelu javno-privatnog partnerstva. Sada ulazimo u taj dio problematike. Poglavito je to bitno za našu pregovaračku ekipu koja pregovara vezano za Europsku uniju. Doista, upozorio je **Zvonimir Mršić (SDP)**, treba definirati što se smije, a što ne smije privatizira-

ti. **Josip Đakić (HDZ)** naveo je da jedinice lokalne samouprave kada se radi o prikupljanju sredstava imaju dovoljno službenika i mogućnosti te pravovaljane evidencije kako bi ostvarile što veću naplatu doprinosa i uprihodovale ono što je potrebno. **Zvonimir Mršić (SDP)**, međutim, rekao je kako brojne jedinice lokalne samouprave uopće nemaju obračun komunalne naknade niti ih naplaćuju. Po ovom Zakonu one će, bez obzira što ne naplaćuju od građana komunalnu naknadu, morati Hrvatskim vodama plaćati vodni doprinos, odnosno naknadu za uređenje voda. Jedinice lokalne samouprave trebaju obavljati uslugu naplate za Hrvatske vode, ali ne mogu biti obveznici.

Glavni cilj - stabilno financiranje

Izmjenama i dopunama Zakona postiže se kvalitetan način financiranja održavanja voda i javnog vodnog dobra, rekao je **Tomislav Tomić (HDZ)**. Više se neće postavljati pitanje pravednosti kada se tvrdi da se dva puta plaća jedna te ista investicija. Izmjenom Zakona riješilo bi se pitanje udjela i dionica Hrvatskih voda na način da bi se ovi prenijeli na jedinice lokalne samouprave i imatelje udjela i dionica u pojedinim komunalnim društvima. Isto tako se i kreditne obveze prema Hrvatskim vodama otpisuju u neispunjenom dijelu. Kontrolu trošenja sredstava Hrvatskih voda kod komunalnih investitora i nadalje bi obavljale Hrvatske vode. Glavni cilj ovog Zakona je iznalaženje stabilnog financiranja za tehničko i gospodarsko održavanje vodnih građevina na vodama prvog i drugog reda te održavanje objekata detaljne melioracijske odvodnje i navodnjavanja. Stabilno financiranje vodnog gospodarstva provest će se ukidanjem slivne naknade koja nije iskoristila načelo "korisnik plaća". Treba podržati odredbe da se dužnicima koji koriste poticaje dugujući iznos naknade odbija od iznosa poticaja, jer je kompenzacija opće načelo dužničko-vjerovničkih odnosa. Također treba pozdraviti uvođenje vodnog doprinosa,

gdje se institucionalizira stabilan izvor za financiranje poslova redovnih tehničkih održavanja, ali i priprema planova za obranu od poplava, erozija i bujica.

Od poplava ugroženo 15 posto državnog teritorija

Željko Pavlic (MDS) najavio je kako neće podržati ovaj Zakon. Zakonu je glavni cilj osigurati sigurno financiranje sustava vodnog gospodarstva. Međutim, to se neće desiti, jer nema simulacije i projekcije koliko će se sredstava prikupiti iz novouvedenog vodnog doprinosa koji se skuplja po kubičnom metru novoizgrađene građevine. Na temelju ovog Zakona mora se prikupiti oko 600 milijuna kuna na ime vodnog doprinosa. Bit će to veliki pritisak na investitore. Treba upozoriti da je od ukupno gotovo 4.000 kilometara državnih vodotoka 37 % potpuno uređeno, 42% je djelomično, a 21% nije uređeno. Poplave ugrožavaju više od 15% državnog teritorija. Uz državne vodotoke izgrađeno je 2.415 kilometara obrambenih nasipa i još 1.642 kilometra uz lokalne vodotoke, koje treba održavati. Osigurana je mogućnost 76% opskrbljenosti stanovništva vodom iz javnih sustava. Svega 40% stanovništva ima priključak na kanalizacijske sustave. Međimurje je imalo velikih problema kada je narasla Mura upravo zbog toga što nije imalo nasipe na rijeci. Birokratska procedura dovela je do toga da nasipi nisu bili na vrijeme izgrađeni. Oni se sada ubrzano rade. Ovakvi projekti nas čekaju u cijeloj Hrvatskoj. Kada je riječ o naknadi za vađenje pijeska i šljunka u 2005. godini od te naknade Hrvatske vode prihodovale su samo 18 milijuna kuna. Čuli smo da se samo 1,5 do 2 % u Hrvatskoj danas navodnjava. Naknada za melioracijsko navodnjavanje prihod je županije. One ga mogu naplaćivati samo od korisnika sustava, a sustava navodnjavanja nema. Na kraju treba zaključiti, prvo da se ovim prijedlogom ne osigurava siguran prihod za razvoj vodnog gospodarstva i drugo, da se država rješava troškova koje prebacuje na investitore, građane i županije.

Jakša Marasović (HNS) upozorio je kako je vodni doprinos prikazan kao ostali nespomenuti prihod. To su zapravo virtualna sredstva, jer se još uvijek ne zna kolika mogu biti. Vlada tek mora uredbom donijeti parametre. Nadalje, za navodnjavanje je preduvjet odvodnja. U Hrvatskim vodama imaju proračun koliko košta dovodenje u nultu fazu postojeće melioracijske odvodnje. To je velika stavka. **Željko Pavlic (MDS)** rekao je da je 2005. godine za navodnjavanje izdvojeno 28 milijuna kuna, a za zaštitu od poplava samo 13 milijuna kuna. Za ta dva projekta moralo se odvojiti puno više sredstava.

Cijena vode

U ovom momentu vodu koristimo jeftinije nego što je to precizirano kroz Okvirnu direktivu o vodama, rekao je **Ante Markov (HSS)**. Prijedlog zakona mora voditi računa o mogućnostima naših građana. Investicije u Hrvatskoj najniže su od svih zemalja koje čine ostali dio jugoistočne Europe. Temelj svake investicijske politike je stvaranje preduvjeta i smanjenje nameta, davanja i svega onoga što uloženi kapital čini neatraktivnim. Osnovni je problem ove zemlje, kada je u pitanju investicijska politika, što su izuzetno visoki troškovi poslovanja. Postavlja se pitanje što će se postići s decentralizacijom sustava upravljanja i vlasništva. Teret toga nije ravnomjeran. Treba ujednačiti decentralizaciju obveza i prava da bi se ostvario temeljni cilj Zakona, a to je da imamo zadovoljne građane i investitore. Vode trebaju ostati temeljni resurs ove zemlje. Pri tome važno je da se naše vode trajno izuzmu u pregovorima s Europskom unijom o mogućoj privatizaciji i javno-privatnom partnerstvu. Prijedlog zakona je prihvatljiv i dobar. Istina, Vlada se treba očitovati kako misli kontrolirati određene kriterije. Kolike će biti tri nove naknade? Moramo imati neke okvire. Ekonomska cijena vode također je kategorija koja mora makar 60% počivati na socijalnoj kategoriji. Ekonomska cijena vode ne može svih jednako pogoditi. Oni koji imaju više razloga da je koriste

i oni koji se krivo ponašaju prema tome trebaju više plaćati.

Mr. sc. **Marko Širac (HDZ)** rekao je kako je netočna tvrdnja o prenošenju troškova održavanja ovog sustava na investicije. Prema Ustavu vode uživaju osobitu zaštitu. One su javno dobro. Svi korisnici voda moraju snositi određene troškove i plaćati naknade radi održavanja sustava. **Jakša Marasović (HNS)** govoreći o solidarnosti rekao je da se s nekih 0,4 posto bruto plaća 1,4 milijuna zaposlenih moglo izbjeći problem vodnog doprinosa. Onda bi bilo riječ o potpunoj solidarnosti. **Ante Markov (HSS)** upozorio je kako se radi o solidarnosti prema građanima i onima koji danas nemaju tekuću pitku vodu u svojoj kući. A solidarnost u odnosu na proračunske i izvanproračunske korisnike sasvim je nešto drugo. **Jure Bitunjac (HDZ)** naglasio je da ekonomska cijena treba biti na razini vodoopskrbnog sustava Hrvatske, a ne pojedinačnih i malih vodoopskrbnih sustava. Krajnji korisnik mora platiti cijenu, a elemente solidarnosti zakonodavac je dobro koncipirao u predmetnom Zakonu. Što se tiče privatizacije treba promijeniti niz zakona u smislu zaštite hrvatskog nacionalnog interesa kada je u pitanju voda. **Ante Markov (HSS)** rekao je kako mora postojati više struktura potrošača. Ne može građanin biti u strukturi potrošača koji imaju direktne ili posredne koristi od voda. Građanin mora biti u privilegiranom položaju. Privatizacija vodnog gospodarstva nije pitanje zakona nego načela i principa kako će se ova zemlja postaviti u zaštiti vodnog bogatstva.

Obveze jedinica lokalne samouprave

Pod krinkom europskog zakona i zakonodavstva predlaže se cijeli niz promjena. Prema tome bilo bi bolje da se o ovom Zakonu obavi rasprava u dva čitanja, predložio je **Miroslav Korenika (SDP)**. Potom je on obrazložio amandmane koje je podnio, a koje smo na početku ovog rezimea prikazali. Uz to zastupnik je upozorio kako bi Vlada

trebala malo više objašnjavati i informirati građane kako bi znali za što se novci troše. Nedovoljan broj ljudi zna o čemu se radi. Trebalo bi najširem krugu ljudi objasniti i zakonske promjene te za što se novci koji se prikupe koriste. Posebna su priča jedinice lokalne samouprave. Ovim zakonom nameću im se obveze koje im nisu na odgovarajući način plaćene. Jedinice lokalne samouprave nemaju uvida u sve površine odnosno volumene objekata koji se nalaze na njihovom području. One nemaju niti zakonske mogućnosti ući u nečiji stan ili kuću i utvrditi kolika je stvarna površina ili volumen određenog gospodarskog ili građevinskog objekta. Stoga treba sasvim drugačije riješiti kako doći do tih podataka. Nadalje, jedinice lokalne samouprave moraju u određenom roku platiti Hrvatskim vodama ono što je stvarno ubrano. Međutim, što je s novcima koje one ne uspiju ubrati? U tom slučaju realna je opasnost da Hrvatske vode sjednu na njihov žiro-račun. Jedinice lokalne samouprave dužne su jednom tjedno uplaćivati na račun Hrvatskih voda sredstva koja se prikupe. One predlažu da to bude jednom ili najviše dva puta mjesečno. Također, trebalo bi utvrditi da se jedinice lokalne samouprave koje su manje od 5.000 stanovnika, a koje nisu sposobne naplatiti naknade za uređenje voda, izuzmu od te obveze ta da to prijave Hrvatskim vodama.

Vodni doprinos plaća se na gradnju građevina. Obveznik vodnog doprinosa je investitor.

Nije točno kako ovaj Zakon nije usklađen sa zakonodavstvom Europske unije, rekao je mr.sc. **Marko Širac (HDZ)**. Nadležni državni organ izdao je potvrdu da je usklađenje izvršeno. Međutim, usklađenje s tehničkom regulativom izvršit će se donošenjem podzakonskih akata. **Miroslav Korenika (SDP)** pojašnjava kako ovdje piše neusklađeno i djelomično usklađeno, a sasvim sigurno nije usklađeno. **Vladimir Štengl (HDZ)** predlaže da treba izmjeriti vanj-

ske gabarite objekata i zaračunati malo više, pa će vlasnik doletjeti sa žalbom. Onda će morati dozvoliti da se izmjeri onako kako treba. To nije nadležnost jedinica lokalne samouprave, pojašnjava **Miroslav Korenika (SDP)** te predlaže da to radi državna uprava ili neko drugo državno tijelo, pa i Hrvatske vode. U replici **Pero Kovačević (HSP)** naglašava kako treba spriječiti prodaju udjela u trgovačkim društvima. To vuče na institut javno-privatnog partnerstva i tu ne bi više držali konce. Tako bi otišla prirodna bogatstva voda. Tome se protivimo. Mogu se djelomično složiti kada se radi o vodi za piće, odgovorio je **Miroslav Korenika (SDP)**. Međutim, imamo za slivna područja trgovačka društva koja se bave održavanjem. Tamo Hrvatske vode imaju svoje udjele.

Iz rasprava i materijala iščitavaju se tri značajna problema, naglasio je **Antun Kapraljević (HNS)**. Jedan problem je pitanje solidarnosti. Kad je taj princip ukinut sve je prebačeno na proračun. Financirajući održavanje iz proračuna došli smo u situaciju da ove godine Slavonija pliva, da nam iz kanala I. i II. reda raste šuma. Voda ne može teći i dolazi do poplava. Za održavanje svega toga trebalo bi izdvojiti 403 milijuna kuna. Sada prema ovom načinu financiranja nigdje se ne vidi da će ta sredstva biti prikupljena. Kada ne znamo kako ćemo održavati postojeće, znači ono što je izgrađeno prije 15 i 20 godina, kako ćemo graditi nove vodne objekte. Poplave u Međimurju dokaz su kako su se radili nasipi i održavale rijeke. Tamo su dvije rijeke. U Slavoniji su Sava i Drava koje također treba zaštititi od poplava. Postavlja se pitanje kakva je to solidarnost ako se naplaćuje samo nekima. Zaštita od poplava je državni interes. Zbog toga princip solidarnosti mora biti raspodijeljen na sve građane.

Potrebe veće od mogućnosti

Najgore je što čovjek ima dojam da država diže ruke od toga, upozorio je **Jakša Marasović (HNS)**. On je potom u ime Kluba zastupnika HNS-a naglasio kako je ova materija vrlo bitna za Hrvat-

sku. To je nešto o čemu središnja vlast mora brinuti. Ali središnja vlast nije prepoznala ovu materiju. Oni koji su bili u prijašnjoj i u sadašnjem vlasti znaju da su potrebe u ovom sektoru puno veće nego su mogućnosti. Teško je očekivati da Zakonom to riješimo za dan, mjesec ili godinu, ali se zakonskim rješenjima mogu stvoriti pretpostavke da se to u nekoliko godina riješi. Može nam se dogoditi druga 1964. godina koja se vjerojatno u Zagrebu teško može ponoviti, ali na nekim područjima može. Samobor može lako zaplaviti. Da je Baranja prije dvije godine zaplivala preko Batine iz Dunava, ne bi se za nekoliko mjeseci isušila. To se može dogoditi, a onda ćemo morati naći sredstva.

Od ukupno blizu 4.000 kilometara državnih vodotoka 37 posto potpuno je uređeno, 42 posto djelomično, a 21 posto nije uređeno. Uz državne vodotoke izgrađenih je 2.415 kilometara obrambenih nasipa te još 1.642 kilometra uz lokalne vodotoke. Od poplava ugroženo je 15 posto državnog kopnenog teritorija.

Ovo je vrlo važna materija, osobito što se tiče građana, rekao je **Ante Markov (HSS)**. Važno je što građani očekuju, a to je da im voda ne poskupji, da im cijena bude ili ista ili niža. Nije točno, rekao je **Pero Kovačević (HSP)** da samo ova središnja vlast ne vodi računa o ovom sektoru. Nije vodila računa ni bivša vlast. A **Zvonimir Mršić (SDP)** kaže kako nije točna tvrdnja da se rješenja mogu naći u dvije-tri godine. Ovdje će se trajno morati ulagati.

Tri načela

Mr. sc. **Božidar Pankretić (HSS)** u ime Kluba zastupnika HSS-a rekao je kako je u raspravi bilo dosta govoreno o solidarnosti. Danas pitke vode nema u svim našim domaćinstvima, osobito u

kontinentalnom dijelu zemlje. Situacija je s opskrbom pitke vode kritična u dijelovima Slavonije, Zagorja, Prigorja i Podravine. Kroz Zakon provlače se tri načela: načelo ekonomske cijene, načelo da nitko tko duguje državi ne može od države potraživati i načelo da onečišćivač plaća na raspršene izvore onečišćenja. Moramo voditi računa što znači ekonomska cijena. Nismo dobili financijsku simulaciju je li to puno veće ili samo malo veće povećanje. Ne bi bilo dobro da dođemo u situaciju da opteretimo građane i poljoprivredne proizvođače s ekonomskom cijenom. Klub zastupnika HSS-a protivi se da se plaćanje naknade za melioracijsku odvodnju veže uz poticaje. To nije dobro. Moglo se pričekati s tom rigoroznom mjerom, jer će ona dovesti do određenih problema. Nadalje u našem slatkovodnom ribnjačarstvu nameti različitih vodnih naknada bili su takvi da je to direktno ugrožavalo poslovanje. Vjerujemo da će ove promjene omogućiti proizvođačima slatkovodne ribe da mogu sada s puno manjim opterećenjem profitabilno poslovati.

Dva stava o financiranju sustava

Klub zastupnika HDZ-a ocjenjuje da je predlagatelj ovim Zakonom uredio važna pitanja za financiranje vodnog gospodarstva. To se prvenstveno odnosi na osiguranje stabilnih i stalnih izvora financiranja, rekao je u ime Kluba mr. sc. **Marko Širac (HDZ)**. To će omogućiti razvoj vodoopskrbe i odvodnje, ali i razvoj svih drugih dijelova našega vodnog gospodarstva, uključujući i sustave obrane od poplava. Među ostalim, ovim Zakonom uređuje se da Hrvatske vode moraju dovesti melioracioni sustav i sustav odvodnje u funkcionalno stanje i tek tako uređene predati županijama. Određen je rok od tri godine. Prijenosom dionica s Hrvatskih voda na jedinice lokalne samouprave završit će razdoblje koje je uvedeno 1995. godine, jer tada drukčije nije bilo moguće financirati ovu djelatnost. Sada za to nema potrebe. Na zastupnicima i Vladi je da

sve ove kriterije riješe kod donošenja Strategije upravljanja vodnim gospodarstvom koju donosi Hrvatski sabor i kroz planove upravljanja vodama koje donosi Vlada. Zakon obvezuje na solidarnost i uzajamnost na cijelom prostoru Hrvatske. Ta solidarnost odnosi se na pravo povlačenja sredstava, ali i na izvršavanje obveza svakog tko koristi vode.

Klub zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a ističe potrebu da se na pravedan način uredi financiranje vodnog gospodarstva, rekao je **Željko Pavlic (MDS)**. Rješenja koja su ponuđena u ovom Zakonu nisu u tom duhu. Puno pitanja se otvara i ne nude se prava rješenja. Naš je prijedlog da ovaj Zakon ide u drugo čitanje. Nije ispunjen osnovni cilj da se osigura sigurno financiranje sustava vodnog gospodarstva, pogotovo što se tiče navodnjavanja i obrane od poplave. Treba upozoriti da bi vodni doprinos mogao izazvati daljnji pad Hrvatske na ljestvici konkurentnih zemalja. Komunalni doprinos je 100, 150, a negdje i 200 kuna po prostornom metru. Vjerojatno će vodni doprinos morati biti u takvoj visini. Projekt navodnjavanja velikim dijelom prenosi se na županije. Pitanje je koliko će se tu sredstava uopće moći skupiti. Naime, sredstva se prikupljaju od korisnika sustava navodnjavanja, a taj sustav zapravo ne posto-

ji. Naš Klub neće podržati predloženi Zakon, najavio je **Željko Pavlic**.

U završnoj riječi državni tajnik Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Zdravko Krmek** osvrnuo se na pitanja vodnog doprinosa i solidarnosti. Vodni doprinos utrošit će se na vode prvog i drugog reda. Naknada za uređenje voda koristit će se na vodnom području na kojem je ubrana, a također za državne vode prvog i drugog reda. Ovdje je rečeno da će vodni doprinos utjecati na to da se investitori neće odlučiti da dođu u Hrvatsku. U razgovorima s kolegama iz Europske unije dobili smo informacije da investitori upravo dolaze tamo gdje je uređen sustav obrane od poplava, bez obzira na dodatna izdvajanja, jer su sigurni da će postojeći sustavi obrane štiti njihovu imovinu, odnosno investicije. Vežano za mogućnost da lokalna uprava plati dio vodnih naknada koje bi morali platiti korisnici, člankom 38a. točno je definirano da će gradovi i općine prenijeti na račun Hrvatskih voda samo ono što naplate od krajnjih korisnika. Znači ne postoji nikakva mogućnost da lokalna uprava uplati umjesto nekoga tko to nije platio. Vežano za troškove koje ima lokalna uprava za naplatu naknada tu su uključeni svi materijalni troš-

kovi koje ima lokalna uprava plus 5% marže. Donošenjem izmjena i dopuna ovog Zakona trajno ćemo riješiti pitanje vodnog gospodarstva na teritoriju Hrvatske, rekao je **Zdravko Krmek**.

Glasovanje o amandmanima

Vlada je prihvatila sve amandmane **Odbora za zakonodavstvo** s tim da je u članku 51. utvrđeno da će u razdoblju od tri godine, a ne od dvije kako je Odbor predložio, Vlada propisivati visinu naknade za melioracijsku odvodnju, a Hrvatske vode će izvršavati prava i obveze županija te će naknada biti prihod Hrvatskih voda u tom razdoblju. Također Vlada je prihvatila sve amandmane zastupnika mr. sc. **Marka Širca**. Zastupnik **Niko Rebić** povukao je svoj amandman. Zastupnici Hrvatskog sabora glasovanjem nisu prihvatili predložene amandmane zastupnika Miroslava Koreničke, Zvonimira Mršića, Božidara Pancretića i Ivana Kolara.

Zastupnici su većinom glasova, sa 76 glasova "za", 3 "suzdržana" i 21 "protiv", prihvatili Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva.

A.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OSIGURANJU

Iskorak prema integriranju u europsko tržište

Većinom glasova zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su Zakon o osiguranju. Razlog donošenja ovoga Zakona je usklađivanje regulative iz područja osiguranja s propisima odnosno Direktivama Europske unije. Time se ujed-

no omogućava postupna priprema Republike Hrvatske za ostvarenjem punopravnog članstva, u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Ovim je prijedlogom istovremeno učinjen i važan iskorak u integrira-

nju nacionalnog tržišta na jedinstveno tržište osiguranja Europske unije. Zaključkom je ovlaštena Stručna služba Hrvatskog sabora da obavi redakciju teksta prije njegove objave u "Narodnim novinama".

O PRIJEDLOGU

Vlada je podnijela predmetni zakonski tekst u postupak kojim se primjenjuje hitna zakonska procedura. Predmetnim zakonskim tekstom zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje se sa zakonodavstvom Europske unije. U prilogu je dostavljena i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe. Djelatnost osiguranja kao dio financijskog sustava ima značajnu ulogu u gospodarskom razvoju zemlje. Društva za osiguranje predstavljaju specijalizirane subjekte koji preuzimaju rizike po načelu izravnana premija osiguranja i šteta, te zakona velikih brojeva. Sustav osiguranja obuhvaća društva za osiguranje koja obavljaju poslove osiguranja (zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju, odnosno reosiguranju) i intermedijare u osiguranju, kao što su zastupanje i posredovanje u osiguranju, savjeti, procjena rizika i obrada šteta.

Zakon o osiguranju predstavlja najvažniji organizacijsko-statusni propis koji regulira djelatnost osiguranja u Republici Hrvatskoj, a s njim usko povezan je i Zakon o posredovanju i zastupanju u osiguranju, koji uređuje djelatnost pružanja posredničkih usluga u vezi s proizvodima osiguranja. Razlozi donošenja ovoga Zakona je usklađivanje regulative iz područja osiguranja s pravnom regulativom Europske unije odnosno Direktivama EU i omogućavanje postupnih priprema Republike Hrvatske za ostvarenje punopravnog članstva u Europskoj uniji u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske. Također, jedan od razloga leži i u uvođenju pravnih normi koje su nužne kao prvi iskorak u integriranju nacionalnog tržišta osiguranja u jedinstveno tržište osiguranja Europske unije.

Predloženi tekst zastupnicima je predstavio predstavnik predlagatelja i državni tajnik u Ministarstvu financija mr.sc. Ante Žigman.

RADNA TIJELA

O predmetnom zakonskom tekstu očitovala su se i nadležna radna tijela Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona i nije se protivio prijedlogu predlagatelja da se zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor je podnio svoje amandmane koji su u cijelosti citirani prilikom očitovanja predstavnika predlagatelja, uoči samog glasanja.

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o predmetnom Zakonu kao matično radno tijelo. Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja Odbor je podržao prijedlog Vlade da se Zakon donese po hitnom postupku budući da se njime vrši usklađivanje našeg zakonodavstva, sa zakonodavstvom Europske unije. Iznijete su primjedbe i prijedlozi na pojedine zakonske članke kojima se preciziraju predložene odredbe. Hrvatska gospodarska komora također je uputila Odboru pisano mišljenje u kojem je istaknula da podržava donošenje novoga Zakona o osiguranju budući da se njime pristupa usklađivanju s Direktivama EU, te se donose pravne norme u cilju integriranja nacionalnog tržišta osiguranja u jedinstveno tržište osiguranja EU. Hrvatska gospodarska komora i sama je predložila 57 amandmana koje Odbor nije podržao. Ipak, prijedlog amandmana na članak 26. Konačnog prijedloga zakona, u nešto izmijenjenom obliku, Odbor je podržao i preuzeo kao svoj amandman.

Odbor za europske integracije raspravio je o predmetnom zakonskom tekstu kao zainteresirano radno tijelo. Predstavnik predlagatelja uvodno je istaknuo da je njegovo donošenje potrebno kako bi se hrvatsko zakonodavstvo uskladilo s direktivama EU iz područja osiguranja s ciljem postupne pripreme Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji. Odbor je jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog zakona usklađen s pravnom stečevinom EU te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

AMANDMANI ZASTUPNIKA

I zastupnici su podnijeli vlastite amandmane čiji je tekst uvršten na objedinjenu tablicu, a o čijem se sadržaju očitovao i predstavnik Vlade. Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** podnio je 8, a zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** 15 amandmana.

OČITOVANJE O AMANDMANIMA

Budući da nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedatelj je zamolio državnog tajnika **Antu Žigmana** da se očituje o podnesenim amandmanima.

- Prvi amandman kojega je podnio zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** prihvatio je djelomično. Amandmanom je predloženo da se u članku 3. stavku 2. točki 18. iza riječi "osiguranje pomoći" dodaju i riječi "i putno osiguranje", u stavku 4. točki 1. iza riječi "tontine" dodaju se riječi "(osiguranje kod kojeg se skupina osiguranika dogovori da će zajednički kapitalizirati svoje doprinose i podijeliti tako kapitaliziranu imovinu onim osiguranicima koji dožive određenu starost odnosno nasljednicima umrlih osiguranika)", a u točki 2. iza riječi "osiguranje s kapitalizacijom" dodaju se riječi "(isplata na ime osiguranja koje se temelji na aktuarskim izračunima i kod kojeg osiguranik prima, u zamjenu za jednokratno odnosno obročno uplaćivanje premija, isplate u određenom razdoblju i visini)". Državni tajnik istaknuo je da se amandman prihvaća djelomično i uz ispravak. Dakle, u amandmanu na članak 3. stavak 2. točka 18. brišu se riječi "osiguranje pomoći", te točka 18. glasi "putno osiguranje". Zastupnik Kovačević izjavio je da je zadovoljan i prihvaća ovakvu izmjenu.

- Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** predložio je da se u članku 6. stavku 2. riječi: "nadzornog tijela" zamjenjuju riječima: "za obavljanje poslova osiguranja". Vlada je ovaj amandman prihvatila u cijelosti.

- Nije prihvaćen slijedeći amandman kojega je uputio zastupnik **Pero Kovačević (HSP)**. Predložio je da se u član-

ku 25. stavku 3. riječi: "Najmanje jedan član uprave mora", zamijene slijedećim riječima: "Članovi uprave moraju". Uslijedilo je glasovanje, a nakon brojanja glasova konstatirano je da amandman nije prihvaćen jer nije dobio povjerenje većine zastupnika.

- **Odbor za financije i državni proračun** podnio je amandman kojim sugerira da se u članku 26. stavku 1. Konačnog prijedloga zakona, u drugom redu brišu riječi: "neodređeno i". Vlada je prihvatila amandman u cijelosti.

- Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** predložio je da se u članku 27. stavku 2., brišu riječi "trgovačka društva ili", a na kraju stavka nakon riječi "financijske institucije", dodaju se riječi "ili poslova poduzeća koje se može usporediti s djelatnostima osiguravajućeg društva". Amandman je prihvaćen uz ispravak kojim se predložene riječi zamjenjuju s formulacijom "na poslovima koji se mogu usporediti s poslovima društva za osiguranje". Zastupnik je prihvatio ovakvu formulaciju pa je i ovaj izmijenjeni amandman postao sastavnim dijelom zakonskog teksta.

- **Odbor za zakonodavstvo** uputio je amandman kojim se u članku 28. stavku 3. iza riječi "mjeseca" dodaju riječi "osim dokaza iz stavka 1., podstavka prvog i drugog toga članka". U stavku 9. u uvodnoj rečenici riječ "vrijediti" zamjenjuje se riječju "važiti". Vlada je u cijelosti prihvatila ovaj amandman.

- Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** predložio je da se u članku 32. stavku 3. riječ "osiguranja" zamjenjuje riječju "osiguravatelja". Vlada je u cijelosti prihvatila i ovaj amandman.

- **Odbor za zakonodavstvo** uputio je prijedlog da se u članku 38. stavku 1. riječ "prihvaćaju" zamjenjuje izrazom "donose". Amandman je prihvaćen.

- Uslijedio je novi amandman kojega je uputio zastupnik **Pero Kovačević (HSP)**. Predložio je da u članku 59. stavku 1. nakon točke 6., dodaju točke 7. i 8. koje glase: "(7.) akte poslovne politike (posebno uvjeta osiguranja i cjenika premija za sve vrste osiguranja za koje se društvo osniva, tehničke osnovice, tablice maksimalnih pokrića) i mišlje-

nje ovlaštenog aktuara o tim aktima. (8.) prijedlog za imenovanje upravitelja matematičke pričuve, ako će se društvo za osiguranje baviti poslovima osiguranja života". Predstavnik predlagatelja iznio je obrazloženje zbog kojih Vlada ne može prihvatiti amandman. Uslijedilo je glasovanje koje je potvrdilo da amandman nije prihvaćen.

- Uslijedio je zatim novi set amandmana zastupnika **Pere Kovačevića (HSP)**. Predložio je izmjene u članku 59. stavku 2., tražeći formulaciju "usklađenosti poslovnog plana s predloženim cjenicima premija i predviđenim kapitalom". Predstavnik predlagatelja nakon obrazloženja istaknuo je da se ne može prihvatiti ni ovaj amandman. Budući da je podnositelj tražio očitovanje Sabora, pristupilo se glasovanju. Ni ovaj amandman nije prihvaćen.

- Zatim je u članku 66. stavku 3. predložio da se iza riječi "sklopiti sporazum o" doda riječ: "međusobno", a nakon 1. rečenice koja glasi: "Sporazum se može sklopiti ako su ovlašteni aktuari države članice redovni članovi aktuarske udruge priznate od strane međunarodnih odnosa aktuarskih udruga, te ispunjavaju uvjete iz točaka 1, 2, 4. i 5. stavka 2. ovog članka". U obrazloženju koje je uputio državni tajnik Žigman, a kojim se odbija navedeni amandman, napominje se da se sporazum općenito sklapa slobodnom voljom i uz uvjete koje utvrde stranke. Amandman nije dobio potrebnu većinu glasova.

- Isti predlagatelj podnio je amandman koji se odnosi na članak 66. stavak 4., gdje se točka zamjenjuje zarezom i nadodaju se riječi: "sukladno programu edukacije međunarodnih odnosno europskih aktuarskih udruga i prema preporuci međunarodno priznate aktuarske udruge sa sjedištem u Republici Hrvatskoj" Uslijedilo je glasovanje, a amandman nije prihvaćen.

- Zastupnik **Kovačević** sugerirao je izmjene i u članku 67. stavku 1. kojim se utvrđuje izbor ovlaštenog aktuara. Međutim, ni ovaj amandman nije prihvaćen uz obrazloženje da je imenovani ovlašteni aktuar u društvu osiguranja dužan provjeriti jesu li cjenici premija

i tehničke pričuve osiguranja utvrđene sukladno propisima, a u slučaju nepravilnosti i poduzeti određene mjere. Zastupnik Kovačević nije bio zadovoljan obrazloženjem, te je zatražio glasovanje. Amandman nije prošao.

- U članku 68. stavku 4. riječ: "neodgodivo" zamjenjuje se riječima "oku od 30 dana" a u stavku 6. nakon riječi: "iz stavka 4 članka 68" dodaju se riječi: "onosno pismeno ne obavijesti o poduzetim mjerama ovlaštenog aktuara u roku od najviše 6 mjeseci". I ovdje je predstavnik predlagatelja pružio obrazloženje zbog čega amandman nije prihvatljiv. Objasnio je način provjere tehničkih pričuva, ističući ujedno koje su obveze aktuara u obavještavanju nadzornog tijela. Uslijedilo je glasovanje, ali ni ovaj amandman zastupnika Kovačevića nije prošao.

- Posljednji iz ove serije amandmana zastupnika Kovačevića odnosio se na izmjene u članku 69. stavku 1. Predložio je da se riječ "imenovanja" zamjenjuje riječju "izbora", riječ "imenovanj" riječju "izabranj", a riječ "imenovati" riječju "izabrati", u stavcima 2. i 3. riječ "imenuje" riječju "izabere" odnosno "izabire" u odgovarajućim padežima. Nakon što je državni tajnik obrazložio razloge zbog kojih odbija amandman i ostaje kod prvobitne formulacije, ponovno je uslijedilo glasovanje. Amandman nije prošao.

- **Odbor za zakonodavstvo** predložio je amandman kojim se u članku 87. stavku 7. točki 1. riječi: "nadležni nadzorni organ" zamjenjuje riječima: "nadležno nadzorničko tijelo". Vlada je ovaj prijedlog u cjelini prihvatila, pa je amandman postao sastavnim dijelom zakonskog prijedloga.

- Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** predložio je da se u članku 97. stavku 2. riječi: "jamstvenog kapitala društva za osiguranje", zamjenjuju riječima: "iz stavka 1. točka 3. ovoga članka". Vlada je prihvatila rečeni amandman pa je i on postao sastavnim dijelom teksta.

- Prihvaćen je i slijedeći amandman zastupnika Bošnjakovića koji je sugerirao da se u članku 100. izmijeni stavak

1. koji glasi: "Jamstveni kapital predstavlja stavke osnovnog kapitala iz članka 95. ovog Zakona i stavke dopunskog kapitala iz članka 96. stavak 1., uz propisane uvjete nadzornog tijela o izračunu jamstvenog kapitala".

- Ponovno su uslijedili amandmani zastupnika **Pere Kovačevića (HSP)**. U prvom od tri prijedloga, predlaže se brisanje točke 3. u članku 109. Predstavnik Vlade Republike Hrvatske nije mogao prihvatiti amandman, obrazlažući da se tehničke pričuve osiguranja oblikuju u odnosu na preuzete rizike osiguranja. Zastupnik Kovačević i u ovom je slučaju zatražio da se pristupi glasovanju, ali prijedlog nije prošao.

- Nije prošao ni slijedeći amandman **Kovačevića** kojim je zatražio da se u članku 126. nakon stavka 1. doda stavak 2. koji glasi: "Imovina za pokriće obveza iz životnih osiguranja ne može se koristiti niti se nad njom može provoditi prisilno izvršenje za pokrivanje obveza društva za osiguranje koje ne proizlazi iz osiguranja života". Državni tajnik **Ante Žigman** nije prihvatio podnijeti amandman. Dao je obrazloženje oko utvrđivanja vrijednosti imovine koja može biti predmetom ovrhe s obzirom na potraživanja osiguranika. Amandman nije prošao.

- Predlagatelj je prihvatio posljednji u nizu amandmana koje je uputio zastupnik **Kovačević**, predlažući da se izbriše stavak 2. u članku 143. Predsjedavajući je konstatirao da prihvaćeni amandman postaje sastavnim dijelom zakona.

- Prihvaćen je zatim i amandman **Odbora za zakonodavstvo** koji je uputio prijedlog vezan za članak 183. stavak 3. Predloženo je da se riječi: "nadležnosti kao nadzorno tijelo" zamijeni riječima: "ovlasti kao ovlaštena osoba nadzornog tijela".

- Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** uputio je amandman kojim predlaže izmjene u članku 247., a prva rečenica stavka 1. glasi: "Odredbe ove Glave ne primjenjuju se na osobe koje obavljaju poslove u smislu zastupanja odnosno posredovanja u osiguranju, ali ne za društvo za zastupanje odnosno posredovanje u osiguranju ako su ispu-

njeni slijedeći uvjeti". Vlada je prihvatila podnijeti amandman.

- Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** predložio je izmjene u članku 231, gdje se iza stavka 6. dodaje novi stavak 7. koji glasi: "Na poslove zastupanja u osiguranju i zastupnika u osiguranju društva za zastupanje u osiguranju iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se zabrana pripreme i sklapanja ugovora o osiguranju za proizvode osiguranja koji međusobno konkuriraju iz članka 233. i članka 234. stavak 2. ovoga Zakona". Dosadašnji stavci 7. i 8. postaju stavci 8. i 9. Vlada je u cjelini prihvatila i ovaj amandman.

- Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** predložio je amandman vezan za članak 252. stavak 4. Iza točke 2. predložio je dodavanje točaka 3. i 4. koje glase: "(3.) ako društvo za zastupanje u osiguranju nema osiguranu odgovornost sukladno članku 237. ovoga Zakona (4.) ako društvo za zastupanje u osiguranju učestalo krši obveze izvještavanja i obavljanja". Dosadašnja točka 3. postaje točka 5. Vlada je prihvatila podnijeti amandman u cjelosti.

- Zastupnik **Bošnjaković** predložio je da se u članku 259. mijenja stavak 3. koji glasi: "Društvo za posredovanje u osiguranju odnosno posrednik osiguranja pravo na proviziju stječe početkom važenja ugovora o osiguranju". Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi: "Ako je ugovorom s ugovarateljem osiguranja iz stavka 2. ovoga članka izričito pismeno ugovoreno da društvo za posredovanje u osiguranju odnosno posrednik u osiguranju ima pravo na proviziju ili bilo kakvu drugu naplatu, nema pravo od osiguravatelja zahtijevati proviziju ili bilo kakvu drugu naplatu po istom ugovoru o osiguranju odnosno reosiguranju u kojima je posredovao". Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5. Vlada je prihvatila i ovaj amandman.

- Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** predložio je da se u članku 291. stavku 1. riječ "neodgodivo" zamjenjuje riječima "u roku od 30 dana". Predstavnik Vlade nije prihvatio amandman, a podnositelj je zatražio da se pristupi glasovanju. Amandman nije prošao.

- **Odbor za zakonodavstvo** predložio je da se u članku 294. stavku 1. i narednim člancima riječi: "punopravnog članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji" zamjenjuju riječima: "prijema Republike Hrvatske u članstvo Europske unije". Amandman je prihvaćen.

- Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** podnio je amandman na članak 295. gdje se stavak 2.b) briše, a postojeći c), d), e) i f), postaju b), c), d) i e). U članku 301. stavku 1. nakon riječi, "s odredbama članaka" dodaje se riječ "19". Državni tajnik **Ante Žigman** nije prihvatio amandman zastupnika Kovačevića, koji je nakon obrazloženja povukao svoj prijedlog, ocjenjujući da je vezan za raniji amandman.

- **Odbor za zakonodavstvo** predložio je da se iza članka 304. doda novi članak 304 a., koji glasi: "(1) Od dana prijema Republike Hrvatske u članstvo u Europskoj uniji početak će se primjenjivati odredbe članka 21. stavak 4. i 5., članka 70. stavka 5. točke 3. i 5., članka 72. stavka 3. do 19., članka 76. do 80., članka 82. do 85. članka 131. stavka 3., članka 132. 135. 136. 175. stavka 3., članka 200. stavka 2. do 4., članka 202. stavka 4. do 6., članka 206. do 212., članka 250. stavka 1. točke 3., članka 253. stavka 1. točke 2., članka 264. do 266. i članka 276. do 282. ovoga Zakona. (2) Do dana iz stavka 1. ovoga članka: "(1.) Na obavljanje poslova osiguranja društva za osiguranje država članica EU primjenjuju se odredbe članka 81. ovoga Zakona, (2.) Na obavljanje poslova osiguranja društva za osiguranje država članica Europske unije u Republici Hrvatskoj primjenjuju se odredbe članka 86. i 87. ovoga Zakona. (3.) Na dostavljanje podataka nadzornim tijelima država članica EU primjenjuje se odredba članka 134. stavka 3. točke 2. ovoga Zakona. (4.) Na obavljanje poslova zastupanja odnosno posredovanja u osiguranju društva za zastupanje odnosno posredovanje u osiguranju država članica EU primjenjuju se odredbe članka 252. odnosno članka 254. ovoga Zakona". Predstavnik Vlade prihvatio je i ovaj amandman, a zatim se pristupilo posljednjem amandmanu kojega je također uputio Odbor za zakonodavstvo.

• Predloženo je da se izmjeni članak 305. koji glasi: "Ovaj zakon objavit će se u "Narodnim novinama", a stupa na snagu 1. siječnja 2006. godine". Vlada je prihvatila i ovaj amandman, a pred-

sjedatelj je zatim istaknuo da se pristupa glasovanju o Konačnom prijedlogu zakona.

Nakon brojanja glasova konstatirao je da je sa 98 glasova "za", 5 "suz-

držanih" i 3 "protiv", donesen Zakon o osiguranju, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O KEMIKALIJAMA

Zajamčen najviši standard zdravstvene zaštite

Zastupnici su većinom glasova u hitnom postupku donijeli Zakon o kemikalijama u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada RH, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo RH sa zakonodavstvom EU.

Polazeći od odredbe Ustava RH da svatko ima pravo na zdrav život s time da država osigurava uvjete za zdrav okoliš, ovim Zakonom propisuje se postupak prijavljivanja novih tvari, razvrstavanje, pakiranje i označavanje kemikalija opasnih za zdravlje ljudi i okoliš, razmjena podataka o kemikalijama, način procjenjivanja mogućeg rizika za ljude i okoliš, zabrane i ograničenja stavljanja u promet i korištenja, te uvjeti za proizvodnju, promet i korištenje opasnih kemikalija.

Odredbe zakona kojima se uređuje proizvodnja, promet i korištenje opasnih kemikalija jamče najviši standard zdravstvene zaštite, sprečava se registracija kemikalija rizičnih za zdravlje i okoliš, pri čemu gospodarski interesi moraju biti podređeni zaštiti zdravlja ljudi i zaštiti okoliša.

Za razliku od važećeg Zakona o kemikalijama koji je preširoko obuhvatio cjelokupno područje kemikalija i time izašao iz okvira osnovnih

propisa EU o zaštiti zdravlja ljudi i okoliša od opasnih kemikalija, predloženim zakonom striktno se poštuju temeljne Direktive iz područja opasnih kemikalija i biocida. Uz to, predloženi zakon jasno razlikuje tzv. "nove" od "starih" kemikalija (koje su već na odobrenoj listi EU), pri čemu odredbe o prijavljivanju i ocjenjivanju novih kemikalija strogo slijede propise EU.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, ministra zdravstva **Nevena Ljubičića**. Rekao je da se Zakonom o kemikalijama uređuje proizvodnja, promet i korištenje opasnih kemikalija i daka-ko jamče najviši standardi zdravstvene zaštite. Upravo jedna od osnovnih odredbi pri izradi bila je da se gospodarski interesi u svakom slučaju moraju podrediti zaštiti zdravlja ljudi i zaštiti okoliša. Upravo stoga je izrada ovog Zakona bila povjerena Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, kao što je slučaj i u svim zemljama EU.

Podsjetio je da je Hrvatski sabor u listopadu 2003. godine donio Zakon o kemikalijama koji se trebao početi primjenjivati 1. siječnja 2005. godine. Međutim, on je preširoko obuhvatio cje-

lokupno područje kemikalija i nije bio u skladu s direktivama EU.

Isto tako, važeći Zakon o kemikalijama nije jasno odredio postupke i nadležnosti u provođenju zakona, što je u ovoj godini, a i u prošloj, izazvalo nedoumice kod čitavog niza gospodarskih subjekata, ali i veliku zabrinutost hrvatskih građana, te europskih povjerenika koji su u više navrata ukazivali na tu problematiku, naglasio je ministar.

Upravo je to bio još jedan razlog više da se pristupi izradi ovog Prijedloga.

Predloženi zakon mnogo jasnije određuje nadležnosti i postupke u provedbi Zakona, a ključne odrednice za funkcioniranje sustava zaštite ljudskog zdravlja i okoliša detaljno su razrađene, ponajprije poštujući sve direktive EU.

Za razliku od važećeg Zakona ovdje se ne predviđa osnivanje Ureda za kemikalije. Naime, Ured za kemikalije imaju dvije zemlje u EU, dakle ne može se reći da je to neka praksa EU. Ovim zakonskim Prijedlogom odgovarajuće nadležnosti na području zaštite od opasnih kemikalija povjeravaju se Hrvatskom zavodu za toksikologiju.

Zaključio je da je predloženi Zakon o kemikalijama u potpunosti usklađen s propisima EU kojima se uređuje zaštita od opasnih kemikalija, te se jasno određuju nadležnosti, postupci u provedbi Zakona, a ključne odrednice za funkcio-

niranje sustava zaštite ljudskog zdravlja i okoliša od opasnih kemikalija detaljno su razrađene.

RADNA TIJELA

Odbor za europske integracije raspravljao je o ovom Prijedlogu kao zainteresirano radno tijelo. Predstavnik predlagatelja uvodno je istaknuo da je donošenje predloženog Zakona potrebno radi potrebe usklađenja domaćeg zakonodavstva s propisima EU na području zaštite zdravlja ljudi i zaštite okoliša od opasnih kemikalija te omogućavanja provedbe predloženih rješenja u sustavu koji jamči veću učinkovitost i sigurnost za zdravlje ljudi i okoliš.

Odbor je jednoglasno ustvrdio da je Konačni prijedlog usklađen s pravnom stečevinom EU te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša razmatrao je predloženi zakon kao zainteresirano radno tijelo. Odbor je podržao sugestiju koja je iznesena u raspravi o promjeni naziva predloženog zakona, tako da glasi: "Zakon o opasnim kemikalijama". Predloženo je da predlagatelj razmotri mogućnost promjene naziva i podnese vlastiti amandman. U raspravi je zatraženo da predlagatelj preispita odredbe o "otpadu od opasnih kemikalija" i "otpadnoj ambalaži" jer nije jasno koji se zakon primjenjuje na postupanje s tim vrstama otpada. Na to posebno upućuje članak 3., stavak 1., podstavak 4. koji određuje da se odredbe ovog Zakona ne primjenjuju na "otpadne opasne kemikalije" na koje se odnose propisi o gospodarenju otpadom.

Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Saboru donošenje Zakona o kemikalijama.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se donese po hitnom postupku.

Na tekst Konačnog prijedloga Odbor podnosi slijedeće amandmane: Prvi je na članak 71. gdje se riječi: "početka primjene" zamjenjuju riječima: "stupanja

na snagu". Drugi amandman je na članak 73. gdje se riječi: "početka primjene" zamjenjuju riječima: "stupanja na snagu", a riječi: "Zakona koji je važio u vrijeme pokretanja postupka" zamjenjuju se riječima: "toga Zakona".

Treći amandman je na članak 74. koji se mijenja i glasi: "Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o kemikalijama i Zakon o otrovima."

Četvrti amandman je na članak 75. koji se mijenja i glasi: "Ovaj Zakon objavit će se u "Narodnim novinama", a stupa na snagu 1. srpnja 2006. godine".

Obrazloženje za amandmane je da se sukladno rješenju iz članka 68. ovog Zakona uređuje izričaj. Istodobno, ovo je u skladu sa stajalištem Odbora da se ne odvaja dan stupanja na snagu zakona od početka njegove primjene.

AMANDMANI

Jagoda Martić (SDP) podnijela je tri amandmana na Konačni prijedlog. Prvi je na članak 10. gdje se u stavku 4. riječ "može" zamjenjuje riječju "će", kao i u stavku 5. gdje se riječ "može" zamjenjuje riječju "će". Obrazloženje je: Kada se kaže "može" to znači da se u spornom slučaju mogu, ali i ne moraju zahtijevati od podnositelja prijave dodatni podaci, odnosno prilaganje dokumentacije o dodatnim ispitivanjima, a isto tako ministarstvo može, ali i ne mora privremenim rješenjem zabraniti stavljanje nove tvari u promet.

Drugi amandman je na članak 40. gdje se nakon riječi "metodama" dodaje nova rečenica koja glasi: "Laboratorijsku kontrolu obavljat će pravne osobe sukladno članku 58. ovog Zakona". Obrazloženje je: Iz članka 40. na način kako ga je formulirao predlagatelj nije razvidno tko u proizvodnji opasnih kemikalija vrši laboratorijsku kontrolu konačnog proizvoda.

Treći amandman je na članak 54. gdje se stavak 2. briše. Obrazloženje je: Fizičke osobe koje koriste opasne kemikalije, neovisno o vrsti kemikalija, trebale bi voditi očevidnik o opasnim kemikalijama bez izuzetaka.

Klub zastupnika PGS-SBHS-MDS-a podnio je nekoliko amandmana na Konačni prijedlog. Prvim amandmanom se predlaže brisanje članka 8. u cijelosti. Naime, drže da nema objektivnih okolnosti zbog kojih bi bilo posebno važno dozvoliti stavljanje u promet kemikalija bez prethodne prijave i ispunjene procedure.

Drugim amandmanom se predlaže da se u članku 34. iza riječi "ministar" doda riječ "zdravstva", a riječi: "uz suglasnost" mijenjaju se riječima "uz prethodno mišljenje".

Treći amandman se odnosi na članak 53. gdje se nakon riječi: "ministar" dodaje riječ "zdravstva", a umjesto riječi "uz suglasnost" stavljaju se riječi "uz prethodno mišljenje".

Obrazloženje za 2. i 3. amandman je da ministar zdravstva treba za navedeno dobivati mišljenje ministra gospodarstva, ali ne smije biti ograničen njegovom suglasnošću pošto se radi o mjerama od značaja za zdravlje ljudi, zdrav život i osiguranje uvjeta za manje zagađivanje okoliša.

Četvrtim amandmanom predlaže se da se u članku 54. briše stavak 2. Klub smatra da i fizičke osobe koje koriste opasne kemikalije trebaju voditi očevidnik.

Zastupnica **Mirjana Brnadić (HDZ)** podnijela je četiri amandmana na Konačni prijedlog. Prvi amandman je na članak 3. gdje se u stavku 1. alineja 4. mijenja i glasi: "otpad opasnih kemikalija te otpadnu ambalažu u kojoj se nalazila opasna kemikalija, na koje se odnose propisi o gospodarenju otpadom". Ovime se usklađuje izričaj sa člankom 49.

Drugi amandman je na članak 45. stavak 2. gdje se iza slova h) dodaje "i) s oznakom: izazivaju opekotine". Obrazloženje je slijedeće: Razlog je u tome što se kemikalije iz članka 2. točka 9. alineja "i" s oznakom izazivaju opekotine, nalazi svuda po trgovinama (npr. WC sanitar i druge slabo nagrizzajuće kemikalije) a spriječit će se prodaja nagrizzajućih kemikalija s oznakom R:35 (izaziva teške opekotine) kao što je npr. koncentrirana sumporna kiselina.

Treći amandman je na članak 46. stavak 1. gdje se iza riječi "f" dodaju riječi

”g), i) s oznakom izaziva teške opekotine”. Obrazloženje je: Vjerojatno je to slučajna pogreška, a ovom izmjenom će se obuhvatiti sve kemikalije viših stupnjeva opasnosti i jasno definirati nagrizajuće tvari pod oznakom i).

Četvrti amandman je na članak 52. koji se mijenja i glasi: ”Pravnoj i fizičkoj osobi koja obavlja promet opasnih kemikalija na malo zabranjuje se prodaja opasnih kemikalija iz članka 2. točka 9. podtočka f), g), i) s oznakom izaziva teške opekotine, k), l), m) i n), osobama mlađim od 18 godina.

Pravna ili fizička osoba koja obavlja promet opasne kemikalije iz članka 2. točka 9. podtočke f), g), i) s oznakom izaziva teške opekotine, k), l), m) i n) mora zabilježiti osobne podatke kupca i zapisati razlog kupovine”. Obrazloženje je za stavak 1. da se radi o kemikalijama s posebnim opasnostima (vrlo otrovno, otrovno, jako nagrizajuće, kancerogeno mutageno i reproduktivno otrovno). Obrazloženje za stavak 2. je da EU direktiva ne predviđa uzimanje podataka od kupaca, ali kod nas je to tradicija.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi ministra **Ljubičića** uslijedila je rasprava po klubovima zastupnika.

Klub zastupnika SDP-a će podržati zakon

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Jagoda Martić (SDP)**. Rekla je da je pravo na zdrav život jedno od osnovnih prava svakog čovjeka, a u Ustavu RH, u članku 3., između ostalog stoji da je očuvanje prirode i čovjekova okoliša jedna od najviših vrednota ustavnog poretka RH. Država je ta koja treba osigurati uvjete za zdrav okoliš pri čemu gospodarski interesi moraju biti podređeni zaštiti zdravlja ljudi i zaštiti okoliša.

Zakonom o kemikalijama koji je predmet ove rasprave želi se osigurati zaštita života i zdravlja ljudi te zaštita okoliša od štetnog djelovanja opasnih kemikalija.

Napomenula je da je važećim zakonom bilo predviđeno osnivanje Ureda za kemikalije, što bi značilo da uz već postojeći sustav zaštite na području toksikologije u sustavu zdravstva izgrađujemo novi sustav zaštite, a to znači nepotrebno dupliranje kadrova i opreme, dakle, povećanje troškova. Stoga u Klubu zastupnika SDP-a smatraju da je puno bolje rješenje ovo koje se sada predlaže, novim Zakonom o kemikalijama, gdje bi se odgovarajuće nadležnosti na području zaštite od opasnih kemikalija povjerile Hrvatskom zavodu za toksikologiju.

Nikakve se iznimke u pogledu dobivanja dozvola i uvjeta stavljanja u promet, pogotovo kada se radi o novim tvarima, ne bi trebale raditi.

Klub smatra da je članak 8. potrebno brisati, jer drže da nema razloga da se stavljaju u promet nove tvari bez prethodne prijave i ispunjene procedure. ”Smatramo da se nikakve iznimke u pogledu dobivanja dozvola i uvjeta stavljanja u promet, pogotovo kada se radi o novim tvarima, ne bi trebale raditi”.

Osvrnula se na članak 10. stavci 4. i 5. rekavši kako smatra da u slučaju sumnje utemeljene na najnovijim znanstvenim spoznajama o tome da je tvar opasnija nego što to proizlazi iz prijave, ministarstvo treba privremenim rješenjem zabraniti stavljanje nove tvari u promet dok se ne priloži sva zahtijevana dokumentacija.

Što se tiče članka 54. stavka 2. ne vidi razlog poradi kojeg predlagatelj oslobađa fizičke osobe koje koriste opasne kemikalije obveze vođenja očevidnika.

Klub ima primjedbu i na članak 40. te smatra da vršenje laboratorijskih analiza u svrhu dobivanja službenih rezultata sastava i sadržaja nečistoća, ne bi trebalo dozvoliti internim laboratorijima, već to treba raditi neovisna ovlaštena ustanova kojoj ministar izda ovlaštenje na temelju ispunjenih uvjeta u pogledu kadrova

i opreme koji garantiraju da će se ispitivanje u toj ustanovi obavljati u skladu s pravilima dobre laboratorijske prakse.

Zastupnica se osvrnula i na članak 3. koji kaže da se odredbe ovog zakona ne primjenjuju na otpadne, opasne kemikalije na koje se odnose propisi o gospodarenju otpadom, rekavši da u Zakonu o otpadu koji je Sabor usvojio 3. prosinca 2004. godine nema pojma otpadnih, opasnih kemikalija i njihove ambalaže. Dakle, iz ovako predloženog članka 3. stavka 1. podstavka 4. ovoga Zakona nije jasno koji se zakon odnosno koji se propisi primjenjuju na postupanje s tim vrstama otpada. Zakonodavac ovu problematiku treba jasno i precizno definirati kako ne bi bilo nikakvih nedoumica, jer mnogi problemi i po okoliš i po zdravlje ljudi mogu nastati ako se ove vrste otpada nekontrolirano i neadekvatno odlažu u okoliš, naglasila je Martić.

Konačno, osvrnula se i na financijski dio ovog Zakona. U članku 61. se kaže da se sredstva za obavljanje poslova Hrvatskog zavoda za toksikologiju osiguravaju u Državnom proračunu. U uvodnom obrazloženju Zakona kaže se da se procjenjuje da je za obavljanje tih poslova u 2006. godini u Državnom proračunu potrebno osigurati sredstva u iznosu od 200 tisuća kuna. Kako je nedavno usvojen Državni proračun za 2006. godinu, zastupnicu je zanimalo da li su potrebna sredstva za Hrvatski zavod za toksikologiju osigurana, jer na stavkama Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi nije uspjela naći Hrvatski zavod za toksikologiju.

Klub zastupnika SDP-a će podržati ovaj Zakon, uz iznesene primjedbe za koje se nadaju da će biti ugrađene u zakon.

Postojeći sustav se poboljšava, a ne ruši

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorila je **Mirjana Brnadić (HDZ)**. Klub podržava Zakon o kemikalijama, čiji je osnovni cilj usklađivanje hrvatskih propisa s europskim direktivama, te očuvanje i poboljšanje postojećeg sustava zaštite zdravlja ljudi i okoliša.

”Ovim Prijedlogom zakona sprečava se potpuni kaos koji bi nastao da je u primjenu stupio Zakon o kemikalijama izglasan u Saboru 2003. godine”. Naime, zastupnica je napomenula da je Zakon iz 2003. godine prebacio nadležnost za zaštitu zdravlja ljudi od opasnih kemikalija iz zdravstva u gospodarstvo što je rijetkost u zemljama EU. Postojeći sustav kanio se zamijeniti drugim na način da bi sve kompetencije imao novoustrojen Ured za kemikalije, od donošenja propisa, izdavanja rješenja, nadzora i davanja stručnih savjeta.

Za razliku od postojećeg Zakona, ovaj Prijedlog zakona jasno dijeli nadležnosti tako da se sprečava sukob interesa. Ministarstvo zdravstva je nadležno za izradu propisa, odgovarajući županijski uredi daju rješenja ili dozvole, sanitarna i granična sanitarna inspekcija obavlja nadzor, a ekspertna ustanova daje samo stručna mišljenja i obavlja potpuno stručne poslove.

Hrvatski zavod za toksikologiju sa svojih 30 godina iskustva na ovom području, te potpunom infrastrukturom i potrebnim stručnjacima ostvaruje glavninu svojih prihoda na tržištu, pa je predviđeni iznos od 200 tisuća kuna dostatan za dodatne poslove.

Dakle, predloženi zakon mnogo jasnije određuje nadležnosti i postupke u provedbi zakona, a ključne odredbe za funkcioniranje sustava zaštite ljudskog zdravlja i okoliša od opasnih kemikalija detaljno su razrađene.

Nema gotovo nikakvih novih troškova, jer Hrvatski zavod za toksikologiju sa svojih 30 godina iskustva na ovom području, te potpunom infrastrukturom i potrebnim stručnjacima ostvaruje glavninu svojih prihoda na tržištu, pa je predviđeni iznos od 200 tisuća kuna dostatan za dodatne poslove, ističe zastupnica.

U Klubu drže da predloženi zakon nastoji održati i poboljšati postojeći sustav, te olakšati poslovanje subjektima koji proizvode i stavljaju u promet kemikalije. Zakonom se popravljaju ono što nije bilo dosad uređeno.

”Najvažnije je to što se postojeći sustav zaštite provedbom ovog zakona usavršava, a ne ruši ga se”.

U ime Kluba zastupnika PGS-SBHS-MDS-a govorio je Nikola Ivaniš (PGS). Klub drži dobrim da nije došlo do primjene Zakona iz 2003. godine, jer taj zakon nije imao šanse da bude primijenjen zbog svoje širine područja koja je zahvaćao.

Ovaj pak Prijedlog usklađen je s pravnom stečevinom EU i u načelu je prihvatljiv za Klub, napomenuo je Ivaniš, dodavši da Klub smatra da će Hrvatski zavod za toksikologiju vrlo uspješno obavljati posao.

Što se tiče konkretnih odredbi zakona, Klub ima nekoliko prijedloga, odnosno pitanja. Što se tiče članka 3. zanima ih zbog čega se iz Zakona o kemikalijama izuzimaju opasne tvari koje se koriste u znanstvene svrhe, te zašto se izuzimaju sredstva za zaštitu bilja koja su u pravili kemikalije.

Osvrnuo se i na članak 8, rekavši da Klub smatra da se nove tvari ne bi smjele puštati u promet bez prijave i da tu ne bi trebalo biti iznimaka.

Dovoljno prethodno mišljenje ministra gospodarstva

Po pitanju članka 34. Prijedloga, Klub smatra da ministar gospodarstva treba imati pravo davanja prethodnog mišljenja, ali ono ne bi trebalo biti obvezujuće za ministra zdravstva, kada je u pitanju ovlast ministra zdravstva da pravilnikom propiše postupak obavješćivanja te sadržaj i način prikupljanja i korištenja podataka za pojedine skupine opasnih kemikalija.

Identična stvar je i u članku 53. po kojem listu opasnih kemikalija donosi ministar zdravstva uz suglasnost ministra nadležnog za gospodarstvo. Klub smatra da je dovoljno prethodno mišljenje ministra gospodarstva koje nije

obvezujuće za ministra zdravstva i da nije potrebna njegova suglasnost.

Što se tiče članka 54. Klub smatra da bi i fizičke osobe koje koriste opasne kemikalije trebale voditi očevidnik.

Pozdravljaju odredbe članaka 63. od 65. o upravnom inspekcijskom nadzoru, te je zaključio da načelno podržavaju zakon.

Kajo Bučan (HDZ) rekao je da ovaj Prijedlog za razliku od važećeg zakona koji je na neki način izašao iz okvira osnovnih propisa EU o zaštiti zdravlja ljudi i okoliša od opasnih kemikalija, više poštuje temeljne direktive iz područja opasnih kemikalija i biocida.

Vidljivo je da novi zakon jasno razlikuje nove od starih kemikalija pri čemu odredbe o prijavljivanju i ocjenjivanju novih kemikalija slijede propise EU.

Provedba zakona temelji se na postojećem sustavu zaštite na području toksikologije u sustavu zdravstva. Stoga se ovim zakonskim prijedlogom odgovarajuće nadležnosti na području zaštite od opasnih kemikalija povjeravaju Hrvatskom zavodu za toksikologiju.

Stjepan Bačić (HDZ) apsolutno podržava ovaj Prijedlog zakona i hitni postupak. Napomenuo je da je postojeći zakon manjkav i neusklađen s direktivama Europske zajednice, dok novi zakon nudi bolja rješenja, vraća problematiku u sferu zdravstva kamo i pripada, te vraća Hrvatskom zavodu za toksikologiju značaj koji je imao i kada se osnovao.

Prijedlog jasno postavlja hijerarhijsku nadležnost pojedinih institucija i njihovu ulogu, dakle, upravnu ulogu Ministarstva zdravstva koje sve kontrolira, Hrvatskog zavoda za toksikologiju koji vodi brigu o svim procesima od proizvodnje do pakiranja, prometa itd.

Ruža Lelić (HDZ) rekla je da je zakon iz 2003. godine preširoko obuhvatio cjelokupno područje, nisu bili jasno određeni postupci i nadležnosti, pa je to stvaralo zabrinutost u gospodarstvu, ali i opću zabrinutost o zaštiti života i zdravlja. Po tom zakonu trebalo se osnovati novo tijelo Ured za kemikalije, što bi samo dodatno kompliciralo stvar.

Drži bitnim da se sada zaštita od opasnih kemikalija vraća Hrvatskom zavodu

du za toksikologiju i Ministarstvu zdravlja, što je logično, jer ta problematika pripada zdravstvu. Podržava donošenje ovog zakona, posebice stoga što je usklađen sa zakonodavstvom EU.

Konačno usklađivanje s EU direktivama

Andrija Hebrang (HDZ) rekao je da je Hrvatski zavod za toksikologiju odigrao briljantnu ulogu u zaštiti od opasnih kemikalija tijekom Domovinskog rata, kada je pružao veliku sigurnost građanima "u svim onim najavama srpske agresije da će biti korišteni bojni otrovi".

Provedba zakona temelji se na postojećem sustavu zaštite na području toksikologije u sustavu zdravstva.

Napominje da je upravo tada Hrvatski zavod za toksikologiju položio ispit koji je kasnije nakon Domovinskog rata pretočio u mirnodopsku funkciju. "Možemo reći da u 10 godina postojanja Hrvatskog zavoda za toksikologiju nije bilo baš niti jedne primjedbe, žalbe i niti jednog incidenta koji bi ugrozio okoliš ili zdravlje ljudi i zato mi nije jasno zašto je na samu 10. obljetnicu postojanja tog Zavoda došlo do promjene Zakona kojim je on ukinut". Tada je naime, odgovornost za upravljanje opasnim kemikalijama prebačena iz Ministarstva zdravlja u Ministarstvo gospodarstva, no Hebrang napominje da se nije ovdje radilo o interesima gospodarstva nego pojedinaca.

Stoga i pozdravlja donošenje ovog Zakona, koji je konačno usklađen s europskim direktivama, a druga prednost ovog zakona pred postojećim je da je postavljena piramida odgovornosti, gdje Hrvatski zavod za toksikologiju vodi kompletnu brigu o stručnosti, o evidencijama, što je određeno člankom 60, ali mu je nadređeno Ministarstvo

zdravlja koje je jedino kompetentno da štiti zdravlje ljudi u Hrvatskoj.

Inspekcija koja će provoditi nadzor nad ovim zakonom je inspekcija koja ima veliko iskustvo, to je sanitarna inspekcija, a ministar ima i savjetodavno-stručno tijelo koje jamči praćenje struke, a to je povjerenstvo koje će imenovati ministar i koje se sastoji od 7 stručnjaka svih struka koje su potrebne za ovu problematiku.

U ovom sustavu piramide uključene su i decentralizirane odgovornosti, jer jedan dio odgovornosti se prenosi na županije i to konkretno na urede državne uprave u županijama koje također dobivaju svoje mjesto. Naime, one daju odobrenja za proizvodnju i promet kemikalija na malo, za razliku od ministarstva koje daje odobrenje za proizvodnju i promet kemikalija na veliko.

Treća važna činjenica koja je prihvaćena u ovom zakonu je interes gospodarstva u onoj mjeri u kojoj ne šteti zdravlju. Što se tiče kritika pojedinih predstavnika klubova zastupnika na neke članke koji nešto liberalnije rješavaju stavljanje u promet i proizvodnju opasnih kemikalija nego što je sada, Hebrang napominje da to ne povećava opasnost, jer je sve pod nadzorom i svi uvjeti će biti propisani u pravilnicima, a time se omogućava zamah malog i srednjeg poduzetnika. Konačno, sve je u skladu sa 6 direktiva EU i uredbom.

Ministarstvo gospodarstva je zastupljeno na način što ministar gospodarstva daje suglasnost na popis kemikalija koje su zabranjene ili čiji se promet ograničava, dakle, radi se o najopasnijim kemikalijama čiji popis donosi ministar nadležan za zdravlje, a ministar gospodarstva daje suglasnost.

Konačno, ovakav sustav je puno ekonomičniji i jeftiniji, jer se radi o Hrvatskom zavodu za toksikologiju koji samostalno financijski postoji, jer pruža stručne i druge usluge koje naplaćuje te može opstati sam, a iz proračuna će biti dostatno 200 tisuća kuna godišnje što ne predstavlja problem. Zbog svega ovoga apsolutno podržava ovaj zakon.

Predložena sredstva neće biti dovoljna

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) također podržava ovaj Prijedlog, koji je jasno odredio postupke i nadležnosti u provođenju samog zakona u sustavu zaštite zdravlja i okoliša i u području gospodarstva, međutim, pitanje je zbog čega se odustalo od šireg reguliranja kao što je to dosadašnji zakon regulirao i koji je utvrđivao u širem smislu i gospodarenje kemikalijama.

"Sam predlagач govori kako je postojeći zakon preširoko obuhvatio cijelo područje kemikalija, ali on nije time izašao iz okvira osnovnih propisa, on jednostavno nije do kraja i na jasan način riješio, kako to zahtijevaju propisi EU, pitanja zaštite zdravlja ljudi i okoliša od opasnih kemikalija".

Drži da predložena sredstva potrebna za provedbu zakona neće biti dovoljna za sve ono što treba raditi Hrvatski zavod za toksikologiju.

Smatra da bi trebalo izbrisati dio koji govori o tome da zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama, a primjenjuje se od 1. srpnja 2006. godine, već da jednostavno treba stajati odredba da se zakon primjenjuje od 1. srpnja 2006. godine.

Darko Milinović (HDZ) smatra da je dobro da je došlo do odgode primjene važećeg zakona, jer on dobro ne regulira problematiku iz ovog područja. Ovim pak Prijedlogom zakona striktno se poštuju temeljne odredbe Direktive iz područja opasnih kemikalija i biocida, te se jasno razlučuju nove od starih kemikalija, tj. one koje su već na odobroj listi EU.

Osim toga, važeći zakon ne određuje jasno postupke i nadležnosti u provođenju zakona, uglavnom zbog preširokog obuhvaćanja svih kemikalija te brojnih nedorečenosti, posebice vezanih uz izgradnju novog sustava zaštite zdravlja i okoliša u području gospodarstva.

Prijedlog zakona u potpunosti je usklađen s europskim direktivama, a bitna je i velika ušteda u odnosu na postojeći zakon, jer se predviđa obavlja-

nje poslova u već postojećem sustavu. Milinović je zaključio da će glasati "za" ovaj zakon.

Ministar **Neven Ljubičić** zahvalio je na jedinstvenoj podršci ovom Prijedlogu. Napomenuo je da su otpad, sredstva za zaštitu bilja ili primjerice pripravci koji se koriste u znanstvene svrhe i rad u analitičkim laboratorijima regulirani zasebnim zakonima.

Naglasio je da je članak 8. prepisani članak iz direktive, a radi se zapravo o intervencijskom stavljanju u promet. Naime, svi koji žele uvesti nove kemikalije za postupak neke proizvodnje moraju ih predvidjeti. Međutim, tu se može desiti da će proizvodnja biti povećana tijekom godine i oni trebaju određenu kemikaliju uvesti da bi održali proizvodnju, pa im se tada, pošto je klasičan proces predugačak, omogućuje intervencijski uvoz, intervencijski stavljanje u promet, koje će biti regulirano posebnim pravilnikom i posebnim pravilima da ni u jednom segmentu ne bude ugrožen sustav.

Ovime je zaključena rasprava.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Ministar zdravstva **Ivan Ljubičić** očitovao se o amandmanima. Prvi amandman **Mirjane Brnadić** na članak 3. prihvaća se u cijelosti i postaje sastavni dio zakona.

Amandman **Kluba zastupnika PGS-SBHS-MDS-a** na članak 8. predlagatelj ne prihvaća. **Ljubičić** je rekao

da je članak 8. kompletno usklađen sa direktivom 92/32 i u iznimkama od stavljanja u promet nove tvari. **Željko Pavlic (MDS)** u ime Kluba rekao je da nema objektivnih okolnosti zbog kojih bi bilo posebno važno dozvoliti stavljanje u promet kemikalija bez prethodne prijave i ispunjene procedure. Zatražio je glasovanje. Amandman nije dobio potrebnu većinu glasova zastupnika.

Predlagatelj je prihvatio amandman **Jagode Martić** na članak 10. i on postaje sastavni dio zakona.

Amandman na članak 34. **Kluba zastupnika PGS-SBHS-MDS-a** Vlada ne prihvaća jer se Pravilnik odnosi na materiju koja je u nadležnosti dva ministarstava i stoga treba suglasnost dva ministra, rekao je **Ljubičić Pavlic (MDS)** je rekao da Klub smatra da ministar zdravstva ne smije biti ograničen suglasnošću ministra gospodarstva jer se radi o mjerama od značaja za zdravlje ljudi i da je dovoljno mišljenje. Zatražio je glasovanje, no amandman nije dobio potrebnu većinu glasova zastupnika.

Amandman **Jagode Martić** na članak 40. Vlada ne prihvaća. Naime, članak 40. odnosi se na kontrolu sustava i sadržaja nečistoća u konačnom proizvodu, a članak 58. na ispitivanje svojstava opasnih kemikalija, rekao je **Ljubičić. Jagoda Martić** rekla je da je intencija za predlaganje amandmana bila ta da zakonodavac na neki način preciznije definira tko će obavljati te analize, jer ovako se može tumačiti da to obavljaju ovlaštene ustanove, ali isto tako i interni laboratoriji. No, prihvaća obrazloženje i povlači amandman.

Slijedeće amandmani zastupnice **Mirjane Brnadić** Vlada prihvaća i oni postaju sastavni dio zakona.

Amandman **Kluba zastupnika PGS-SBHS-MDS-a** na članak 53. Vlada ne prihvaća, jer i ovdje lista opasnih kemikalija zadire u dva ministarstva, stoga je potrebna suglasnost dva ministra, rekao je **Ljubičić. Pavlic** je zatražio glasovanje, no amandman nije dobio potrebnu većinu glasova zastupnika.

Ni slijedeći amandman na članak 54. **Kluba zastupnika PGS-SBHS-MDS-a** Vlada ne prihvaća. **Ljubičić** je rekao da se ne trebaju voditi očevidnici fizičkih osoba za nadražujuće kemikalije i kemikalije koje dovode do preosjetljivosti. **Pavlic** je rekao da Klub ostaje pri ovom amandmanu i zatražio je glasovanje, no amandman nije dobio potrebnu većinu glasova zastupnika.

Amandmane **Odbora za zakonodavstvo** Vlada prihvaća, osim posljednjeg na članak 75. koji Vlada djelomično prihvaća. Naime, Vlada predlaže da zakon stupi na snagu 30. prosinca 2005. godine, rekao je **Ljubičić. Predsjednik Odbora za zakonodavstvo, Florijan Boras**, s ovime se suglasio, pa je tako ovaj amandman u izmijenjenom obliku postao sastavni dio zakona.

Usljedilo je glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona. **Zastupnici su većinom glasova, sa 95 glasova "za" i 3 "suzdržana" glasa donijeli Zakon o kemikalijama u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada RH, zajedno s prihvaćenim amandmanima.**

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O JAVNOM OKUPLJANJU

Ponovno isti Zakon

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio ovaj Zakon koji je Vlada RH dostavila u istovjetnom tekstu kakav je prihvaćen u Saboru 12. srpnja 2005., a koji je Ustavni sud RH svojom odlukom od 23. studenoga 2005. ukinuo uslijed izostanka propisanog broja glasova (Za kategoriju zakona koji se donose većinom glasova svih zastupnika jedan nedostatan).

O PRIJEDLOGU

Podsjetimo, mirno okupljanje i javni prosvjed ne smije se održavati najmanje sto metara od objekata u kojima su smješteni ili zasjedaju Hrvatski sabor, Predsjednik RH, Vlada RH i Ustavni sud RH.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona i nije imao primjedbi na predloženi tekst.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav većinom glasova predložio je Hrvatskom saboru da donese ovaj zakon.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost predložio je Hrvatskom saboru donošenje ovog zakona, ocjenjujući da je od interesa za RH.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskoga sabora državni tajnik u MUP-u **Ivica Buconjić** u ime predlagatelja objasnio je da argumentacija koja je vrijedila pri prvotnom predlaganju ovog zakona vrijedi i sada.

Predsjednik Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost **Ivan Jar-**

njak prenio je stajalište ovog radnog tijela u vezi s ovim predloženim zakonom, a zatim je otvorena rasprava.

Važnost i ozbiljnost određenih institucija

Dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)** javio se u ime **Kluba zastupnika LS, HSLs-a i DC-a** naznačivši najprije da se u ovakvoj situaciji političar može osjećati ambivalentno, s jedne strane imati osjećaj da se nijedno građansko pravo ne bi trebalo suspendirati a s druge strane, voditi računa da u određenim okolnostima ni jedna sloboda nije apsolutna. Mislimo da treba razbiti famu koja se ovih dana javila u našim medijima, da je Ustavni sud ukinuo ovaj Zakon zato što je bio neustavan. Ustavni sud ga je ukinuo ne zbog sadržaja nego što je ovaj zakon organski i za koji je potrebno 77 glasova u Parlamentu, a što nije dobio.

Cijeli se problem sada javio što se ovaj zakon odnosi na prostor na kojem se nalaze tri najznačajnije institucije hrvatske države, no jasno je i nedvojbeno da se nema potrebe fiksirati samo na ovaj prostor. Jer, kad bi Ustavni sud zasjedao u Novom Vinodolskom ili recimo u Dubrovniku, isto vrijedi i za Vladu RH, Sabor, i tamo "ide" ovih sto metara, rekao je, među ostalim zastupnik, dodajući da je krajnje vrijeme da se kroz Sabor a time u hrvatskoj javnosti nametne ipak važnost i ozbiljnost određenih institucija, rekao je, među ostalim, navodeći da su slična rješenja i u drugim zemljama (Italija, Mađarska).

Ovaj Klub zastupnika podržat će predloženi zakon.

Gordana Sobol (SDP) izvijestila je da **Klub zastupnika SDP-a** neće glasovati za ovaj predloženi zakon i da najav-

ljuje, ukoliko bude usvojen s dovoljnim brojem glasova, novu ustavnu tužbu (podnio i za prvotni Zakon). Ovaj put zbog sadržaja zakona jer ocjenjuje da se ograničavaju Ustavom određene temeljne ljudske slobode i prava građana ove države.

U konačnici, što se tiče Kluba zastupnika SDP-a, dobitak za tobožnju sigurnost institucija je gotovo nikakav, ali se dodatno urušava dostignuti demokratski standard.

U ispravku netočnog navoda zastupnice da se ovim zakonom zabranjuje javno okupljanje **Niko Rebić (HDZ)** naglasio je da se ovim zakonom regulira javno okupljanje pitajući zna li koliko je trebalo engleskoj demokraciji da dođe do Hayd parka, u kojem se izražava nezadovoljstvo ali i da drugi mogu u miru raditi.

Sušтина je da je ovaj zakon suprotan zdravoj logici, pameti i hrvatskoj tradiciji, a hrvatski prosvjednici najbolji su prosvjednici u svijetu i do danas, pogotovo na Gornjem gradu, nikad nikome nije od prosvjednika prijetila opasnost.

Franjo Piplović (DC) javio se u ime **Kluba zastupnika DC-a, HSLs-a, LS-a** te rekao kako je mislio da je rasprava o ovom zakonu završena. Očigledno nekom paše da kopiramo recimo neke institucije, kao što Kina ima Trg nebeskog mira u Zagrebu se nudi trg hrvatskih nemira, rekao je dodajući da nijedan trg u Hrvatskoj nije sporan već Trg Sv. Marka. Zastupnik je svoje izla-

ganje prekinuo nakon upozorenja predsjednika Hrvatskoga sabora i predsjedatelja Vladimira Šeksa da je već govorio predstavnik ovog Kluba zastupnika.

Potreban slobodan pristup

Damir Kajin (IDS) javio se u ime **Kluba zastupnika IDS-a** te rekao da ovo nije ništa drugo do zabrana prosvjeda na Markovom trgu u što se nepotrebno upliće i predsjednika države koji niti traži tu zabranu niti mu je potrebna.

Taj naš hrvatski trg Sv. Marka na neki je način Hayd park i taj njegov status nije slabost hrvatske demokracije. Zastupnik je, kaže, bio duboko solidaran sa zahtjevima radnika Sljemena, međutim, doista bi zabranio kampiranje i noćenje na Trgu Sv. Marka no nikada ne bi zabranio javno okupljanje i pristup tu mora biti slobodan. Ovdje se moramo dogovoriti da ta okupljanja mogu biti od 9 do 17, 18 sati, da se ne mogu održavati primjericice, za vrijeme primanja stranih delegacija, sjednica Vlade.

Sve u svemu ovaj je zakon anakronizam i na koncu može postati paradigma jedne vlasti koja se pravi da ne zna koji su problemi u ovom društvu, rekao je, dodajući da neka i ubuduće Trg Sv. Marka ostane sveto mjesto hrvatskoga parlamentarizma, hrvatske državnosti.

Drago Lesar (HNS) javio se u ime **Kluba zastupnika HNS-a** koji ni ovaj put neće podržati predloženi zakon. Napomenuo je da ovo nije prvo sporenje o tome je li neki od zakona organski ili ne te u vezi s tim napomenuo da bi se možda moglo, radi izbjegavanja mogućih sporova, uz predložene zakone označiti jesu li organski ili ne.

Sadržajno predloženi zakon pretvara Gornji grad u zabranjeni grad i nesporno je da bilo koje javno okupljanje, pa bilo ono i potpora vlasti, više nije moguće na tom Trgu. A ovaj zakon uopće nije potreban jer postoje dokazane učinkovitije metode zabrane okupljanja na Markovom trgu, a jedna od njih su arheološka iskopavanja čime je vrlo dobro riješen problem bilo kakvog okupljanja, rekao je, među ostalim.

Na ovo izlaganje bilo je čak devet ispravaka netočnih navoda među kojima je svojim ispravkom Zdenka Petričević-Babić (HDZ) rekla da Gornji grad nije zabranjen grad no da je to bio nekad, dok su Petrinjska, Đorđićeva, Zrinjevac bile slobodne zone za hrvatske domoljube, a zastupnik dobro poznaje koje je to vrijeme, rekla je. Josip Leko (SDP) smatra pak da je pomalo neustavna tvrdnja kojom se traži da se već kod zakonskog prijedloga utvrdi koji je zakon organski, jer bi tako Vlada mogla manipulirati s tom ocjenom.

Ne bojati se naroda

Ljubica Lalić (HSS) javljajući se u ime **Kluba zastupnika HSS-a** rekla je da ovaj zakon znači, pojednostavljeno rečeno, zabranu prosvjeda i sličnih javnih okupljanja, organiziranja u svrhu izražavanja misli ili ostvarivanja političkih interesa građana. Obrazloženje ove zabrane su sigurnosni razlozi no narodni se zastupnici ne bi smjeli bojati naroda niti onda kad je narod nezadovoljan njihovim radom i kad ima primjedbi. Podsjetila je da je sada vladajuća stranka kao oporba poticala na prosvjede i neosnovane optužbe (izdaja zbog suradnje s Haškim sudom, a tadašnja Vlada nije nikog izručila Haagu) kao i na obećanja o pokretanju Hrvatske.

Ako državna vlast nije stvorila mehanizme koji bi zaštitili radnika od samovolje poslodavca, ako nije ustrojila djelotvornu i ažurnu sudbenu vlast kome će drugome radnici izraziti svoje nezadovoljstvo i zahtjeve. Ovaj Klub zastupnika neće podržati predloženi zakon.

Dr.sc. **Milorad Pupovac (SDSS)** javio se u ime **Kluba zastupnika SDSS-a** rekavši da Trg Sv. Marka nije jedino mjesto koje treba braniti i na kojem treba jačati demokraciju. Da je ovaj gradski prostor drugačiji i da su kojim slučajem zgrade Vlade ili Sabora na drugom mjestu, pristupačnijem, prostorno organiziranijem sasvim sigurno nitko ne bi mogao potezati pitanje mogućnosti da se na određenoj udaljenosti organiziraju protesti.

Ako ne možemo čuti glas onih koji su u Hrvatskoj osiromašeni, obespravljeni i čija su prava dovedena u pitanje (ako ne obidemo u mandatu sve te ljude) nego ih trebamo čuti ovdje pred vlastitim prozorom i čekamo da dođu na Markov trg onda je bolje da ovdje ne sjedimo, rekao je, među ostalim zastupnik. Osvrnuo se i na političku dosljednost podsjetivši da su u pripremnim razgovorima za ovaj zakonski prijedlog svi bili suglasni da neku vrstu ograničenja treba uvesti. Braniti na svakom mjestu prikaz stanja u državi ali ne praviti fetiš od mjesta i sebe u državi, rekao je.

Suprotno zdravoj logici

Dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** kaže da Vlada kao predlagatelj ovog zakona može biti zadovoljna odlukom Ustavnog suda jer je zakon vraćen zbog proceduralnih, a ne suštinskih razloga. No unatoč tome što je ovaj zakon gotovo normativno i međunarodno savršeno zastupnik je protiv njega. Napomenuo je da je dobro što se demokracija u Hrvatskoj razvija, što zastupnici SDP-a prosvjeduju protiv ovog zakona, upravo stranka koja je pedesetak godina održavala psihozu verbalnih delikata a prije petnaestak dana predsjednik Stranke na Predsjedništvu Sabora podržao je ovaj zakon.

Sušтина je da je ovaj zakon suprotan zdravoj logici, pameti i hrvatskoj tradiciji, a hrvatski prosvjednici najbolji su prosvjednici u svijetu i do danas, pogotovo na Gornjem gradu, nikad nikome nije od prosvjednika prijela opasnost rekao je, dodajući da će se zabranom jedino postići otpor. Osvrnuo se na još uvijek (naslijeđen) sustav ratne zaštite državnih dužnosnika rekavši da bi i o tome trebalo razmisliti (fasciniralo ga je da je hrvatski predsjednik Vlade za nedavnog boravka u Bratislavi sa slovačkim premijerom bio među običnim svijetom, na središnjem trgu).

Ivica Pančić (SDP) ispravio je kao netočan navod predgovornika o dogovoru SDP-a za ovaj zakon, **Marin Jurjević (SDP)** onaj o progonu zbog verbalnog delikta (možda misli na SKH).

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) podsjetila je na stavove Kluba zastupnika SDP-a u vezi s ovim zakonskim prijedlogom te rekla da je teško shvatiti da Vlada koja se želi prikazati u velikoj mjeri demokratskom nije shvatila da je demokracija komunikacija i da prosvjednici naoružani transparentima nisu teroristi.

Radi se o temeljnom ustavnom pravu i može se zaključiti da se nikad na Markovom trgu nije dolazilo iz objesti i ovaj je zakon brutalan udarac na demokraciju. Članovi Vlade a ni mi saborski zastupnici nemamo pravo na osobni mir dok ga radnici nemaju, naglasila je.

Budući da se zastupnica u svom izlaganju osvrnula i na rad policije, prosvjedne skupove u Splitu (govor predsjednika HDZ-a Sanadera) nekoliko zastupnika HDZ-a javilo se za ispravkom netočnog navoda. Tako je **Ana Lovrin (HDZ)** rekla da se zastupnica ne sjeća prosvjeda i okupljanja prije 2000. godine kad su neki, poslije ministri i ministrice, danas zastupnici, bili zajedno sa seljacima na traktorima a onda istim tim seljacima poslali prekršajne prijave.

Nenad Stazić (SDP) vidi čudnu ironiju u tome da se o ovom zakonu raspravlja uoči dana Ljudskih prava i na dan kad je došla vijest da je uhićen general Gotovina. Govoreći o "povijesti" zabrane okupljanja u RH rekao je da su se u vrijeme

prve HDZ-ove administracije zabranjivali prosvjedni skupovi (Radio 101) a da se za vrijeme koalicijske Vlade nikad nije zabranjivalo prosvjedovanje ni na kojem mjestu. "Što više budete ljudima branili da govore oni će govoriti glasnije, već vam je sada neugodno, a postat će vam još neugodnije", dodao je.

Na ovo izlaganje bilo je više replika zastupnika HDZ-a, među njima i ona **Živka Nenadića (HDZ)** da je general Gotovina pobjegao iz Hrvatske ne od Hrvatske, ne od Haaga nego od tadašnje vlasti koja je pripremala optužnicu. Da nije bila takva vlast danas bi se general Gotovina branio sa slobode kao i generali Čermak i Markač, **Emila Tomljanovića (HDZ)** da se radi o zakonu o javnom okupljanju a ne o zabrani javnog okupljanja. Odgovorio je **Nenad Stazić (SDP)** a u vezi s navodom o policiji (da ubija) javio se i državnik tajnik Ivica Buconjić. Nakon zatražene stanke u vezi s izrečenim uvredama **Milanka Opačić (SDP)** rekla je da će Klub zastupnika SDP-a dati puni doprinos da se ovdje prvenstveno raspravlja argumentima a kad neće biti zaštićeni od uvreda štitit će se sami. O vrijeđanju je govorio i **Luka Bebić (HDZ)** u ime Kluba zastupnika HDZ-a, **Damir Kajin (IDS)** ispred Kluba zastupnika IDS-a osvrćući se na rad policije, Dragutin Lesar (HNS) u ime Kluba zastupnika HNS-a, **Frano**

Piplović (DC) ispred Kluba zastupnika HSL-a, DC-a, LS-a te mr.sc. **Nikola Ivaniš (PGS)** u ime Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a MDS-a.

Potonji Klub zastupnika smatra da predloženi zakon nije dobar, ne podržava ga, i misli da je cijela hrvatska javnost osudila pokušaj da se spriječe prosvjedi na Markovom trgu. A **Frano Piplović (DC)** u ime spomenutog Kluba naveo je da je u Sloveniji to okupljanje ograničeno na 30 metara od zgrade Vlade i Parlamenta, u Češkoj sto metara itd. Ako smo u dobroj vjeri i volji ovaj zakonski prijedlog Vlade shvatit će se onako kako ga treba shvatiti, rekao je.

Jagoda Martić (SDP) govoreći šire o predloženom zakonu i temi u vezi s njim rekla je da se iz njega može zaključiti to da se Vlada boji svojih građana, njihovih prosvjeda i javnog izražavanja kritike.

Mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** obrazložio je svoje neprihvatanje ovog zakona rekavši i da je Ustavom osigurano svakom pravu na javno okupljanje i mirni prosvjed.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor donio (83 glasa "za", dva "protiv") Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnom okupljanju u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O INVESTICIJSKIM FONDovima

Hrvatski je sabor nakon rasprave na 17. sjednici donio ovaj Zakon kojim se propisuju uvjeti osnivanja i rada fondova i društava za upravljanje, izdavanje i prodaja udjela i dionica, otkupa dionica, promidžba fondova, poslovi koje za fondove obavljaju treće osobe te nadzor nad radom fondova, društava za upravljanje, depozitne banke i osobe koje obavljaju prodaju udjela i dionica.

Ovaj Zakon - predlagatelj je Vlada RH- stupa na snagu 1. siječnja 2006. godine kada prestaje važiti postojeći Zakon.

Sadašnje osnivanje i poslovanje investicijskih fondova regulirano je Zakonom o investicijskim fondovima (iz 1995, 1996. i 2001. godine). Investicijski fondovi posluju u dva osnovna oblika, otvoreni i zatvoreni fond. U poslovanju investicijskih fondova postoji više sudionika, a najvažniji su društvo za upravljanje (trgovačko društvo) i depozitna banka.

S 30.6. 2005. u RH registrirano je 55 otvorenih investicijskih fondova s neto imovinom od 6,9 milijardi kuna i pet zatvorenih investicijskih fondova s neto imovinom od 1,4 milijardi kuna. Isto-

dobno, u RH registrirano je i 20 društava za upravljanje investicijskim fondovima dok je prvih šest banaka po veličini imovine dominantno u obavljanju depozitnih poslova za investicijske fondove.

Neto imovina svih investicijskih fondova je oko 8,5 milijardi kuna i čini tek oko četiri posto BDP-a ili tri posto ukupne imovine financijskih institucija RH. Istodobno, u zemljama s razvijenim financijskim tržištem taj udjel iznosi više od 20 posto. Općenito, investicijski fondovi svojim ulaganjem pridonose osnivanju novih tvrtki i otvaranju novih radnih mjesta.

U RH se, prema pokazateljima, investicijski fondovi nalaze u početnoj fazi razvoja i kako bi se brže razvijao ovaj segment financijskog sektora i kako bi se industrija investicijskih fondova u dijelu otvorenih investicijskih fondova uskladila s Direktivama Europskog parlamenta i Vijeća bilo je nužno pristupiti izmjenama postojećeg Zakona o investicijskim fondovima.

Stoga se ovim Prijedlogom pobliže urediti zatvoreni investicijski fondovi, otvoreni investicijski fondovi, otvoreni investicijski fondovi s privatnom ponudom, otvoreni investicijski fondovi rizičkog kapitala s privatnom ponudom, društvo za upravljanje i depozitna banka i nadzorno tijelo, navodi u obrazloženju predlagatelj.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog predloženog zakona, a svojim amandmanima (petnaest) traži nomotehničko uređivanje teksta i poje-

dinih izričaja. Predložio je i zaključak kojim se ovlašćuje Stručna služba da obavi redakciju teksta prije objave ovog Zakona o "Narodnim novinama" (Sabor donio taj zaključak).

Odbor za financije i državni proračun predložio je Hrvatskom saboru donošenje ovog zakona, dok je **Odbor za europske integracije** jednoglasno utvrdio da je predloženi zakon usklađen s pravnom stečevinom EU i da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Na sjednici Hrvatskog sabora raspravu je počeo **Damir Kajin (IDS)** u ime **Kluba zastupnika IDS-a**. Trenutno u Hrvatskoj čeka dozvolu za početak rada čak 1 otvorenih investicijskih fondova pa se približavamo broju od 70 fondova što je za jednu malu zemlju kao što je RH u najmanju ruku previše, rekao je.

Osvrnuo se na nastajanje tih fondova rekavši da su stranci preuzeli naše banke

s tim kapitalom formirali i investicijske fondove, mirovinske fondove i privatne investicijske fondove, danas holdinge. Jednom riječju preuzeli su kompletan financijski suverenitet, naglasio je govoreći šire o tim fondovima i njihovim ulaganjima (uglavnom u domaće vrijednosne papire) pa oni na neki način prate državu, što znači da nema vanjskog zaduženja ali raste domaće zaduženje koje je daleko nepovoljnije, naglasio je, među ostalim.

Smatra da bi u svemu tome trebalo potaknuti stambenu štednju odnosno staviti naglasak na stambene štedionice, koje su na neki način marginalizirane, rekao je na kraju.

Hrvatski je sabor donio Zakon o investicijskim fondovima (94 "za", 2 "suzdržana"), a prihvaćeni amandmani Odbora za zakonodavstvo postali su sastavni dio Zakona.

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA IZ 2003. GODINE UZ MEĐUNARODNU KONVENCIJU O OSNIVANJU MEĐUNARODNOG FONDA ZA NAKNADU ŠTETE ZBOG ONEČIŠĆENJA ULJEM IZ 1992. GODINE

Građanska odgovornost za štetu nastalu onečišćenjem

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, po hitnom postupku, prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola iz 2003. godine uz Međunarodnu konvenciju o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete zbog onečišćenja uljem iz 1992. godine

Potvrđivanjem Protokola iz 2003. godine uz Međunarodnu konvenciju o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete zbog onečišćenja uljem iz 1992. godine osigurava se mogućnost naknade prema konvencijskom

sustavu na području RH u slučaju onečišćenja mora uljem.

O PRIJEDLOGU

Poseban međunarodni sustav građanske odgovornosti za onečišćenje mora uljem reguliran je odredbama Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja uljem Konvencijom o odgovornosti iz 1992. godine i Međunarodne konvencije o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete zbog onečišćenja uljem

Konvencijom o Fondu iz 1992. godine. Navedeni sustav stupio je na snagu u svibnju 1996. godine i prema podacima Međunarodnog fonda prihvaćen je u 96 država. Usvajanjem Zakona o potvrđivanju Protokola iz 2003. godine u slučaju eventualnog onečišćenja u Jadranu, na području RH osiguravamo mogućnost naknade prema konvencijskom sustavu, bez mogućnosti dopunske naknade, maksimalno iznosi 307 milijuna dolara. Potvrđivanjem navedenog međunarodnog instrumenta RH poduzima značajan korak u cilju zaštite morskog okoliša.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i na tekst Konačnog prijedloga nema primjedbi.

Odbor za pomorstvo, promet i veze podupire donošenje ovog Zakona.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša predlaže donošenje ovog Zakona.

RASPRAVA

Prvi u raspravi, u ime **Kluba zastupnika HSP-a**, govorio je zastupnik **Tonči Tadić (HSP)** koji je naglasio da njegov Klub zastupnika pozdravlja brzi pristup ratifikaciji ovog Protokola i njegovu što skoriju primjenu. Međutim, zastupnik je upozorio na članak 3. ovog Protokola kojim se zahtjevi za naplatu šteta mogu utužiti samo za štete počinjene na području teritorijalnog mora, odnosno na području gospodarskog pojasa. Problemi nastupaju kada na našu stranu Jadrana uplove brodovi zemalja EU-a na koje se ne primjenjuju odredbe gospodarskog pojasa na što su se jednostranom odlukom obvezali Hrvatski sabor i Vlada. Zastupnik je podsjetio i na prijedlog koji je Klub zastupnika HSP-a stavio u proceduru prije dva mjeseca, a to je da se reaktivira ekološki dio našeg zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa, te da se preuzme potpuna kontrola našeg mora bez obzira o kojem je brodu i zastavi na njemu riječ.

Pojedinačnu raspravu otvorio je zastupnik **Anton Peruško (SDP)** podržavši donošenje ovog značajnog zakona bez kojeg štete koje bi premašivale 370 tisuća EUR-a ne bi bile pokrivene. Na ovaj način pokrivaju se i štete za dodatnih oko milijun EUR-a i to na način da oni koji ostvaruju dobit od nafte mora-

ju jedan dio dobiti redistribuirati u ovaj Fond.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Marin Jurjević (SDP)** koji je također podržao prihvaćanje ovog Protokola. U nastavku izlaganja osvrnuo se na neke nelogičnosti iz usvojenog proračuna koje se odnose na smanjenje sredstava za zaštitu mora unatoč "iskazanoj zajedničkoj opredijeljenosti i volji za očuvanje Jadrana i općenito pokazujući senzibilitet za probleme ekologije".

Zastupnik **Ante Markov (HSS)** naglasio je da je zaštita mora nacionalno opredjeljenje, ali ima i jedan širi, međunarodni karakter što se potvrđuje i ovim važnim Protokolom koji je već ratificiralo deset zemalja. Podržavši zaštitu Jadrana i putem ovog dokumenta zastupnik je upozorio i na dva nedostatka koji ga opterećuju. Prvi je da se ovaj Protokol ne odnosi na one štete koje će se dogoditi na prostoru koji se sada može okarakterizirati kao ekološko-ribolovna zona ili gospodarski pojas, te da bi on morao stupiti na snagu u onom obliku u kojem je izglasano u Hrvatskom saboru, jer upravo njime prolaze središnji plovni putovi na kojima je rizik od nesreća veći. Drugi nedostatak se odnosi na plovne putove koji se nalaze unutar teritorijalnog mora, a neki od njih prolaze ili su djelomice usmjereni na prostore koji su posebno zaštićeni. Takve trase trebalo bi izmijeniti, predložio je zastupnik, jer se samo prevencijom može smanjiti broj nesreća i većeg zagađenja Jadranskog mora koje je jedno od najzastavorenijih mora na Sredozemlju. Ante Markov je na kraju izlaganja upozorio i na veliki broj turističkih brodova koji premašuju smještajne kapacitete luka, a često ih i vode neiskusne posade.

Završni osvrt dao je tajnik u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka **Branko Bačić**. Upoznao je zastupnike s

aktivnostima koje Vlada RH poduzima u ovom trenutku, a odnose se na zaštitu Jadranskog mora. Nedavno je usvojena pred-pristupna pomorska strategija kojom je najveći naglasak dat upravo na stanje sigurnosti plovidbe Jadranom s jedne strane, dok se s druge pristupilo prihvaćanju svih onih međunarodnih konvencija i protokola koje se odnose na zaštitu pomorskog okoliša, a u koje spada i ovaj Protokol. Nadalje, prije nekoliko godina uveden je sustav obveznog javljanja brodova koji uplovljavaju u Jadran kao što je i u procesu uvođenje sustava usmjerene i odvojene plovidbe kojim se utvrđuju pomorski putovi kao svojevrstne morske autoceste. Ovaj sustav se za sada odnosi samo na sjeverni dio Jadrana, no najkasnije do 2009. trebao bi se ustrojiti sustav potpunog nadzora i praćenja pomorskog prometa na Jadranu. Također je predviđeno uvođenje potpune radarske slike u realnom vremenu čitavog prometa na moru. Ratifikacijom ovog Protokola Hrvatska dobiva jedan međunarodni instrument kojime se na određeni način možemo zaštititi od eventualnih pomorskih nezgoda, a također i obvezuje sve sudionike u tom prometu da dodatno vode računa o zaštiti Jadrana. Državni tajnik je, odgovorivši zastupniku Tončiju Tadiću da se ovaj protokol odnosi i na zaštićeni ekološko-ribolovni pojas, naglasio da on obvezuje sve brodove neovisno o državi pripadnosti uključujući i države članice EU.

Zastupnici su većinom glasova, sa 107 glasova "za" i 6 "suzdržanih", prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola iz 2003. godine uz Međunarodnu konvenciju o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete zbog onečišćenja uljem iz 1992. godine.

A. F.

PRIJEDLOG ZAKONA O OPSKRBI KRVNIM PRIPRAVCIMA

Europski standardi prikupljanja, testiranja, obrade, čuvanja i distribucije ljudske krvi i sastojka

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o opskrbi krvnim pripravcima.

Ovim zakonskim prijedlogom utvrđuje se opskrba stanovništva RH krvnim pripravcima kao sustava mjera i aktivnosti na području planiranja, prikupljanja, proizvodnje, testiranja, čuvanja i raspodjele krvnih pripravaka.

O PRIJEDLOGU

Državni tajnik Ministarstva zdravlja i socijalne skrbi, **Ante Zvonimir Golem** obrazložio je Prijedlog zakona. Rekao je da Prijedlog zakona o opskrbi krvnim pripravcima razrađuje područje transfuzije. To je djelatnost koja je u RH djelomično pravno uređena odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i to u dijelu koji se odnosi na obavljanje transfuzijske medicine u okviru Državnog zdravstvenog zavoda, kao i pravilnikom o krvi i krvnim sastojcima iz 1999. godine. Europski parlament i Vijeće Europe donijeli su u siječnju 2003. godine direktivu koja postavlja standarde kvalitete i neškodljivosti za prikupljanje, testiranje, obradu, čuvanje i distribuciju ljudske krvi i sastojaka. Sukladno odrednicama navedene direktive, ovim zakonskim prijedlogom se utvrđuje opskrba

stanovništva RH krvnim pripravcima kao sustav mjera i aktivnosti na području planiranja, prikupljanja, proizvodnje, testiranja, čuvanja i raspodjele krvnih pripravaka. U cilju dostupnosti krvnih pripravaka uvodi se mreža transfuzijske djelatnosti kojom se daje mogućnost stanovništvu da koristi zdravstvenu zaštitu iz područja transfuzijske medicine, te mogućnost pristupanja davanja krvi na području cijele RH. Uvodi se sustav sljedivosti i označavanja svakog proizvedenog krvnog pripravka, u cilju praćenja štetnih događaja. Radi osiguranja kvalitete i neškodljivosti krvi predlaže se ustroj registara davatelja krvi i jedinstveni nacionalni sustav prijavljivanja štetnih i neočekivanih događaja i reakcija. Zaštita podataka određena ovim zakonskim prijedlogom omogućava neovlašten pristup podacima dobivenim pri obavljanju transfuzijske djelatnosti. Implementacijom predloženih rješenja očekuje se ujednačavanje rada i povećavanje sigurnosti i učinkovitosti transfuzijskog liječenja, a time i unapređenje na području pružanja cjelokupne zdravstvene zaštite bolesnicima u RH.

RADNA TIJELA

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo raspravio je Prijedlog zakona o opskrbi krvnim pripravcima kao

matično radno tijelo. Nakon rasprave članovi Odbora odlučili su predložiti Hrvatskom saboru usvajanje sljedećeg zaključka. Prvo, prihvaća se prijedlog Zakona o opskrbi krvnim pripravcima, kako ga je predložila Vlada RH. Drugo, sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju, radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona, a na tekst Prijedloga nema bitnih primjedaba ustavnopravne naravi.

Odbor za europske integracije raspravljao je o ovom zakonskom prijedlogu kao zainteresirano radno tijelo. Odbor je jednoglasno utvrdio da je Prijedlog zakona o opskrbi krvnim pripravcima usklađen s pravnom stečevinom Europske unije te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

RASPRAVA

Korigiranje naziva Zakona u "Krv i krvni pripravci".

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je **Stjepan Bačić (HDZ)**. Rekao je da je Zakon utemeljen na stečevinama Europske zajednice i baziran je na direktivi iz 2003. godine gdje su ključna

načela dobrovoljnost, sigurnost i drugi elementi koji su "standardni algoritmi u ovoj djelatnosti". Klub predlaže da se do drugog čitanja korigira naziv Zakona koji bi glasio "Krv i krvni pripravci". Direktiva Europske zajednice govori da se radi o krvi i krvnim sastojcima. Zbog preglednosti i jasnoće samog Zakona bilo bi dobro da se u jednom članku nabroji sve što se pravilnikom uređuje, zbog lakšeg snalaženja u Zakonu. U uvodnom dijelu trebalo bi detaljnije obrazložiti povijesni tijek transfuzijske medicine u Hrvatskoj, smatra Bačić. Predviđeno je da inspeksijski nadzor bude svake dvije godine, a stav Kluba jest da je to predugi rok i da bi inspeksijski nadzor trebao biti jedanput godišnje. Još jedan nedostatak jest taj što nije do kraja definiran pojam bolnička transfuzijska jedinica. "Uz sve navedene primjedbe podržat ćemo ovaj Zakon da ide u drugo čitanje", zaključio je Stjepan Bačić.

U ime **Kluba zastupnika DC-a, HSLS-a, LS-a** govorio je **Franjo Piplović (DC)**. Istaknuo je da zemlje Europske unije imaju što naučiti od Hrvatske u ovoj oblasti i da bi se po pitanju dobrovoljnog davalaštva krvi trebale usklađivati s našim iskustvima. Hrvatska ima uspješnih iskustava u opskrbi krvi i krvnih pripravaka kroz prikupljanje, preradu, promet i uporabu tijekom Domovinskog rata uz vrlo otežane okolnosti. Piplović je istaknuo da se u drugim zemljama trguje krvlju (krv se plaća), dok je u Hrvatskoj stanje specifično, krv se dragovoljno donira na vrhunskim načelima humanizma. Ovaj Zakon neće imati smisla ako se više ne uvažavaju dobrovoljni davaoci krvi, tvrdi Piplović. Osvrnuo se na članak 5. kojim se predviđa nova mreža transfuzijske djelatnosti, a kojom se najavljuje centralizacija te djelatnosti. Doći će do smanjenja broja centara u kojima bi se krv prikupljala, testirala i proizvodili krvni pripravci. Slijedom navedenog mogu se očekivati regionalni i subregionalni centri. Kriteriji za ove centre bit će urbanizacija i prometna povezanost. Postavlja se pitanje kako krv i krvne pripravke učiniti dostupnima i dostatnima svim

bolnicama u Hrvatskoj? Može se dogoditi da stanovništvo neće imati jednake uvjete i mogućnosti u korištenju zdravstvene zaštite iz područja transfuzijske medicine, što je jedan od glavnih ciljeva ovog Zakona. To su neka od pitanja na koja treba dati odgovor do drugog čitanja, a Klub je suglasan da ovaj Prijedlog zakona ide u drugo čitanje, zaključio je Piplović.

U ime **Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a** govorio je **Nikola Ivaniš (PGS)**. Rekao je da Klub regionalnih stranaka podržava Prijedlog zakona o krvnim pripravcima ali uz izmjene naziva Zakona. Primjereniji naziv bi bio Zakon o krvi i krvnim pripravcima. Istaknuo je da standarde u području transfuziologije konstantno treba podizati, i to na razini od prikupljanja preko skladištenja do standarda prerade. Ivaniš je podsjetio da broj pravilnika vezanih za Zakon treba smanjiti, jer na taj način može doći do izmjene biti Zakona.

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Željka Antunović (SDP)**. Rekla je da se ovim Prijedlogom zakona pokušava na kvalitetniji, jasniji i suvremeniji način definirati jedno područje u Hrvatskoj, koje je i dosad bilo uređeno na vrlo dobar način. Ovaj Zakon de facto objedinjuje direktive EU koje uređuju ovo područje. Najvažniji elementi koji se uređuju ovim Zakonom su: edukacija, kontrola kvalitete, jedinstveni registri i informatizacijska mreža. Antunović je podsjetila resorno ministarstvo da se prilikom izrade Pravilnika uzima u obzir mišljenje i iskustvo struke. Klub nema ozbiljnih primjedbi na ovaj Zakon, ali podsjeća još jednom da struka bude konzultirana u pripremi konačnog teksta Zakona kao i pravilnika koji će uslijediti.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je **Miljenko Dorić (HNS)**. Rekao je da je ovaj Zakon vrlo korektno usklađen s direktivom Europske komisije i s pravnim aktima Vijeća Europe. Klub zastupnika HNS-a nema većih primjedbi glede Prijedloga zakona. Miljenko Dorić istaknuo je i nekoliko prijedloga kako bi se unaprijedio tekst Zakona do drugog čitanja. U nazivu bi

bilo potrebno unijeti "riječ krv u odgovarajućem padežu", i navesti u Zakonu sve što bi pravilnik trebao sadržavati. U članku 12. predlaže da bi trebalo limitirati dozvole koje se izdaju na razdoblje od maksimalno 5 godina za sve postupke bez izuzetaka. Klub ima prigovor u svezi članka 16. gdje stoji da pobliže standarde glede stručne osposobljenosti osoba na transfuziologiji propisuje ministar, kao i usklađivanje s međunarodno priznatim standardima iz područja transfuzijske medicine i znanstveno-tehničkim razvojem. Iz gore navedenog slijede pitanja; što ako ministar ne uskladi Pravilnik s tim standardima, i što ako se ne osiguraju sredstva za uvođenje novih stručnih i tehničkih standarda. To su pitanja "koja su ostala visjeti u zraku" i njima je potrebno posvetiti posebnu pažnju, zaključio je Dorić.

Ovime je završena rasprava po klubovima, nakon čega se prešlo na pojedinačnu raspravu.

Donatori krvi

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) rekla je da podržava ovaj Prijedlog, unatoč tome što je materija bila riješena u nekoliko zakona, potreban je ovakav posebni Zakon. Istaknula je kako Zakon u svom naslovu mora biti jasan, te da mora sadržavati imenicu krv, a ne samo pridjev krvni pripravci u svom naslovu. Antičević-Marinović podsjetila je na članak 33. koji govori o promidžbi davanja krvi i krvnih sastojaka, a bez požrtvovanih ljudi koji daju krv ovom materijom se ne bi ni bavili. Ovo je prigoda da se stvore i određene obveze prema tim "nesebičnim ljudima", a prilika je i za državu da ponudi veći društveni značaj darivateljima krvi, zaključila je Ingrid Antičević-Marinović.

Kajo Bučan (HDZ) rekao je da se ovaj Zakon donosi 82 godine nakon što je prva transfuzija krvi primijenjena u Hrvatskoj. Podsjetio je na izvještaje Svjetske zdravstvene organizacije koji tvrde da će u slijedeća dva do tri desetljeća doći do ozbiljne nestašice krvi. Uzrok nestašici će biti sve manji broj podobnih davatelja, opće starenje sta-

novništva i značajan porast broja zahvata koji se izvode uz nadoknadu krvi. Bučan je iznio još nekoliko primjedbi na članke. Predlaže da se članak 4. dopuni novim stavkom koji glasi "da osigurava sredstava za prikupljanje, proizvodnju, testiranje, čuvanje i raspodjelu krvnih pripravaka. U članku 6. potrebno je dopuniti "mreža ovlaštenih zdravstvenih ustanova mora biti organizirana na način da omogućuje razmjenu krvnih pripravaka na nacionalnoj razini". U članku 17. potrebno je rok čuvanja podataka sa 15 godina produžiti na 30. U članku 27. potrebno je dodati "da davatelji krvi i krvnih sastojaka mogu biti punoljetne osobe, osim za autolognu transfuziju. Zaključio je da je Zakon uredno napisan i usklađen sa stečevinom EU.

Jagoda Martić (SDP) rekla je da je područje transfuzijske djelatnosti u RH djelomično pravno uređeno Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, a također i Pravilnikom o krvi i krvnim sastojcima iz 1999. godine, kojim su propisani uvjeti za obavljanje djelatnosti ispitivanja, prometa, prikupljanja i provjere kakvo-

će krvi i krvnih sastojaka. Isto tako i način ispitivanja i vođenja očevidnika o obavljenim ispitivanjima, te uvjeti za stavljanje u promet krvi i krvnih sastojaka. Ono što je posebno važno, istaknula je Jagoda Martić, jest uspostava mreže transfuzijske djelatnosti, što se regulira člancima 5. i 6. Na taj način se osiguravaju jednaki uvjeti, odnosno mogućnosti stanovništva za korištenje zdravstvene zaštite iz područja transfuzijske medicine. Stvaranjem mreže transfuzijske djelatnosti pružila bi se jednaka mogućnost pristupanja davanju krvi na području cijele RH. Martić je podsjetila da država ima sve manje senzibiliteta za dobrovoljne davaoce krvi. O njima se vodi premalo računa, ne stimulira ih se, a posljedica toga jest sve manji broj dobrovoljnih davaoca krvi. Podsjetila je da iz Prijedloga zakona nije jasno tko će provoditi kontrolu kako bi se utvrdilo da li uvezeni krvni pripravci udovoljavaju uvjetima koje propisuje ovaj Zakon. Da li će se vjerovati deklaraciji koja je prateći dokument uz svaku dozu krvi ili krvni

pripravak, ili će se u ovlaštenim ustanovama RH izvršiti kontrola onog što uvozimo u skladu s člankom 15.?

Zastupnik **Stjepan Bačić (HDZ)** podsjetio je da bolnička transfuzijska jedinica nije dovoljno zastupljena u Prijedlogu zakona. U Prijedlogu se navodi da je jedan od zadataka bolničke transfuzijske jedinice nadzor nad davanjem krvi. Nije jasno definirano da li se radi o konzultantskom nadzoru, ili o obvezi da svaka bolnica ima transfuziologa. Trenutno stanje stvari je da svaka bolnica nema transfuziologa, konstatirao je Bačić. Istaknuo je da bi bilo dobro u Zakonu naznačiti i referentni centar, koji bi predstavljao instituciju koja može biti promjenjiva. Stjepan Bačić je zaključio riječima da podržava ovaj Prijedlog i da očekuje da će do drugog čitanja biti potpuno prihvatljiv.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su sa 84 glasa "za" i 5 "suzdržanih" donijeli Zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o opskrbi krvnim pripravcima.

I.Č.

PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽNICAMA

Novi će zakon o trgovini sustavno urediti problematiku tržnica

Nakon rasprave Hrvatski je sabor donio zaključak kojim se ne prihvaća Prijedlog zakona o tržnicama koji je predložio Klub zastupnika SDP-a, zbog razloga navedenih u mišljenju Vlade RH i izvješćima radnih tijela. Predlagatelj ističe ne samo potrebu da se posebnim zakonom regulira problematika tržnica u nas već i da se u procesu približavanja Europskoj uniji zakonski uredi ovo područje. Vlada je predložila Saboru da ne prihvati ovaj zakonski prijedlog te

obavijestila da je u toku izrada novog Zakona o trgovini koji će sustavno urediti predmetnu problematiku i na osnovi kojega će se donijeti novi podzakonski propisi.

O PRIJEDLOGU

Osnovne intencije novog zakona zastupnicima je obrazložila predstavnicu predlagatelja **Dragica Zgrebec**. Klub zastupnika SDP-a odlučio je predložiti poseban Zakon o tržnicama. Razlog

- sada to područje reguliraju Zakon o trgovini i Zakon o komunalnom gospodarstvu, a Klub drži da su njihove odredbe za to nedovoljne. Veliki trgovački lanci funkcioniraju samo logikom profita, a to nužno ne mora značiti sigurnu i kvalitetnu opskrbu hranom pa valja kroz razvoj sustava tržnica osigurati potrebnu dopunu i konkurenciju rastućem utjecaju novih oblika opskrbe hranom. U ekološkoj prihvatljivosti poljoprivrednih proizvoda naša poljoprivreda treba tražiti svoju šansu na način da

takvi naši proizvodi mogu uspješno konkurirati masovnoj ekološki upitnoj hrani visoko razvijenih zemalja koja sve više dominira i na našem tržištu. Ako zakonski nedovoljno reguliramo ovo područje, tržnice će ulaziti sve više u područje sive ekonomije o kojoj toliko govorimo i pritom naglašavamo kako je treba što više suzbiti. Vlada RH predlaže da se ne prihvati predloženi zakon jer bi njegovo donošenje bilo u suprotnosti s odredbama drugih zakona koji su trenutačno na snazi i uređuju područje tržnica. Klub zastupnika SDP-a smatra, međutim, da je potrebno donijeti novi zakon koji bi cjelovito regulirao ovu materiju, a Vladi sugerira da u pripremi novog Zakona o trgovini ispusti ovaj specifičan vid trgovanja. Zastupnica naglašava da je donošenje posebnog zakona o tržnicama interes malih poljoprivrednih gospodarstava koji tako mogu uz smanjenje troškova direktno plasirati svoje proizvode kupcima. Tu je također i interes lokalne samouprave da svojim propisima i odlukama uređuje način trgovanja poljoprivrednim proizvodima na tržnici i tako svojim stanovnicima približi mogućnost kupovine kvalitetne hrane. Na kraju je pozvala zastupnike da svojim primjedbama i prijedlozima učine tekst predloženog zakona još boljim, a Vladu da kod izrade Zakona o trgovini uzme u obzir prijedloge Kluba i opredijeli se za poseban Zakon o tržnicama.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada je predložila Hrvatskom saboru da ne prihvati ovaj Prijedlog Kluba zastupnika SDP-a jer bi to bilo u suprotnosti s odredbama zakona koji su trenutno na snazi u Hrvatskoj i koji uređuju područje tržnica. Pitanja koja se žele urediti donošenjem Prijedloga zakona o tržnicama, to jest prodaje robe izvan prodavaonica, na tržnicama na malo, te pitanja upravljanja, održavanja prostora i zgrada u kojima se pružaju usluge obavljanja prometa živim namirnicama i drugim proizvodima, već su na zadovoljavajući način uređena Zakonom o trgovini i Zakonom o komunalnom gospodarstvu, te propisima donese-

nim na temelju tih zakona. Vlada naglašava da je trenutno u izradi novi Zakon o trgovini koji će sustavno urediti predmetnu problematiku i na temelju kojeg će se donijeti novi podzakonski propisi, te slijedom svega navedenog smatra da je donošenje predmetnog zakona nepotrebno.

RADNA TIJELA

Iz razloga utvrđenih u mišljenju Vlade predloženi zakon nisu poduprli: **Odbor za zakonodavstvo, Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu, Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, te Odbor za poljoprivredu i šumarstvo.** U raspravi na sjednici potonjeg Odbora izneseno je mišljenje da je donošenje jednog krovnog zakona o tržnicama, koji će u cijelosti regulirati neposrednu prodaju prvenstveno poljoprivrednih proizvoda, nužno. Naime, ukazano je da se radi o specifičnoj materiji koju nije moguće riješiti samo odredbama Zakona o trgovini. Skrenuta je pozornost da mnoge odredbe predloženog zakona o tržnicama treba doraditi jer ne nude cjelovita rješenja i stoga se kao takav ne može prihvatiti.

RASPRAVA

Monopol

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja, zastupnice Zgrebec, u ime Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu govorio je **Dragutin Pukleš**, predsjednik Odbora. Uslijedila je rasprava po klubovima zastupnika.

Ana Lovrin je najavila da **Klub zastupnika HDZ-a** neće podržati predloženi tekst jer kao i Vlada RH smatra da je njegovo donošenje nepotrebno te da je važećim zakonom i podzakonskim aktima ova materija u cijelosti regulirana. Klub je poglavito akceptirao upozorenje resornog ministarstva da je u izradi Nacrt prijedloga zakona o trgovini koji će sadržavati i zakonsku regulativu vezanu za tržnice. Valja stoga pričekati Vladin zakon kako bi se vidjelo je li ova

materija dovoljno stimulirana tim zakonom, a ako nije zastupnici će razmišljati o tome treba li za ovo područje jedan zakon *lex specialis*. Pritom je potrebno obratiti pažnju i na regulativu iz Zakona o komunalnom gospodarstvu. Osim što nije jasna definicija što je to tržnica, zastupnica upozorava i na izrazito zbujujuće prijelazne i završne odredbe iz Prijedloga. Navodi se npr. da se na poslovanje tržnica primjenjuju odredbe Zakona o trgovini i Zakona o komunalnom gospodarstvu, ako predloženim zakonom nije drukčije određeno. Upitna je i ovlast tržnih nadzornika u tržišnom nadzoru jer su one veće i jače nego ovlasti npr. komunalnih redara koji su ipak službenici općina i gradova i imaju položen državni ispit, kaže Lovrin.

Veliki trgovački lanci funkcioniraju logikom profita, a to nužno ne mora značiti sigurnu i kvalitetnu opskrbu hranom pa valja kroz sustav tržnica osigurati potrebnu konkurenciju i dopunu rastućem utjecaju novih oblika opskrbe hranom.

Alenka Košiša Čičin-Šain prenijela je stajalište **Kluba zastupnika HNS-a**. Detaljnom analizom zakona razvidno je, kaže, da predlagatelj svjesno odvaj materiju tržnica na malo od tržnica na veliko iz razloga koje samo on zna. No, kada se čita odredba članka 5. Prijedloga zakona tada je jasna namjera predlagatelja da uspostavi monopol jedinica lokalne samouprave u odnosu na organiziranje tržnica na malo. S tim u vezi, kaže, posebno ju je zasmetao stavak 1. članka 5. prema kojem se organiziranje tržnice (građenje tržnice, održavanje prostora, zgrada i opreme u funkciji tržnice te upravljanje tržnicom) obavlja na temelju ugovora o koncesiji, zakupu tržišnog prostora ili putem trgovačkog društva koje osniva jedinica lokalne samouprave. Na tu bi temu trebalo zatražiti i mišljenje Agencije za zaštitu

tržišnog natjecanja, a danas-sutra eventualno i Odjela Europske komisije koja se bavi trgovinom. Osobno smatra da nema potrebe niti opravdanih razloga za odlaganje zakonskog reguliranja materije o tržnicama na veliko poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, a svako bi odlaganje reguliranja te materije bilo ozbiljan propust. Ovlasti tržišnih nadzora u Prijedlogu nisu do kraja razrađene, postoje preklapanja, i različite i ne do kraja definirane forme nadzora. Zbog svih navedenih razloga Klub zastupnika HNS-a neće podržati Prijedlog smatrajući da se ova materija može regulirati i u okviru postojećih zakona i propisa, a danas-sutra ako će se ći na pripremu Zakona o tržnicama tada ga valja prirrediti znatno bolje i kvalitetnije.

Ivan Kolar je prenio stajalište **Kluba zastupnika HSS-a**. Od 1996., kaže, nema tržnog reda, a poljoprivredni je proizvođač u škarama milosti ili nemilosti lokalne zajednice. Ne smijemo dopustiti da tržnice odumru i vrijeme je da zaštitimo naše autohtone proizvode koji se proizvode na jedan specifičan, ali higijenski ispravan način. Takvi proizvodi moraju naći svoje mjesto na tržnicama, ali se i tržnice trebaju prilagođavati svim promjenama. I ne treba imati rezervu prema domaćoj proizvodnji, jer je ona puno kvalitetnija nego uvezena hrana plasirana preko veletržnica na naše tanjure. Pritom ne treba ispustiti iz uma podatak da je deficit u razlici uvoza i izvoza poljoprivrednih proizvoda lani iznosio 655 milijuna kuna, kaže Kolar. I za potrebe turizma smo uvezli dio hrane. U predloženom zakonu kojeg Vlada RH može, ako želi popraviti, Klub zastupnika HSS-a vidi mogućnost za direktan plasman poljoprivrednih proizvoda naših poljoprivrednika, a samim tim mogućnost njihovog ostajanja na selu, napose bolji prosperitet hrvatskog sela, i zato misli da mu treba dati podršku.

Na konstataciju prethodnika da se dio hrane uvozi za potrebe turizma replicirao je **Pero Kovačević (HSP)** podatkom da je taj uvoz ogroman, a najnoviji podaci pokazuju da uvozimo i do 70 posto poljoprivredno-prehrambenih proizvoda što bi nas trebalo duboko zabrinuti.

Predložen zakon rješava problem prekupaca

U nastavku mr. sc. **Miroslav Rožić** govorio je u ime **Kluba zastupnika HSP-a**. Klub podržava potrebu donošenja ovog zakona već i zbog nužnosti da se u procesu približavanja Europskoj uniji zakonski uredi ovo područje, a i zato jer nismo mijenjali zakon još iz vremena SFRJ. Prijedlog ne rješava neka pitanja koja su po sudu Kluba od izuzetne važnosti. Rožić je najprije iznio jednu nomotehničku primjedbu - u predloženom se zakonu upotrebljava termin "živežne namirnice", a osnovni zakon koji regulira tu materiju koristi termin "hrana" ili "namirnice". Kada se govori o istoj stvari trebala bi se koristiti terminologija osnovnog (krovnog) zakona. Iluzorno je, kaže, pozivati se na sigurnost građana pri kupovini svježe hrane kada vrlo često takva hrana koja ulazi u Hrvatsku nije detaljno pregledana, a zbog kratkog roka trajanja nema sljedivosti do proizvođača koji ju je proizveo (u kratkom roku nije moguće iz dokumenata koji prate taj uvoz istražiti porijeklo te hrane sve do proizvođača). S tim u vezi podsjetio je na nemili događaj od prije dvije-tri godine u Istri kada su ljudi zaraženi neizlječivom parazitskom bolesti trihinelozom, i činjenicu da se nije istražilo od kuda je stiglo zaraženo meso i kako je završilo u suhomesnatim proizvodima koji su se prodavali s valjanim dokumentima svih inspekcija. Stoga je potrebno osigurati da osobe koje smiju prodavati na tržnici moraju tržnim nadzornicima i drugim inspektorima dati na uvid dokumente o podrijetlu proizvoda. To se, dakako, odnosi samo na uvezene proizvode. U skupinu osoba koje bi trebale provoditi nadzor svakako valja uključiti i sanitarne inspektore koji se također brinu za sigurnost i zdravlje ljudi. Predložen zakon ne rješava problem prekupaca koji izvan ugodanih i kontroliranih točaka državnog aparata prodaju hranu ili predmete opće uporabe. Samo jasnijim rješavanjem tog pitanja možemo podržati ovaj zakonski prijedlog jer će se na taj način postići

dobra uređenost sustava, povećanje prihoda države, kontrola sigurnosti proizvoda i hrane za zdravlje ljudi, a time sigurno i ušteda u lisnici krajnjih potrošača. Bude li se ovaj problem u drugom čitanju riješio na zadovoljavajući način Klub zastupnika HSP-a će podržati ovaj zakonski prijedlog o tržnicama, zaključio je Rožić.

Osuvereniti i dopuniti predložen zakon

U pojedinačnoj raspravi prvi je govorio **Jure Bitunjac (HDZ)**. On je Prijedlog ocijenio nepotrebnim. Razlozi kojima se rukovodio predlagatelj zakona: ostvarivanje prehrambene sigurnosti stanovništva, promicanje malih gospodarstava i ekološke poljoprivredne proizvodnje i zaštita interesa korisnika usluga tržnica na odgovarajući način već se ostvaruju kroz postojeću zakonsku regulativu, naglašava Bitunjac. Predloženo rješenje u članku 5. Prijedloga zakona dovelo bi do određene konfuzije poglavito što se daje prednost tržišnom pristupu kada je riječ o koncesijama. Bitunjac smatra da su tržnice komunalni objekti koji mogu biti izgrađene putem koncesija, ali da bi gradovi i jedinice lokalne samouprave imali kontrolu nad njima moraju biti izgrađeni na zemljištu grada, odnosno općine. Određenu konfuziju vidi i u odredbama članaka 10. i 12. Prijedloga da se de facto može prodavati jedna široka paleta robe na tržnicama što nije u duhu tradicije tržnica u Hrvatskoj. Slaže se s mišljenjem Vlade da postojeća regulativa na odgovarajući način tretira problematiku tržnica, ali isto tako misli da novi zakon mora biti kompatibilan s europskim zakonodavstvom, Zakonom o komunalnom gospodarstvu i Zakonom o trgovini, i svakako u sebi sadržavati jedno poglavlje koje će obrađivati problematiku prodaje na tržnicama na malo. Na taj ćemo način zaštititi interes naših individualnih poljoprivrednika koji će višak svojih proizvoda moći plasirati na tim tržnicama i uopće tradiciju naših tržnica.

U tradiciji naših tržnica ili barem onih pravih je prodaja poljoprivredno-pre-

hrambenih proizvoda, a ovaj je Prijedlog u tom smislu dobar i njegovim bi se donošenjem na našim tržnicama dobilo više takvih domaćih proizvoda, replicirao mu je **Miroslav Korenika (SDP)**. Odredba članka 10. Prijedloga (precizira tko sve i što smije prodavati na tržnici) omogućuje prodaju razno-razne robe što nije dobro, ustrajao je zastupnik **Jure Bitunjac (HDZ)**.

Donošenje predloženog zakona nije potrebno jer je važećim zakonom i podzakonskim aktima ova materija u cijelosti regulirana.

Ovaj je zakonski prijedlog dobar, smatra mr. sc. **Božidar Pankretić (HSS)**.

Napominje da je bio u prilici sudjelovati u realizaciji određenih projekata pa tako i u nacionalnom projektu veletržnica, koji je uspješno pokrenut (Rijeka i Osijek), ali je najveći problem bila tržnica i veletržnica u Gradu Zagrebu. Nikada, kaže, nije našao sugovornika koji bi bio spreman sa ili bez zakona raščistiti problem nazvan "zelena mafija" na tržnicama, a za to bi, ako ovaj zakon ide u drugo čitanje, bila najpotrebnija ukupna politička volja ne samo našeg najvišeg zakonodavnog tijela u državi nego i lokalne i regionalne samouprave, gradova, posebice Grada Zagreba. Ponovio je na kraju da podržava predloženi zakon ali misli da ga valja osuvremeniti i dopuniti.

Mato Gavran (SDP) dao je završnu riječ u ime predlagatelja. Najprije je zahvalio zastupnicima koji su uzeli učesće u ovoj raspravi, a napose klubovima

zastupnika koji su prepoznali i podržali namjeru predlagatelja da se kvalitetnije i preciznije uredi područje tržnica. Ukoliko zakonski prijedlog prođe prvo čitanje predlagatelj će u Konačni prijedlog zakona ugraditi sve izrečene primjedbe, a ukoliko se to ne dogodi želi vjerovati da će Vlada uzeti u obzir predloženi zakon i sve izrečeno u okviru ove rasprave te da će ubrzati postupak donošenja zakonskog teksta koji će kvalitetnije urediti ovu materiju.

Njegovim istupom okončana je rasprava, a zastupnici su sa 71 glasom "za", 3 "suzdržana" i 25 "protiv" prihvatili prijedlog da se ne prihvati Prijedlog zakona o tržnicama, predlagatelja Kluba zastupnika SDP-a, zbog razloga navedenih u mišljenju Vlade i izvješćima radnih tijela Hrvatskoga sabora.
J.Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ELEKTRONIČKOJ ISPRAVI

Zakonsko uređivanje izrade, prometa i uporabe elektroničkih isprava

Hrvatski je sabor nakon rasprave donio ovaj Zakon kojim se uređuje uporaba i promet elektroničkih isprava u Republici Hrvatskoj, te se pobliže uređuju postupci vezani uz izradu, promet, uporabu, pohranu i čuvanje informacijskih sadržaja ugrađenih u elektroničke isprave uz primjenu informacijske i komunikacijske opreme. Zakonom se želi stvoriti povjerenje najšire javnosti u uporabu i razmjenu elektroničkih isprava kroz otvorene telekomunikacijske sustave te stvoriti prostor za intenzivnije dje-

lovanje sustava elektroničkog poslovanja koji sve više postaju imperativ postizanja konkurentnosti na svjetskim tržištima.

O PRIJEDLOGU

Zakonom se pravno zaokružuje elektroničko poslovanje u Republici Hrvatskoj, namijenjen je u prvom redu gospodarstvu ali se odnosi i na državne institucije i građane, naveo je državni tajnik Središnjeg državnog ureda za e-Hrvatsku **Miroslav Kovačić** govoreći uvod-

no o predloženom zakonu. Prije nego što je pojasnio odrednice zakona Vladin je predstavnik upozorio na elektroničko poslovanje koje u Hrvatskoj ima stalan rast te na činjenicu da se najveći dio elektroničkih transakcija odvija između poduzeća, odnosno poslovnih subjekata pa mu je to argument da iznese kako je ovaj zakon u prvom redu namijenjen gospodarstvu. Pravni okvir za elektroničko poslovanje u Hrvatskoj čine Zakon o elektroničkom potpisu i Zakon o elektroničkoj trgovini, a predloženi zakon ima za cilj pojačati pravnu

sigurnost u ovom području. U određenoj mjeri pravni okvir za elektroničko poslovanje predstavlja Zakon o telekomunikacijama, ali i odredbe Zakona o zaštiti osobnih podataka kao i neki dijelovi Zakona o zaštiti potrošača i Kaznenog zakona, odnosno Zakona o pravu na pristup informacijama. Zakon o elektroničkoj ispravi pravno uređuje uporabu i promet elektroničkih isprava u Republici Hrvatskoj, te pobliže uređuje postupke vezane za izradu, promet, uporabu, pohranu i čuvanje informacijskih sadržaja ugrađenih u elektroničke isprave uz primjenu informacijske i komunikacijske opreme (računalni i srodni uređaji i programi). Ključna kategorija u predloženom zakonu je elektronički i to napredan elektronički potpis. Postoje međunarodni i hrvatski propisi koji reguliraju koje institucije mogu i pod kojim uvjetima postati izdavatelji tog potpisa, a ovog trenutka to je u Hrvatskoj FINA. Elektronički potpis ugrađuje se u elektroničku ispravu i kao takvu je određuje, a njime se osigurava vjerodostojnost i pravovaljanost elektronske isprave, istovjetnost potpisnika kao i nepovredivost, odnosno neizmjenjivost sadržaja te isprave. U odnosu na prvo čitanje zakonskog teksta predlagatelj je uvažio načelnu primjedbu i prijedlog da se riječ "dokument" zamijeni riječju "isprava" kako u nazivu Zakona tako i u cijelom tekstu, rekao je državni tajnik.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo predložio je Saboru da donese ovaj zakon te predložio Vladi da preispita korištenje izričaja "pravne i fizičke osobe" imajući u vidu subjekte koji to pravno svojstvo nemaju (npr. tijela državne uprave). **Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav** također je podržao donošenje ovoga Zakona, kao i **Odbor za informiranje, informatizaciju i medije**. U raspravi na potonjem je Odboru postavljen niz pitanja, poput mogućnosti manipulacije ukoliko bi se izradilo više isprava s istim sadržajem od kojih je jedan primjerak izrađen u elektroničkom obliku, a elektronička isprava je pravno

valjana samo uz elektronički potpis. U Konačnom prijedlogu zakona doradene su odredbe o potvrdi prijema i otpreme elektroničke isprave, pa tako stvarno vrijeme koje bilježi informacijski sustav mora biti usklađeno s točnim vremenom u Republici Hrvatskoj. Čula se i opaska da će biti potrebno određeno vrijeme da se oni koji su naučili poslovati s papirom naviknu na elektronički oblik.

RASPRAVA

Ne smije se zanemariti sigurnosni sustav

Nakon uvodničara govorili su izvjestitelji klubova zastupnika. Gospodarski i društveni razvitak Hrvatske u današnjem se trenutku i u bližoj budućnosti temelji na razvoju i primjeni informacijske i komunikacijske tehnologije, a ona postaje temeljni pokretač gotovo svih gospodarskih, društvenih, političkih i drugih procesa te vodeći instrument međusobnog povezivanja poslovnih subjekata, kazao je na početku rasprave u ime **Kluba zastupnika HDZ-a Gordana Jandroković**. Zalaganjem Središnjeg državnog ureda za e-Hrvatsku u 2006. godini za više od 20 posto povećana su sredstva u državnom proračunu na aktivnostima informatizacije. Osim tog podatka predstavnik Kluba izdvojio je još dva važna projekta. Prvi je konačna realizacija mreže "Hitro" NET projekt koji je više od 10 godina čekao odluku o pokretanju, a omogućit će daljnji razvoj elektroničke javne uprave. Drugi važan projekt je program "Hitro" HR kojim se provodi i reforma načina rada državne uprave, a u skoroj će budućnosti omogućiti pružanje usluge državne uprave putem INTERNETA. Konačni prijedlog zakona o elektroničkoj ispravi još je jedan korak naprijed na tom putu te će ga Klub zastupnika HDZ-a podržati, zaključio je Jandroković.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a Antuna Kapraljević** izrazio je zadovoljstvo činjenicom da zakon nije upućen u hitnu proceduru, i time što je predlagatelj uvažio veliki broj primjedbi. Kada

se politika odvoji od struke tada se može vrlo kvalitetno napraviti zakonski prijedlog, a predloženi je zakon primjer za to. Iako će se mnoge stvari morati rješavati u hodu i zakon vjerojatno mijenjati, ovo je dobar pokušaj i početak pravnog reguliranja jednog novog područja pa će ga Klub podržati.

Potrebno je određeno vrijeme da se oni koji su naučili poslovati s papirom naviknu na elektronički oblik poslovanja.

Da bi ovaj zakon bio primjenjiv i donio sve koristi ne samo gospodarstvu nego i glede efikasnosti tijela državne uprave, trebalo je osigurati znatnija sredstva za njegovu primjenu, upozorila je, među ostalim, **Ingrid Antičević-Marinović** u ime **Kluba zastupnika SDP-a**. Stoga zbunjuje, kaže, konstatacija predlagatelja da za provođenje Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu. Drži da je to svakako trebalo učiniti. Klub će podržati donošenje Zakona o elektroničkoj ispravi, zaključila je zastupnica.

Isto će postupiti i **Klub zastupnika IDS-a**, poručio je **Valter Poropat**, podsjetivši da prihvaćene odrednice uključivanja Republike Hrvatske u EU traže i uređeni pravni sustav u kojem se područje elektroničkog poslovanja zajedno s pravnom valjanosti elektroničkih isprava postavlja kao podloga za donošenje Zakona o elektroničkoj ispravi. Donošenjem ovog zakona, uz djelovanje već donesenog Zakona o elektroničkom potpisu i Zakona o elektroničkoj trgovini, omogućit će se javna, nesmetana i pravno utemeljena uporaba i razmjena elektroničkih isprava uz stvaranje povjerenja najšire javnosti u djelovanje institucije elektroničke isprave, čime će se stvoriti prostor za intenzivnije djelovanje sustava elektroničkog poslovanja te razvoja elektroničke uprave.

Iako će se donošenjem ovog Zakona učiniti pomak u području uporabe i djelovanja elektroničkih isprava još

uvijek postoje dvojbe je li elektronički potpis pravovaljan u određenim ugovorima i prepiskama između poduzeća pa se odmah logički postavlja pitanje je li dovoljno imati samo jednu ustanovu (FINA) koja bi trebala verificirati te potpise, podvukao je **Željko Ledinski** u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. Trebalo bi što prije omogućiti da u Hrvatskoj imamo neovisne ustanove koje bi verificirale te potpise. Klub će podržati donošenje predloženog zakona, rekao je Ledinski.

I **Klub zastupnika HSP-a** će podržati donošenje ovog Zakona koji će u biti utjecati i na smanjivanje korupcije jer će se svi poslovi moći obavljati neposredno bez dolaska u raznorazne urede, podvukao je **Pero Kovačević**. Pritom ćemo, kaže, morati napraviti i veliki pomak u tijelima državne uprave misleći kod toga ne samo na djelatnike uprave nego i na odabir informatičkog sustav koji svakako mora biti cjelovit i u okviru kojeg je moguća razmjena podataka. Kod toga se ne smije zanemariti sigurnosni sustav. Hrvatska se otvara u smislu elektroničke isprave pa kod uspostave tog sustava moramo povesti računa i o zaštiti elektroničke isprave, pojasnio je zastupnik. Ukoliko, naime, ne osiguramo cjelovit sustav zaštite i sigurnosti elektroničke isprave moguća su raznorazna krivotvorenja pa nam se može dogoditi da idemo korak naprijed, a u biti vraćamo se dva koraka natrag, slikovito je zaključio Kovačević.

Informatičko opismenjivanje stanovništva

U nastavku prešlo se na pojedinačnu raspravu. Donošenjem ovog Zakona Hrvatska ide u smjeru informatičkog društva, a kada će tamo doista stići pitanje je koje bi trebalo zanimati svakog od nas, bile su prve riječi **Frane Piplovića (DC)**. Pitanje je hoće i Zakon o elektroničkoj ispravi znatnije ubrzati naš put prema informacijskom društvu, i je li to jedini značajniji potez kojeg valjamo učiniti da bismo brže stigli u to društvo. Postavlja se pitanje hoće li se ostvariti planirani ciljevi zacrtani ovim

zakonom. Bez jasne strategije i dodatnih ulaganja u informatičko obrazovanje velikog broja građana koji nemaju potrebna informatička znanja predloženim zakonskim rješenjem neće se moći ostvariti pretpostavljeni ciljevi kao što su: povjerenje javnosti, konkurentnost na svjetskom tržištu i nesmetani tehnološki razvoj elektroničkog poslovanja. S obzirom na razinu informatičke pismenosti u Hrvatskoj Piplović se boji da bi za ostvarenje tih ciljeva trebalo napraviti još dosta drugih poteza, ali bez dodatnih ulaganja u informatičko opismenjivanje stanovništva to nećemo tako brzo ostvariti. U tom smislu predložio je da se obveže Vlada RH da u roku od šest mjeseci izradi i Saboru predloži strategiju osnovnog informatičkog opismenjivanja stanovništva u korištenju informacijskih tehnologija. Potrebno je proširiti populaciju koja može kreirati elektronički dokument, kaže, i dodaje da će informatički osposobljen čovjek biti od koristi za tvrtku u kojoj će se zaposliti, a moći će se koristiti i prednostima elektroničke isprave.

Donošenje ovog Zakona utjecat će na smanjivanje korupcije jer će se svi poslovi moći obavljati neposredno bez dolaska u raznorazne urede.

Pero Kovačević (HSP) podržao je potonji prijedlog svog prethodnika i podsjetio da takav program već postoji pa ga Vlada RH ne mora raditi. Riječ je, kaže, o programu HSP-a "Narodno računalo", po kojem ova stranka već postupa u skladu s financijskim mogućnostima, a spremna ga je dati i Vladi.

Kruno Peronja (HDZ) dao je potporu ovom Zakonu i predlagatelju koji je ustrajao na tome da zakon bude slika i prilika suvremenog hrvatskog društva, jezika i tehnoloških dostignuća. Posebno je pohvalio predlagatelja što je uvažio primjedbe iz prvog čitanja i određene izraze u zakonu uskladio s hrvatskim jezičnim izričajem dodajući da bi te naše

izričaje, ako već imamo domaću pisanu riječ, trebalo koristiti svakodnevno kako naš govor ne bi siromašio uvođenjem novih tehnoloških i tehničkih naziva.

Informacijska i komunikacijska tehnologija koristi se kao sredstvo za poboljšanje poslovnih aktivnosti, a sve više to čine poslovni subjekti i tijela državne uprave pa je nužno stvoriti određeno zakonsko okruženje i zakonski okvir koji će pružiti dovoljnu razinu sigurnosti i zaštite takvog načina poslovanja, podvukao je **Dražen Bošnjaković (HDZ)**. Predložen zakon, koji je u odnosu na prvo čitanje bitno poboljšana sukladno iznesenim primjedbama i prijedlozima, značajan je korak ka informatizaciji i naše uprave. Zajednička značajka za sve pojavne oblike elektroničkog poslovanja je njihova sve veća neovisnost o papirnom mediju budući da se dokumenti izrađuju, razmjenjuju i arhiviraju u elektroničkom obliku. Problem se, međutim, pojavljuje kada se određena aktivnost podržana elektroničkim poslovanjem želi dovršiti. Naime, današnji pravni instrumenti i dalje traže trenutnu obradu i promet dokumenata na papiru, a to često znači preslike već sačinjenih elektroničkih primjera. Predložen zakon pravno uređuje ova i ostala pitanja vezana uz uporabu i promet elektroničkih dokumenata u Hrvatskoj, zaključio je zastupnik.

Ovo je jedan od zakona gdje naprosto ne postoji razlog da ga se ne podrži jer označava naše gledanje u budućnost, podvukao je **Ante Markov (HSS)**. U nastavku govorio je o važnosti elektroničkog poslovanja te stvaranju mogućnosti da svi koriste to dostignuće, i da se što prije uspostavi pozitivan odnos prema najmlađima na ovom području. Važno je također da tijela javne vlasti posjeduju integralnu povezanost kako bi mogla na što jednostavniji način komunicirati s građanima, a ne da imaju različite programe. Puno se novca ulaže u elektroničku opremu, a pritom nismo napravili strategiju oslonjenu na elektroničku opremu koja će se 50 posto proizvoditi u Hrvatskoj. Tko od svjetskih operatera želi da Hrvatska u svim segmentima javne uprave koristi tu vrstu softvera ili

hardversku opremu mora doći u Hrvatsku i proizvoditi 50 posto ukupnog proizvoda u našoj državi, smatra Markov. Na taj bi se način, kaže, steklo povjerenje, a napose silna podrška javnosti u model jedinstvenog sustava kojeg će razumjeti, i od kojeg ćemo imati koristi, a s druge strane u proizvodnji tih proizvoda zaposlili bi se naši ljudi.

Hrvatska ima dovoljno provedbenih dokumenata za informatičko opismenjivanje i kontinuirano obrazovanje, ali više moramo poraditi na njihovoj provedbi.

Pero Kovačević (HSP) složio se s tim da tijela javne vlasti, prije svega državna uprava i javne službe, kupuju domaću informatičku opremu, a zastupnik **Markov (HSS)** se nadovezao konstatacijom da imamo mogućnost da našim znanjem konkuriramo bilo kome ako usput stvorimo jasnu viziju i želju da proizvodimo hrvatsko. **Emil Tomljanović (HDZ)** shvaća predloženi zakon kao osnovni preduvjet za realizaciju svega onoga o čemu je govorio zastupnik Markov ali je ovaj zakon, kaže, isto tako potreban da bismo se zaštitili od mogućih zloraba u elektroničkoj komunikaciji. Postupovnost o kojoj sam govorio ne negira važnost ovoga zakona, odgovorio je Mar-

kov, i ponovio kako moramo stvoriti uvjete na svim razinama za sustav koji će biti jednostavan, razumljiv i čitak za sve.

U završnom osvrtu državni tajnik Miroslav Kovačić zahvalio se zastupnicima na izuzetno kvalitetnoj raspravi koja je otvorila mnoga pitanja i koja su pokrila sve ono što predstavlja izazov u razvoju informacijskog društva u Hrvatskoj. Zatim se osvrnuo na primjedbe iz rasprave. Na razmišljanje i prijedloge kako potaknuti hrvatski proizvod vezan uz informacijsku komunikacijsku tehnologiju odgovara da osobno misli da se treba usredotočiti na softverska rješenja koja idu prema implementaciji velikih sustava, a možda manje na hardware zbog konkurencije koja je već prisutna na globalnom tržištu, iako od njega ne treba odustajati. Nada se i vjeruje da će se u suradnji s IST udrugom Hrvatske udruge poslodavaca nakon što se dobiju rezultati studije (u pripremi je) hrvatskog IST sektora vidjeti što treba napraviti kako bi se ta industrija na pravi način dodatno potaknula. Na prijedlog o potrebi izrade jedne sveobuhvatne strategije informatičkog obrazovanja (opismenjavanja) odgovara da je Vlada usvojila plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja od 2005. do 2010. sa snažnim naglaskom na korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije. Naravno nije se stalo samo na tom dokumentu već je

tu i opće prihvaćen program u Europi i svijetu uvršten kao obveza kod osposobljavanja državnih službenika, a počeo je i program obrazovanja nastavnika. Hrvatska ima dovoljno provedbenih dokumenata za informatičko opismenjivanje i kontinuirano obrazovanje, ali više moramo poraditi na njihovoj provedbi. Glede provjere vjerodostojnosti elektroničke isprave kaže kako treba imati apsolutno povjerenje u ono što radi FINA koja u tom smislu poštuje sve međunarodne standarde. Informatička sigurnost je izuzetno važna u svemu što radimo, pa je Središnji ured u suradnji s ostalim službama državne uprave napravio jedan program nacionalne informacijske sigurnosti i dobio sve pohvale stručne javnosti. Smatra da je govoreći o sustavnom informatičkom obrazovanju pokrio prijedlog zastupnika Piplovića ponavljajući da imamo dovoljno strateških dokumenata samo valja poraditi više na njihovoj provedbi. Očitujući se na potonju konstataciju **Frane Piplović (DC)** je rekao da će povući svoj prijedlog zaključka ali misli kako bi sve što je državni tajnik u tom smislu naveo trebalo biti vidljivije, a spomenutu bi strategiju trebalo na neki način podijeliti u neke programe.

Glasovanjem zastupnici su sa 95 glasova "za" i 2 "suzdržana" donijeli Zakon o elektroničkoj ispravi.

J.Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HUMANITARNO RAZMINIRANJU; KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POSEBNIM PRAVIMA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA ZAPOSLENIKA NA POSLOVIMA RAZMINIRANJA

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su prihvatili Konačni prijedlog Zakona o humanitarnom razminiranju, a većinom glasova prihvaćen je Konačni prijedlog Zakona o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja. Uređenje djelatnosti razminiranja, prava i obveza sudionika, kao i materijalni, radno-pravni i

socijalni status pirotehničara i drugih osoba koje sudjeluju u razminiranju.

O PRIJEDLOZIMA

Prijedloge je predstavio državni tajnik u Ministarstvu unutarnjih poslova **Ivica Buconjić** naglasivši da se ovim zakonima na jedan sustavan način uređuje djelatnost razminiranja, prava i obveze

sudionika, kao i materijalni, radno-pravni i socijalni status pirotehničara i drugih osoba koje sudjeluju u razminiranju, koje je vrlo važno za RH pošto je još dosta područja u Hrvatskoj zagađeno minama. Mišljenja je da Zakon o humanitarnom razminiranju pruža dobru osnovu za kvalitetan nastavak ovog odgovornog posla, te da će na temelju njega i Zakona o posebnim pravima iz

mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja pirotehničari biti motiviraniji jer im se ovim zakoni pruža određena sigurnost u slučajevima stradanja, a uvodi se i beneficirani radni staž.

RADNA TIJELA

O **Konačnom prijedlogu zakona o humanitarnom razminiranju** izjasnili su se: **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** koji nema primjedbi na tekst Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost predlaže donošenje Zakona o humanitarnom razminiranju.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Konačnog prijedloga Zakona.

O **Konačnom prijedlogu Zakona o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja** izjasnili su se **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** (nema primjedbi na tekst Konačnog prijedloga Zakona) i **Odbor za zakonodavstvo** (podupire prihvaćanje Konačnog prijedloga Zakona).

RASPRAVA

Beneficirani radni staž sa 16 na 18 mjeseci

Prvi u raspravi, u ime **Kluba zastupnika HSP-a**, govorio je zastupnik **Pero Kovačević (HSP)**. Podsjetivši da je njegov Klub podržao pirotehničare u dva prosvjedna skupa kako bi Vlada što prije ispunila svoja obećanja podržao je donošenje ovih dvaju zakona, s time da će podnijeti amandman u kojem bi se beneficirani staž osiguranja u trajanju od 16 mjeseci za svaku godinu povećao na 18 mjeseci kako je određeno uredbom za djelatne vojne osobe koje se bave poslovima pirotehničara.

Slijedeći u raspravi, govorio je **Damir Kajin (IDS)** u ime **Kluba zastupnika IDS-a**. Podržavši ove prijedloge zakona podsjetio je da je ovaj posao izrazito neizvjestan i odgovoran. U tijeku

govora o povlaštenim mirovinama na koje će pirotehničari, ovim zakonom, dobiti pravo, zastupnik je upozorio da u Hrvatskoj 170 tisuća osoba ostvaruje uvjete za dobivanje povlaštenih mirovina, a trenutno u Hrvatskoj ima oko 600 pirotehničara. Zastupnik je u ovom kontekstu spomenuo i rješavanje statusa 200-tinjak labinskih rudara prije sedam-osam godina za što je pohvalio Vladu gospodina Mateše. U drugom dijelu izlaganja, Damir Kajin se više osvrnuo na Prijedlog zakona o humanitarnom razminiranju koji u nekim svojim segmentima izjednačava osobe koje se bave humanitarnim razminiranjem s braniteljima Domovinskog rata. Zastupnik je podržao tu tendenciju predlagatelja, te je uputio pohvalu nadležnom ministarstvu što je ovaj zakonski prijedlog uputio u saborsku proceduru s intencijom da se ovaj problem napokon kvalitetno riješi.

Opasnost svesti na najmanju moguću mjeru na svim područjima

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Željko Ledinski (HSS)** u ime **Kluba zastupnika HSS-a** koji je na početku izlaganja podržao oba prijedloga koji će, po njegovim riječima, uvesti još jasnije i preciznije odredbe i omogućiti određena prava pirotehničarima. Zastupnik je nadalje podržao aktivnosti sadašnje i prošle Vlade na području razminiranja, ali je upozorio na nerazmjer u količini sredstava koja se ulažu u različita područja Hrvatske, pa na razminiranje turističkih područja otpada 50% posto sredstava iako ona čine samo 16% državne površine. Uputio je apel Vladi da se ta ulaganja izjednače, te da se krene sa sustavnim radom posebno u onim županijama koje raspolažu skromnijim proračunima. U financiranju bi i dalje trebala s još više sredstava sudjelovati i sva državna poduzeća da bi se ostvario plan o potpunom čišćenju od mina do 2009. ili možda čak do 2015. godine. Na kraju izlaganja, zastupnik je skrenuo pažnju zastupnika na šumska

područja koja bi također trebala biti što temeljitije očišćena posebno zaštićena područja kako bi se opasnost svela na minimalnu mjeru.

U pojedinačnoj raspravi prvi je govorio zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** koji je kritizirao Vladu RH zbog njezinog odnosa prema pirotehničarima koji su bili primorani na štrajk i nesudjelovanje u financijskoj potpori organiziranju Međunarodne konferencije kojom prilikom su sami organizatori volonterski tražili sponzore. Nadalje je optužio Vladu da je netočno obmanula javnost da su se službeni plakati za konferenciju tiskali iz državnog proračuna.

Nakon njegovog izlaganja nekolicina zastupnika javila se za ispravke netočnih navoda i replike, većinom iz Kluba zastupnika HDZ-a, koji su osporavali zastupnikove tvrdnje o Vladi.

Slijedeća u raspravi govorila je zastupnica **Jagoda Martić (SDP)**. Podržavši predložene zakone naglasila je da je potpuno i sustavno razminiranje pretpostavka razvoja cijele zemlje i povratka prognanika njihovim domovima. Podržala je inicijativu Kluba zastupnika HSP-a da se staž osiguranja u povećanom trajanju povisi sa 16 na 18 mjeseci. U nastavku izlaganja uputila je pitanje državnom tajniku odnose li se, u dijelu zakona u kojem se govori o pravima pirotehničara i s njima izjednačenim osobama s osnove invalidnosti i smrti, prava i na profesionalna oboljenja, pošto je ovim osobama posao takav da često dolazi do različitih profesionalnih oboljenja.

Nakon zastupnice, riječ je preuzeo zastupnik **Marin Jurjević (SDP)** naglasivši da je "potreban poseban senzibilitet prema ljudima koji obavljaju ovaj posao". Podržavši prijedloge zakona kao vrlo dobre inicirao je da se za odlazak u mirovinu potrebno trideset godina staža i deset godina poslova na razminiranju smanje na dvadeset godina radnog staža zbog izrazito teških uvjeta rada i opasnosti posla. Prijedlog ide za tim da im beneficija na radni staž bude veća u odnosu na godine radnog staža koji im je potreban uz godine na razminiranju i da u tom segmentu budu izjednačeni sa saborskim zastupnicima.

Slijedeći je u ime **Kluba zastupnika HSP-a**, ponovno govorio zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** koji je podsjetio da Vlada čeka već sedam godina na rješavanje statusa oko 630-tak pirotehničara. Upozorio je da to ukazuje na loš odnos Vlade prema interesima građana RH posebno ove osjetljive skupine koja se neprestano izlaže riziku i opasnosti. Podsjetio je da su se na kraju pirotehničari obratili Klubu zastupnika HSP-a što ukazuje da zastupnici moraju biti ti koji će štiti interese građana. Zaključio je da je ovaj Zakon najbolja "božićna čestitka" ljudima koji se bave razminiranjem i koji zaslužuju punu podršku, ali i da je još velik posao ispred nas.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je zastupnik **Josip Đakić (HDZ)**. Naglasio je da su ovi zakoni plod usuglašavanja stavova svih sindikata i organizacija koje se bave ovim poslom, a ne rezultat prosvjeda. Izrazito je pozitivno što će ove prijedloge podržati svi klubovi zastupnika, kao što ih i bezrezervno podržava i Klub zastupnika HDZ-a čiji je stav da se kroz njih očituju svi potrebni uvjeti kako bi ljudi

koji rade na humanitarnom razminiranju imali sigurnost u nesretnim slučajevima i da obitelji istih budu izjednačene s pravima hrvatskih branitelja, policajaca, te državnih službenika i namještenika u MORH-u i MUP-u.

Završni osvrt dao je državni tajnik u Ministarstvu unutarnjih poslova **Ivica Buconjić**. Reкао je kako je izrazito zadovoljan raspravom kao i činjenicom da je postignut konsenzus svih stranaka i zastupnika koji su sudjelovali u raspravi što očigledno pokazuje da su ovi prijedlozi zakona temeljito i stručno napravljeni. Prokomentirao je navode nekih zastupnika da su ovi prijedlozi iznuđeni prosvjedima, što je odlučno opovrgnuo naglasivši da se radi o složenim zakonima pri čijoj su izradi konzultirani svi oni kojih se zakoni tiču u cilju ostvarivanja maksimuma prava pirotehničara u okviru drugih zakonskih rješenja i raspoloživih financijskih sredstava. "Naravno da uvijek ima mogućnosti za bolje i kvalitetnije rješenje određenih problema" nastavio je dodajući da je Vlada otvorena za daljnje inicijative oko popravljivanja statu-

sa pirotehničara. Zaključio je izlaganje izjavom da smatra da su ovim zakonima bolje i preciznije definirana prava, obveze i međusobni odnosi ljudi koji se bave razminiranjem, te da će pomoću njih ova djelatnost biti unaprijeđena, a osigurat će i veću sigurnost ljudi koji obavljaju jedan od najtežih i najriscanijih poslova.

AMANDMANI

Prihvaćen je amandman zastupnika **Pere Kovačevića (HSP)** u promijenjenom nomotehničkom izričaju, dok amandman Kluba zastupnika HSP-a nije prihvaćen.

Zastupnici Hrvatskog sabora su jednoglasno, sa 115 glasova "za", prihvatili Konačni prijedlog zakona o humanitarnom razminiranju.

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, sa 115 glasova "za" i 1 "suzdržanim", prihvatili Konačni prijedlog zakona o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja.

A. F.

IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNE STRATEGIJE JEDINSTVENE POLITIKE ZA OSOBE S INVALIDITETOM OD 2003. DO 2006. GODINE, TIJEKOM 2003. I 2004. GODINE

Izjednačiti prava osoba s invaliditetom

• Iako je riječ o dokumentu koji je 2003. proglašen jednim od najboljih u Europi, veliki dio predloženih mjera se ne provodi, ili se ne provodi potrebnom dinamikom.

Nakon višesatne rasprave Hrvatski sabor je prihvatio Izvješće Vlade RH o provedbi Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine, tijekom 2003. i 2004. godine (to je bila i sugestija matičnog Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo). Veći-

na sudionika u raspravi nije imala većih primjedbi na predloženi dokument, ali nisu bili zadovoljni dinamikom provođenja predviđenih mjera za poboljšanje položaja osoba s invaliditetom. Konstatirano je, naime, da se dobar dio njih ne provodi, ili se ne provodi potrebnom dinamikom, te da

se obveze nerijetko prebacuju s jednog ministarstva na drugo, čemu je, dobrim dijelom, "kumovalo" razdvajanje resora socijale na dva ministarstva.

Već sama činjenica da se ovo Izvješće pojavilo pred zastupnicima dvije godine nakon donošenja Nacionalne strate-

gije na neki način odražava brigu države za ovaj dio građana, prigovara oporba, koja smatra da u promatranom razdoblju nema značajnijih pomaka u ovoj oblasti. Iako su neke mjere takvog karaktera da ih treba provoditi kontinuirano, nedopustivo je, kažu, da još uvijek nije zaživio Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalidnih osoba ili da je u oblasti obrazovanja realizirana samo jedna od 12 planiranih mjera (bez obzira na ograničene financijske mogućnosti). Logično je, stoga, da osobe s invaliditetom nisu zadovoljne dostupnošću obrazovanja i mogućnostima zapošljavanja, a da se i ne govori o tome kako sporo ide uklanjanje arhitektonskih barijera. Osim toga, njihove udruge već godinama upozoravaju i na velike razlike u invalidnimama, u ostvarivanju prava na pomagala te na pomoć i njegu druge osobe, ovisno o uzroku invaliditeta, itd.

Na optužbe kako sve to svjedoči o socijalnoj bešćutnosti i nesposobnosti aktualne Vlade, zastupnici pozicije odgovarali su tvrdnjama da dio odgovornosti za nerealizirano snosi i bivša Vlada, budući da se Izvješće odnosi i na 2003. godinu. Oporbeni zastupnici zahtijevaju da Vlada izade s konkretnim zakonskim rješenjima čijom bi se primjenom stvarno, a ne samo deklarativno, popravio status osoba s invaliditetom. U prvom redu treba riješiti status tvrtki koje zapošljavaju invalide, poraditi na prilagođenoj opremljenosti bolnica, ambulanti i škola te osigurati pomoć roditeljima djece s teškoćama u razvoju (tzv. patronaža). Založili su se i za poboljšanje položaja invalida rada te osiguranje što ravnopravnijeg položaja i zaštite svih invalida rata (i sudionika NOR-a i Domovinskog rata).

O IZVJEŠĆU

Državni tajnik u Ministarstvu branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti, **Tomislav Ivić**, uvodno je podsjetio na to da Nacionalna strategija jedinstvene politike za osobe s invaliditetom, donesena u siječnju 2003. godine, sadrži program djelovanja po pojedinim područjima: Obitelj i civilno društvo;

Zdravlje, šport i rekreacija; Obrazovanje; Profesionalna rehabilitacija, zapošljavanje i rad; Stanovanje, mobilnost i pristupačnost; Mirovinsko osiguranje; Socijalna pomoć i skrb; Koordinacija i informiranje. Za međuresornu koordinaciju u provedbi ovog dokumenta zaduženo je Povjerenstvo Vlade RH za osobe s invaliditetom, a Vlada RH je obvezna podnositi Saboru godišnja izvješća o njegovoj realizaciji. Od ukupno 70 predviđenih mjera, tijekom 2003. i 2004. godine ostvareno je 12, 46 je u tijeku realizacije (od toga se 19 provodi kontinuirano), dok 12 mjera nije realizirano.

Vlada mora izaći s konkretnim prijedlozima mjera za pomoć tvrtkama koje zapošljavaju invalidne osobe te osigurati što uspješnije uključivanje te populacije u sustav obrazovanja, doškovanja i rehabilitacije.

Po riječima državnog tajnika, stanje se kontinuirano i sustavno poboljšava u svim područjima djelovanja, u skladu s materijalnim i drugim mogućnostima društva. Primjerice, izdvajaju se znatna sredstva za financiranje osnovne djelatnosti udruga osoba s invaliditetom, te njihovo uključivanje u život lokalne zajednice. U 2004. godini Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je za tu svrhu rasporedilo 8,5 milijuna kuna iz Državnog proračuna i dijela sredstava od igara na sreću. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi iz istih izvora je za 2003. izdvojilo 34 milijuna kuna, a za 2004. 27 mln. kuna. U okviru uvođenja izvaninstitucijskih oblika skrbi za osobe s invaliditetom odobreno je osnivanje domova za samostalno stanovanje u Osijeku, Bjelovaru i Slavonskom Brodu, a omogućeno je i sluzenje civilnog vojnog roka u njihovim udrugama.

U oblasti zdravlja, športa i rekreacije izrađeni su programi aktivnosti radi

povećanja broja preventivnih pregleda osiguranika, te sprječavanja nastanka invalidnosti. U Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje osnovano je posebno radno tijelo za ortopedska i druga pomagala, radi izrade novih propisa. Poboljšana je zdravstvena zaštita osoba s invaliditetom, a formirane su i posebne ginekološke ambulante za žene invalide (dvije u Zagrebu, te po jedna u Rijeci, Splitu i Osijeku). Samo u sustavu zdravstva utrošeno je više od 10 mln. kuna za uklanjanje arhitektonskih barijera. Takve prepreke uklonjene su i na javnim mjestima u mnogim gradovima, osobito na stajalištima javnih prijevoznih sredstava. U 2004. godini Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je za tu svrhu izdvojilo oko milijun i pol kuna, a organiziran je i prijevoz za invalide osobe. Među ostalim, osnovan je i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, itd.

RASPRAVA

Izvješće kasni

Prvi se javio za riječ **Antun Kapraljević**, predstavnik **Kluba zastupnika HNS-a**, napomenom da je ovo izvješće trebalo doći puno ranije. Konstatirao je da se veliki dio predloženih mjera ne provodi, ili se provodi samo djelomično, te da se dobar dio aktivnosti svodi na izradu programa i osnivanje radnih skupina, te prikupljanje podataka. Mnoge stvari nisu obrađene kvalitetno, jer se obveze s jednog ministarstva prebacuju na drugo, tako da većina završi u Središnjem državnom uredu za upravu koji bi trebao predlagati promjenu zakona. Primjerice, do dana današnjeg nisu izjednačena prava civilnih invalida, sudionika II. svjetskog rata i onih iz Domovinskog rata, iako je bilo predviđeno da će se to uskladiti do kraja 2004. Trebalo bi više raditi i na stručnom usavršavanju djelatnika u socijalnoj skrbi, kako bi oni ta znanja prenijeli i na invalide i njihove obitelji, odnosno informirali ih o njihovim pravima. Pokušaj suradnje s eduka-

cijsko-rehabilitacijskim fakultetom nije urodio plodom, konstatira zastupnik.

Izvršće prikazuje stvarno stanje u društvu i HNS će glasovati zanj, zato što je to dio nekakve strategije i što je u njemu nabrojeno sve što se (ne) radi na poboljšanju položaja invalidnih osoba. Međutim, te osobe očekuju konkretne mjere, u prvom redu uklanjanje arhitektonskih barijera (mnogi semafori nisu označeni zvučnom signalizacijom, niti na pješačkim zebrama postoje ulegnuća). Programi za zapošljavanje slijepih su gotovo neizvedivi, jer radna mjesta na kojima su se dosad zapošljavali (telefonski operater i sl.) više praktički ne postoje. Zbog toga Vlada mora izaći s konkretnim prijedlozima mjera za pomoć tvrtkama koje zapošljavaju invalidne osobe, te osigurati što uspješnije uključivanje te populacije u sustav obrazovanja, doškolovanja i rehabilitacije.

Za razliku od prethodnika, dr.sc. **Marko Turić (HDZ)** smatra da su mnoge stvari odradene. Primjerice, u promatranom razdoblju je povećan broj preventivnih zdravstvenih pregleda. Kontinuirano su provodeni preventivni programi radi zaštite zdravlja i sprječavanja nastanka invalidnosti, organizirana je edukacija o posebnostima bolesti i rješavanja problema vezanih uz rad s osobama s invaliditetom, izrađen je Nacrt pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalicama, itd. Među ostalim, pojačano je djelovanje na informiranje javnosti o ovoj problematici i o načinu provođenja inkluzija, itd.

Sporo otklanjanje arhitektonskih barijera

Govoreći u ime **Kluba zastupnika HSLS-LS-a i DC-a, Đurđa Adlešić** je podsjetila na to da u Republici Hrvatskoj živi oko 430 osoba s invaliditetom (oko 10 posto stanovništva). Nacionalna strategija donesena je 2003. godine, radi uspostave jedinstvene politike za takve osobe, bez obzira na vrijeme, vrstu i okolnosti nastanka invaliditeta. Da bi se osiguralo promicanje prava invalidnih osoba i njihovo aktivno sudjelovanje u životu zajednice, najprije treba senzibi-

lizirati društvo na njihove probleme, a za to je potrebno koordinirano djelovanje državnih institucija. (to su prioriteti na kojima će trebati dugoročno raditi). Ovo izvršće daje dobar pregled postignuća po pojedinim područjima, ali navodi i razloge zbog kojih pojedini programi nisu realizirani, konstatira zastupnica, uz napomenu da će ga njihov klub podržati.

Dosad je najmanje učinjeno na području zapošljavanja, budući da Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom nije zaživio u praksi.

U nastavku je napomenula da, usporedo s približavanjem EU, predstoji i redefiniranje naše politike prema invalidnim osobama. Spomenula je, također, da se, zahvaljujući ovoj Strategiji, u pojedinim sredinama provode brojni prilagođeni pilot-projekti koji daju pozitivne rezultate (npr. prijevoz djece s većim teškoćama u razvoju, uvođenje niskopodnih tramvaja i autobusa u Gradu Zagrebu, organiziranje produženog boravka u gradu Bjelovaru, itd.). Međutim, otklanjanje arhitektonskih barijera ide sporo, a financira ga gotovo isključivo lokalna samouprava, nerijetko uz pomoć sponzora. Bilo bi zanimljivo proanalizirati koliko je škola, bolnica i ambulanti prilagođeno osobama koje se kreću u kolicima, jer se time smanjuje njihova ovisnost o članovima obitelji i osigurava im se dostojanstveniji život. Nedopustivo je, primjerice, da takva osoba u gradu Bjelovaru ne može ući ni u Policijsku upravu, niti u Centar za socijalnu skrb (nadležna ministarstva bi morala pronaći sredstva za tu namjenu).

U nastavku je podsjetila na to da je, u ime Kluba zastupnika HSLS-a i LS-a, predložila izmjene Zakona o sigurnosti prometa na cestama, kako bi se što većem broju invalidnih osoba (slijepi, teški bubrežni bolesnici koji idu na dijalizu, itd.) omogućilo korištenje poseb-

no označenih parkirališta. Tu pogodnost treba osigurati i roditeljima osoba s mentalnom retardacijom. Osim toga, treba riješiti i problem na koji upozoravaju roditelji djece s posebnim potrebama (kroz socijalnu skrb ne uplaćuju im se doprinosi za mirovinsko osiguranje). Nije riješen ni zahtjev Saveza udruga tjelesnih invalida, da se regulira plaćanje putarina za njihova kombi vozila, a oslobađanje PDV-a i trošarina za automobile koje voze invalidi još je uvijek u fazi inicijative.

Poboljšati status tvrtki koje zapošljavaju invalide

Po njenoj ocjeni najmanje je učinjeno na području zapošljavanja, čemu je, dobrim dijelom, pridonijela i činjenica da u praksi nije zaživio Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Založila se za povećanje dodatka na težu invalidnost i ujednačavanje iznosa koji se u tu svrhu uplaćuju, kao i doplatka za pomoć i njegu druge osobe (invalidi tvrde da sadašnje rješenje nije pravično). Mišljenja je da treba riješiti i poboljšati status tvrtki koje zapošljavaju invalide, poradi prilagođenoj opremljenosti bolnica i ambulanti te osigurati pomoć roditeljima djece s mentalnom retardacijom (organizirati rad patronažnih sestara do polaska te djece u školu).

Lucija Čikeš je najavila da **Klub zastupnika HDZ-a** podupire ovo Izvršće i pohvaljuje interdisciplinarni i međuresoran pristup problemima osoba s invaliditetom. Naime, u ovom sveobuhvatnom materijalu obuhvaćeni su svi subjekti i mjere koje se poduzimaju za poboljšanje položaja invalidnih osoba. Napomenula je da se radi o zahtjevnom programu mjera koje se provode kontinuirano (ukupno ih je predviđeno 70, od čega je 12 realizirano, 12 još nije, a 46 je u tijeku). Koordinator njihove provedbe je resorno Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, koje i samo poduzima niz aktivnosti na tom planu. Primjerice, izradilo je stručne podloge o položaju i pravima invalidnih osoba u Hrvatskoj, komparativno je

analiziralo naše sa zakonodavstvo EU, provodi uključivanje tih osoba u život lokalne zajednice sukladno mogućnostima, informira ih o mogućnostima ostvarivanja njihovih prava, organizira savjetovaništa za djecu, mladež, brak i obitelj, kao preteče budućih obiteljskih centara, itd. Nadopunjuje ga Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi pružanjem institucionalne i izvaninstitucionalne skrbi (u obliku dnevnih boravaka i pomoći kod njege u kući, te samostalnog stanovanja i dr.) te preventivnih mjera radi zaštite i očuvanja zdravlja. Oba ministarstva potiču i financiraju rad udruga invalidnih osoba i onih koje programski djeluju u korist tih osoba, a financiraju i civilno služenje vojnog roka na korist ove populacije. U cijeli program involvirano je i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, kao i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, koje preko Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, uvodi ovu populaciju u svijet rada i poduzetništva. Ne možemo reći da su rezultati ovih mjera zadovoljavajući, ali poduzet ćemo sve da to postanu, naglašava zastupnica. Napominje da i Ministarstvo kulture, zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva te mora, turizma, prometa i razvitka moraju učiniti sve da objekti iz njihove nadležnosti budu dostupni svima, a pogotovo osobama s invaliditetom.

Dokumentu priznanje - provedba zakazala

Vesna Škulić ne dijeli optimizam prethodnice. Govoreći u ime **Kluba zastupnika SDP-a**, upozorila je na to da se mjere predviđene Nacionalnom strategijom ne provode, iako je riječ o dokumentu koji je Vijeće Europe 2003. proglasilo jednim od najboljih u Europi. Kakvu bi Nacionalnu strategiju trebalo napisati da bi nepokretne osobe s invaliditetom dobile pravo na medicinsku njegu u kući, ili da bi sva djeca s teškoćama u razvoju bila obuhvaćena predškolskim i školskim odgojem, bez obzira na mjesto stanovanja, pita zastupnica.

Kakav bismo sustav nadzora i odgovornosti trebali uvesti da bi se omogućilo provođenje ovog dokumenta (primjerice, da se na popis medicinskih pomagala za oboljele od distrofije mišića uvrsti respirator, ili da država slijepima i gluhima osigura pravo na informaciju u njima dostupnom obliku)?

Po mišljenju njenih stranačkih kolega, činjenica da je ovo izvješće predočeno Saboru dvije godine nakon donošenja Nacionalne strategije posljedica je preustroja ministarstava. Naime, to su neka od njih iskoristila kao alibi i jednostavno se oglušila na provođenje utvrđenih mjera i rokove. Primjerice, Zakonom o socijalnoj skrbi nije propisano pravo na skrb u obitelji, tj. patronažu, radi nedostatnih sredstava u državnom proračunu. Upozorila je i na problem s kojim se suočava oko 4 tisuće korisnika prava na dopust do sedme godine djetetova života, odnosno na rad s polovicom punog radnog vremena, zbog njege djeteta s težim smetnjama u razvoju (porez im se obračunava na cijelu plaću, iako polovica koju dobivaju od centara za socijalnu skrb ne podliježe oporezivanju). Osim toga, centri im na tu polovicu ne uplaćuju doprinose.

Poraditi na prilagođenoj opremljenosti bolnica i ambulanti te osigurati pomoć roditeljima djece s teškoćama u razvoju (tzv. patronaža).

Anketa resornog ministarstva pokazala je da niti jedna ustanova za obrazovanje i odgoj djece i mladeži s teškoćama u razvoju nema odgovarajuće uvjete za rad s ovom populacijom, također zbog novčanih problema. Iz predloženog nije vidljivo ni je li povjerenstvo za izvannastavne športske aktivnosti za tu populaciju izradilo program i pilot projekte, budući da tijekom 2004. nisu utrošena sredstva za tu namjenu. Novi pedagoški standard za predškolski odgoj upućen je Vladinom Uredu za zakonodavstvo s dvije godine zakašnjenja, dok je izrada

standarda za osnovno i srednjoškolsko obrazovanje još u tijeku. Dakako, nije napravljena ni studija o razlozima nezavršavanja srednjoškolskog obrazovanja koja je trebala biti zgotovljena do kraja 2004. godine (u tijeku je obrada podataka). Za istraživanje ove pojave nije potrebna prevelika mudrost, budući da je poznato da nakon završene rehabilitacije ta djeca gube sva prava i stavljaju se na listu čekanja za posao (ostaje im samo naknada za nezaposlene od 200 i nešto kuna). Međutim, steknu li status osobe koja može primati osobnu invalidninu, dobivaju oko 1100 kuna.

Tko će odgovarati za neprovođenje Strategije

Na izradi stručne podloge za donošenje izvannastavnih planova i programa na visokim školama na kojima se školuju odgajatelji, učitelji i nastavnici, angažiran je Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, unatoč nedostatku podrške resornog Ministarstva, koje se ne smatra nadležnim za provedbu ove mjere (navodi da o stručnim i nastavnim pitanjima odlučuje stručno vijeće fakulteta). Budući da u proceduri donošenja nastavnih planova i programa sudjeluju i senat i Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu, treba podržati inicijativu da se, pažnja recenzenta usmjeri na uključivanje edukacijsko-rehabilitacijskih sadržaja u spomenute programe, napominje zastupnica. Zanimalo ju je i kada će biti ustrojen sustav praćenja djece s teškoćama u razvoju, od predškolskog do srednjoškolskog obrazovanja, što je trebalo biti učinjeno do kraja 2003. godine i kada će biti okončan natječaj za izbor i imenovanje ravnatelja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Svoje izlaganje završila je pitanjem: "Kako je moguće, da pojedina ministarstva prebacuju svoje obveze na druge i tko će odgovarati za neprovođenje ovih mjera?"

Nema značajnijih pomaka

Iz udruga invalidnih osoba stižu glasovi da je i to što se o ovom Izvješću

raspravlja tako kasno odraz brige države za ovaj dio građana, unatoč ustavnoj obvezi da im posveti posebnu skrb, konstatirala je **Ljubica Lalić, glasnogovornica Kluba zastupnika HSS-a** (upravo kroz brigu o tim osobama ocjenjuje se socijalna osjetljivost i humanost društva). Nažalost, iz Izvješća je vidljivo da se Strategija ne provodi potrebnom dinamikom, da je većina mjera tek na početku, te da nema značajnijih pomaka u poboljšanju položaja osoba s invaliditetom. Naime, ovaj dokument je donesen 2003. godine, a 2004. je protekla u razgraničavanju nadležnosti između pojedinih ministarstava. To je posebice vidljivo u području djelovanja koje nosi naziv: "Profesionalna rehabilitacija, zapošljavanje i rad osoba s invaliditetom".

Budući da su negativna gospodarska kretanja zadnjih 15 godina rezultirala padom zanimanja poslodavaca za zapošljavanje te kategorije građana, Sabor je krajem 2002. godine donio Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalidnih osoba. Nažalost, taj zakon nije proveden u praksi, navodno zbog toga što nisu doneseni provedbeni akti, a to nije učinjeno zbog razgraničenja nadležnosti između pojedinih ministarstava, koje traje od 2003. godine. Dobro je, kaže, da su stvorene zakonske pretpostavke za zapošljavanje invalida pod općim uvjetima, a ne samo u zaštitnim radionicama, no, po svemu sudeći, to je ostalo samo mrtvo slovo na papiru. Naime, u Izvješću se ne govori o tome koliko je takvih osoba zaposleno, pa ne znamo koliko je ta mjera učinkovita.

O odnosu države prema invalidima najbolje - kaže - govori izvršenje Proračuna za 2005. godinu (prošle godine je za poboljšanje njihova položaja uloženo premalo, a u prvih šest mjeseci ove godine ništa (iako je bilo planirano 20 mln. kuna za Fond i 17 milijuna za sufinanciranje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanje). Nisu osigurana ili su osigurana samo simbolična sredstva za financiranje udruga osoba s invaliditetom, negoduje zastupnica. Ministarstvo financija sugerira da to učine lokalne i područne jedinice, iako većina općina

i gradova nema financijske mogućnosti za to. Neke mjere predviđene Strategijom nisu realizirane bez opravdanih razloga, tvrdi dalje. Primjerice, još uvijek nemamo kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, pa ne znamo kako se dijeli taj novac. Prihvatanje ovog Izvješća neće promijeniti situaciju, ali podaci koje sadrži ukazuju na to da moramo donositi zaključke koji će biti u interesu osoba s invaliditetom i u funkciji poboljšanja njihova statusa.

Niti jedna ustanova za obrazovanje i odgoj djece i mladeži s teškoćama u razvoju nema odgovarajuće uvjete za rad s ovom populacijom.

Reagirajući na njene navode da je 2004. godina za osobe s invaliditetom izgubljena, **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** je podsjetila na činjenicu da je 3. prosinca te godine u Vukovaru obilježen Međunarodni dan osoba s invaliditetom i potpisana Povelja o realizaciji programa "Zajedno za pristupačnu Hrvatsku". Naime, resorno ministarstvo je s predstavnicima 9 hrvatskih gradova potpisalo ugovore o suradnji na projektima rješavanja problema pristupačnosti objekata invalidnim osobama, za čiju je realizaciju tijekom godine izdvojilo 1.434.958,98 kuna.

Točno je da je u Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalidnih osoba za 2004. godinu bilo predviđeno 21.482,000 kuna, ali u Izvješću jasno piše da je utrošeno 9 milijuna kuna, primijetila je **Ruža Lelić (HDZ)**, dok je Krunoslav Markovinović ustvrdio da većina lokalnih jedinica podupire različite udruge invalida i ostalih ratnih stradalnika te umirovljenika.

Poboljšati položaj invalida rada

Govoreći u ime **Kluba zastupnika IDS-a, Damir Kajin** je upoznao

zastupnike s dopisom Hrvatskog saveza udruga invalida rada koji apeliraju na to da se poduzmu mjere za poboljšanje njihova materijalnog položaja. Napominju da je prošlo već više od godinu dana otkako je Sabor zadužio Vladu da izradi cjelovitu analizu stanja i donese podzakonske akte za provedbu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, te podnese izvješće o provedbi tog zakona. Međutim, unatoč tome nema nikakvih pozitivnih pomaka na tom planu.

Po riječima zastupnika, invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad prima 177 tisuća osoba (u prosječnom iznosu od 1791 kunu), dok prosječna mirovina onih koji su umirovljeni zbog profesionalne nesposobnosti za rad (47 492 osobe) iznosi 1355 kuna. Iz proračunskih sredstava se, inače, isplaćuju mirovine za 234 236 invalida (u prosjeku 1643 kune). U svom dopisu, kaže, udruge invalida se, među ostalim, pozivaju i na Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, kojim su povećane invalidske mirovine. Međutim, pravo na to uvećanje, ovisno o sudjelovanju u Domovinskom ratu, imaju samo one osobe koje su u mirovinu otišle nakon stupanja na snagu tog zakona, a to nije pošteno. Jednako tako nije pošteno ni to da branitelji, umirovljeni do 31.12. 2004., ne mogu ostvariti pravo na minimalnu mirovinu u visini od 45 posto prosječne plaće.

Izjednačiti prava svih ratnih vojnih invalida

U nastavku je spomenuo i dopis Saveza ratnih vojnih invalida, pripadnika NOR-a, Županije Dubrovačko-neretvanske, koji pitaju jesu li i u kojem iznosu u Proračunu osigurana sredstva za povećanje njihovih invalidnina. Naime, u proteklih pet godina one nisu povećane niti za kunu, tako da danas 100-postotni ratni vojni invalid iz NOR-a mjesečno prima svega 2.224,00 kune. Svi ratni vojni invalidi, i sudionici NOR-a i Domovinskog rata, trebali bi imati ista prava po osnovi invaliditeta, a

ne da država između njih pravi distinkciju, negodovao je zastupnik (to se čini od 91. godine, što je civilizacijska sramota).

Briga o osobama s invaliditetom je trajna obveza hrvatskog društva, a ne da ih se sjetimo samo na njihov dan, na Svetog Nikolu, i pred Božić. Međutim, mi smo siromašna zemlja gdje na jednog umirovljenika dolazi jedan radnik, pa je iluzorno očekivati da će se gospodarske prilike ubrzo stabilizirati. Izrazio je bojazan da se položaj invalidnih osoba, a ni drugih socijalnih kategorija, neće bitno promijeniti ni do 2008. godine. To više što nema radnih mjesta ni za zdrave osobe, a kamoli za njih. Stoga poslodavca koji zaposli osobu s invaliditetom država mora ne samo osloboditi davanja, nego i nagraditi, jer umjesto nje preuzima brigu o socijalnoj politici.

Hrvatska mora postati društvo jednakih mogućnosti

Željko Pavlic je najavio da će **Klub zastupnika PGS-SBHS-MDS-a** primiti predloženo Izvješće na znanje, te da ih zabrinjava činjenica da veliki broj mjera predviđenih Strategijom nije realiziran ili su u tijeku provedbe. Primjerice, u oblasti obrazovanja provedena je svega 1 od 12 predviđenih mjera, dok na području profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja invalidnih osoba niti jedna od 4 planirane nije realizirana do kraja. Na temelju toga se može zaključiti da je ovaj dokument vrlo malo u funkciji i da nam još preostaje puno posla. Hrvatska mora postati društvo jednakih mogućnosti, bez diskriminacije na zdrave, bolesne i na invalidne osobe, naglašava zastupnik. Nažalost, diskriminacija postoji čak i unutar te populacije, tako da su neki invalidi u prednosti pred drugima, iako imaju ista oštećenja organizma, ali uzrokovana različitim bolestima ili ozljedama.

Naime, u Hrvatskoj živi 429 421 invalidna osoba. Od toga 25 tisuća njih ima invaliditet od rođenja, 13 tisuća su invalidi zbog posljedica 2. svjetskog rata, a 45 tisuća od posljedica Domovinskog rata. Invalida rada ima oko 110 tisuća,

u prometnim nesrećama je stradalo 18 tisuća invalida, dok je invaliditet kod gotovo 200 tisuća građana posljedica bolesti. Riječ je, znači, o velikoj, ali raznorodnoj skupini stanovništva, koja ima iste probleme. Nažalost, umjesto da država preuzme veći dio obveza prema tim osobama, naročito materijalnih, to sve više pada na pleća njihovih obitelji. Primjerice, novi Zakon o zdravstvenom osiguranju uvelike je otežao tretman invalidne djece u toplicama, budući da je kilometražna za koju se može ostvariti povrat sredstava za putne troškove povećana sa 50 na 100 km. Odbijene su i neke inicijative u Hrvatskom saboru za uvođenje poreznih olakšica na pomagala za invalidne osobe (npr. za slijepe).

Nema značajnijih pomaka u poboljšanju položaja osoba s invaliditetom.

Upozorio je, nadalje, da treba riješiti status udomitelja koji brinu o djeci s posebnim potrebama, jer sredstvima koja dobivaju od države ne mogu osigurati kvalitetan smještaj te djece u svojim obiteljima. Na području odgoja i obrazovanja te zapošljavanja trebalo bi puno više napraviti da se Strategija ostvari u potpunosti. Prijeko je potrebno permanentno pratiti školovanje djece s poteškoćama u razvoju, i što veći broj njih integrirati u redovni školski sustav. Nažalost, taj je proces kod nas još uvijek u začecima, jer naše škole nisu osposobljene za to ni u materijalnom smislu, nemaju odgovarajuća didaktička pomagala, ni potreban broj stručnjaka, a ni osiguran pristup za invalidne osobe. Stoga predškolske i školske objekte te opremu valja prilagoditi potrebama specifične skupine djece i mladeži s invaliditetom (npr. omogućiti korištenje informatičke opreme za slijepe i gluhe osobe, te organizirati volonterski rad, uz prethodnu edukaciju). Naime, u Centru za slijepe "Vinko Bek" nedostaje barem 9 takvih računala, a i ostala oprema. Osim toga, u njihovoj tiskari bi trebalo zaposliti barem još tri radnika, jer postojeći

ne stignu odštampati udžbenike za više od 12 predmeta (tiskanje jednog udžbenika na Braillovom pismu traje 2 do 3 mjeseca).

Potaknuta primjedbama zastupnika, **Dorica Nikolić**, državna tajnica Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi napomenula je da su neke od mjera za koje je u Izvješću navedeno da nisu realizirane provedene tijekom 2005. godine, ili su u tijeku realizacije. Pojasnila je da brojnost nositelja mjera (pored Vladina Ureda za udruge, 7 ministarstva, 4 zavoda i nevladinih udruga osoba s invaliditetom) otežava kontrolu i koordinaciju njihova provođenja. Stoga se razmatra mogućnost osnivanja Ureda Vlade RH za osobe s invaliditetom, umjesto dosadašnjeg Povjerenstva, kao koordinativnog nacionalnog tijela u provođenju politike u korist osoba s invaliditetom.

Povjerenstvo je pripremlilo i radni tekst zakona o uvođenju pravobranitelja za osobe s invaliditetom. Osnivanje te institucije trebalo bi pridonijeti i boljem provođenju Strategije. Nitko ne kaže da nije bilo propusta, ali to ne znači da ne funkcionira cijeli sustav.

Na kraju je spomenula da je ovo Izvješće proslijeđeno i udrugama osoba s invaliditetom čije će zaključke, kao i primjedbe iz ove rasprave, Vlada imati u vidu u daljnjoj provedbi postojeće te pri izradi nove Nacionalne strategije.

Vlada socijalno bešćutna

Da je razriješen neki ministar ili čelnik državnog tijela koji radi loše vi biste bili u pravu, a ovako odgovornost za nefunkcioniranje sustava snosi cijela Vlada, primijetio je **Nenad Stazić (SDP)**. Kad bismo prihvatili ovo Izvješće, to bi značilo da uvažavamo i razloge koje navodi kao alibi za neispunjavanje pojedinih mjera, a oni su neprihvatljivi. Predočeno nam je birokratsko izvješće koje svjedoči o bešćutnosti ove Vlade i o njejoj neodgovornosti kad je riječ o invalidima.

Ilustracije radi, spomenuo je da je Vladinom Uredu za udruge trebalo punih deset mjeseci, nakon utvrđenog roka, da obvezu izrade Kodeksa pozitivne prak-

se preusmjeri Središnjem državnom uredu za upravu. Ministarstvo pravosuđa se izgovara da donošenje Zakona o lokalnoj i područnoj samoupravi nije u njegovu djelokrugu (taj je zakon trebao biti noveliran do kraja 2003. godine), a Ministarstvo financija tvrdi da predviđene izmjene Zakona o financiranju lokalnih i područnih jedinica nisu provedene, jer sustav financiranja to ne omogućava. I ne samo to. Predlaže da više sredstava za invalide osobe izdvoje lokalne jedinice iz svojih proračuna. Nadalje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nije osiguralo dostupnost školskih prostora za izvanredne športske i druge aktivnosti djece i mladih s teškoćama u razvoju, a kao alibi navodi da za te namjene nisu osigurana sredstva u Proračunu za 2004. godinu. Taj argument ne stoji, budući da Državni proračun predlaže Vlada, koja je i odbila sve amandmane zastupnika. Umjesto da je u utvrđenom roku (do kraja 2004.) zakonski utvrdila mjerila u invalidskom osiguranju, za posljedice povrede na radu i profesionalne bolesti, sada se tek razmatra mogućnost za uspostavljanje zasebnog osiguranja od profesionalnih rizika, negoduje zastupnik.

Strategijom je, među ostalim, bilo predviđeno da će se do kraja 2004. uskladiti zakonodavno-pravna zaštita osoba s invaliditetom, bez obzira na uzrok invalidnosti, radi što ravnopravnijeg položaja i zaštite vojnih i civilnih invalida rata (i sudionika II. svjetskog rata, mirnodopskih vojnih i civilnih invalida iz Domovinskog rata). Međutim, nije napravljeno ništa, osim što je osnovana radna skupina koja je analizirala postojeće stanje.

Ovo Izvješće zapravo svjedoči o bešćutnosti i neodgovornosti bivše Vlade, koja je bila na vlasti do kraja 2003. godine, ustvrdio je **Frano Matušić (HDZ)**. **Niko Rebić (HDZ)** je naglasio da je aktualna Vlada donošenjem pozitivnih zakona ispravila brojne nepravde koje je invalidima Domovinskog rata nanijela bivša Vlada, gazeći njihovo dostojanstvo silnim revizijama ratnih vojnih invalidina. Po riječima mr.sc. **Ivana Bagarića (HDZ)** ovo

Izvješće je sustavan pregled svih problema s kojima se Vlada susreće u provedbi strategije politike skrbi za osobe s invaliditetom.

Pero Kovačević (HSP) smatra da Izvješće u mnogim dijelovima pokazuje socijalnu bešćutnost i neodgovornost sadašnje, ali i bivše Vlade, a najviše kad je riječ o odnosu prema djeci invalidima. Zastrašujuće je, kaže, da niti jedna od 12 predviđenih mjera u školstvu nije pokrenuta s mrtve točke. Zbog toga ne može prihvatiti ovo Izvješće, nego ga samo prima na znanje.

Za neke projekte nisu osigurana sredstva

Oni koji nakon dvije godine mandata svoju neefikasnost pravdaju potezima bivše Vlade, doista pokazuju da nisu sposobni rješavati probleme, konstatirala je **Milanka Opačić (SDP)**, uz napomenu da invalidi ne zaslužuju da se o njima politizira na ovaj način. Činjenica je, kaže, da u Hrvatskoj imamo izuzetno dobre zakone i ostale dokumente, ali nam je provedba izuzetno loša. Nažalost, nas iz oporbe nije se slušalo kad smo upozoravali na to da će se razdvajanje resora socijalne skrbi na dva ministarstva loše odraziti na korisnike, niti da u proračunu nema novca na nekim stavkama. U ovom Izvješću Vlada sada i sama potvrđuje da za neke projekte nisu osigurana sredstva (npr. za otvaranje vrtića za djecu s invaliditetom). I same udruge invalida svjesne su toga da se zbog sporog gospodarskog rasta otvara sve manje radnih mjesta, tako da osobe s invaliditetom imaju još manje šanse uključiti se u svijet rada. Nažalost, u takvim uvjetima nije zaživio ni Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, koji je mogao pridonijeti motiviranju poslodavaca da zapošljavaju invalide osobe.

Nevladine udruge već godinama upozoravaju i na velike razlike u invalidinama, pravima na pomagala, te pomoć i njegu druge osobe, iako su potrebe svih invalida jednake (neovisno o tome kako je taj invaliditet nastao). Zbog svega navedenog, kaže, ne može glasovati za ovo Izvješće. Na kraju je prenijela apel

Udruge roditelja osoba oboljelih od autizma, da se tu populaciju "premjesti" u resor zdravstva i socijalne skrbi, jer im je potreban posve drugačiji tretman od onoga koji imaju u sustavu obrazovanja. Budući da za realizaciju pilot-projekta "Životna zajednica, kuća za stanovanje" nisu dobili potporu iz Proračuna, sredstva za tu namjenu pokušavaju prikupiti putem donacija.

Svi ratni vojni invalidi, i sudionici NOR-a i Domovinskog rata, trebali bi imati ista prava.

Nije točno da je smanjenje broja novih radnih mjesta za invalide posljedica usporavanja gospodarskog rasta, reagirao je **Krunoslav Markovinović**. Prava je istina da su zaštitne radionice stradale zbog velikog uvoza proizvoda iz njihovog asortimana. **Niko Rebić** je nato primijetio da su čak i neki ministri u bivšoj Vladi, preko svojih tvrtki, uvozili igračke iz Kine, rušeći konkurentnost ovakvih ustanova, ali i drugih velikih tvrtki (npr. "Jugoplastike" i "Diokoma", gdje je radilo 5,6 tisuća ljudi. Sve je to nestalo, a brojni radnici ostali su bez posla.

Odgovornost za rješavanje problema s kojima se suočavaju invalide osobe ne snosi samo Vlada, nego cijelo društvo, napominje mr.sc. **Ivan Bagarić**. Naime, živimo u društvu gdje nemaju zaposlenje ni zdravi građani. Nadovezujući se na njegove riječi, mr.sc. **Marin Jurjević** je naglasio da se treba izboriti za to da invalidna osoba, pri istoj kvalifikacijskoj strukturi, ima prednost kod zapošljavanja (primjerice, u SAD-u poslodavci koji ne zapošljavaju invalide dolaze na udar države).

Ivica Pančić (SDP) također dijeli mišljenje da ovo Izvješće pokazuje potpunu neefikasnost i nesposobnost aktualne Vlade.

"Osloboditi" sredstva iz Fonda za zapošljavanje

Na nama je da počnemo rješavati probleme na koje upozoravaju predstavnici

ci udruga invalidnih osoba, a prethodno si moramo priznati gdje smo zakazali u provedbi mjera Nacionalne strategije, kaže **Jelena Pavičić-Vukičević (SDP)**. Naime, invalidi nisu zadovoljni brzinom uklanjanja arhitektonskih barijera, dostupnošću obrazovanja i mogućnostima zapošljavanja. Spomenula je primjer mlade ekonomistice oštećena sluha, koja se natjecala za mjesto pripravnika u Ministarstvu financija. Nakon dva kruga razgovora ušla je u uži izbor, ali ipak nije dobila zaposlenje. Ako je ne želi zaposliti državna institucija koja bi trebala biti posebno osjetljiva na osobe s posebnim potrebama, kako to možemo očekivati od privatnika, pita zastupnica. Nažalost, ni dosadašnja iskustva s Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom baš nisu pozitivna. Apelirala je na nadležno ministarstvo i Vladu da "oslobode" sredstva iz tog Fonda, kako bi ih osobe s invaliditetom i njihove udruge mogle koristiti za predviđenu namjenu.

Treba se izboriti za to da invalidna osoba, pri istoj kvalifikacijskoj strukturi, ima prednost kod zapošljavanja.

Primijetila je, među ostalim, da je administracija rijetko zainteresirana za edukaciju za rad s invalidnim osobama (problem je i to što u Hrvatskoj još uvijek nema unificiranog, standardiziranog znakovnog jezika za gluhe i nijeme osobe). Mišljenja je da te osobe nisu zakinite u ostvarivanju svojih prava na lokalnoj razini, jer lokalne jedinice to financiraju u skladu s mogućnostima. U svakom slučaju, za osobe s invaliditetom najviše naprave volonteri, ali zakonodavac još uvijek nije uspio riješiti njihov status na odgovarajući način, kako bi se njihov rad i normirao i vrednovao.

Ispravljajući njene navode, **Zdenka Babić-Petričević** je spomenula da, primjerice, Ministarstvo kulture radi na uklanjanju arhitektonskih barijera i uvođenju informacijske podrške za gluhe

i slijepe osobe. U Nacionalnom parku Krka prilagodili su stazu na Skradinском buku za kretanje osoba s invaliditetom, a sličan projekt pokrenut je i u Parku prirode Medvednica. Donešen je i novi Zakon o gradnji u kojem su napravljeni bitni pomaci za osobe s invaliditetom, itd.

Osobe s invaliditetom ovise o sustavu socijalne skrbi

Gordana Sobol (SDP) je izjavila da odmah na početku sljedeće godine očekuje novu Nacionalnu strategiju, kao nastavak ove, ali i Izvješće o provedbi postojeće, za 2005. godinu. Kako reče, nije zadovoljna dinamikom provođenja spomenutih mjera, napose onih koje se odnose na sustav obrazovanja, kao ni s položajem invalidnih osoba općenito. Primjerice, zanemariv broj takvih osoba sudjeluje u procesima odlučivanja, one pretežito ovise o sustavu socijalne skrbi, sustav njihova obrazovanja i profesionalne rehabilitacije nije uređen na odgovarajući način, kao ni zapošljavanje. Smatra da je zbog razgraničenja poslova između novonastalih ministarstava koje traje predugo izgubljena cijela godina a, po svemu sudeći, bit će izgubljena i druga, a da na tom planu nisu napravljeni očekivani pomaci. Primjerice, postavlja se pitanje kamo je nestalo onih 12 milijuna kuna koje su bile predviđene u famoznom Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida za 2004. godinu, a nisu raspoređene. Krajem te godine raspoređeno je svega 9 mln. kuna za saniranje stanja u poduzećima koja zapošljavaju invalide, ali to zasigurno nije dovoljno, budući da su radnici tih poduzeća i dalje na ulicama. Nije jasno ni kako to da natjecaj za čelnu osobu te institucije traje gotovo godinu dana. Budući da se u Izvješću spominju i mjere aktivne politike zapošljavanja u okviru Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, konstatarala je da je za tu namjenu u Proračunu za 2006. godinu osigurano svega 180 mln. kuna (da bi se provelo ono što Vlada predlaže nedostaje još 200 mln. kuna). Međutim, te se mjere ne odnose samo na osobe s inva-

lidityetom, nego i na nezaposlene branitelje, samohrane majke, itd.

Osobe s invaliditetom pretežito ovise o sustavu socijalne skrbi, a zanemariv broj ih sudjeluje u procesima odlučivanja.

Demantirajući njenu tvrdnju da nije ništa učinjeno u pogledu zapošljavanja osoba s invaliditetom, **Zdenka Babić-Petričević** je napomenula da je izmjenama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osiguran izvor sredstava za ostvarivanje novčanih poticaja, putem istoimenog Fonda. Naime, temeljem tog zakona svi poslodavci koji zapošljavaju više od 20 radnika obvezni su uplaćivati posebni doprinosi za poticanje zapošljavanja tih osoba.

Dio odgovornosti i na bivšoj Vladi

Ruža Lelić je kategorički odbila kvalifikacije da je aktualna Vlada socijalno bešćutna i nesposobna, te ustvrdila da dio odgovornosti za nerealizirane mjere snosi i bivša Vlada. Uostalom, riječ je o jednom interdisciplinarnom području i kontinuiranom procesu, tako da te mjere treba kontinuirano provoditi i usavršavati. Po njenom mišljenju u Nacionalnoj strategiji treba biti jasno izraženo da na uzroke invalidnosti možemo djelovati preventivnim mjerama. Govoreći o nastojanjima da se osobe s invaliditetom uključe u život lokalne zajednice, spomenula je da je za tu namjenu utrošeno oko 8,5 mln. kuna iz Državnog proračuna te iz prihoda od igara na sreću. Tim je sredstvima podupiran rad nevladinih organizacija i udruga, a korištena su i za direktnu potporu korisnicima, organizaciju različitih radionica i seminara, te za kampanju senzibiliziranja javnosti o potrebama i mogućnostima invalidnih osoba, itd.

Kako reče, pobornik je deinstytucionalizacije, jer smatra da je to za korisnike povoljnije i humanije, a za društvo

jeftinije (smještaj u institucije treba biti krajnja mjera). Stoga je izrazila zadovoljstvo činjenicom da se uvodi pravo na skrb invalidnih osoba u obitelji (tzv. patronaža). Pozdravlja i uvođenje instituta osobnog asistenta za najteže invalide (dio tog posla mogli bi odraditi civilni ročnici, ali i korisnici socijalne pomoći koji su radno sposobni).

Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje su jedan od važnih načina borbe protiv isključenja invalidnih osoba iz zajednice i u promicanju njihova neovisnog života i dostojanstva, ali to zahtijeva angažman cijelog društva, naglašava zastupnica. Uostalom, već postoje zakonodavni i institucionalni okviri za zapošljavanje uz podršku osobnog asistenta, a ustanove za profesionalnu rehabilitaciju i one koje skrbe za osobe s invaliditetom mogu posredovati kod zapošljavanja na povremenim i privremenim poslovima, bez zasnivanja radnog odnosa. Među ostalim, treba poticati i njihovo samozapošljavanje, odnosno osnivanje obrta, itd. Na kraju je izjavila da će poduprijeti ovo izvješće.

Nedovoljna obaviještenost o pravima

Vesna Škuljić dijeli njeno mišljenje da se nerijetko događa da osobe s invaliditetom i njihove obitelji zbog neobaviještenosti ne ostvare prava koja im pripadaju. Slaže se s tim da djecu s invaliditetom treba integrirati u redovne vrtnice, ali upozorava na to da oni nemaju educirano osoblje. A što se tiče patronaže, spomenula je da na nekim područjima Zadarske županije medicinska sestra već mjesec dana nije obišla niti jednog korisnika, zbog toga što se HZZO i kuće koje pružaju tu uslugu ne mogu dogovoriti o radu.

Nitko od nas ne može reći da smo u potpunosti zadovoljni mjerama koje su provedene, ali ipak se može uočiti da je napravljen pozitivan pomak, ocijenila je **Ruža Lelić**. Očekujemo da će se svi ovi projekti koji nisu realizirani, pa i uvođenje osobnog asistenta, ostvariti tijekom 2005. i 2006. godine.

Morali bismo biti zadovoljni time što je četvrtina mjera provedena, a određeni su i rokovi za realizaciju onoga što još treba napraviti, kaže **Stjepan Bačić (HDZ)**. Sada napokon znamo tko je koordinator svih ovih akcija, upozoreno je na važnost suradnje s nevladinim udrugama, a otvoreno je i pitanje volontera. Trend je da se ide u deinstitucionalizaciju, ali evidentno je da neke institucije moramo osnažiti, kako bi bolje djelovale, upravo na dobrobit naših građana s posebnim potrebama. Neka nam ova rasprava bude podsjetnik da svake godine barem jedanput moramo raspravljati o ovoj problematici, kako bismo svojim prijedlozima pridonijeli poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom ("to je test naše savjesti"). Bez obzira na sve manjkavosti u ovom izvješću, pa i opravdane kritike, ja ću ga podržati i nadam se da ćemo dogodine biti zadovoljniji izvješćem za 2005., rekao je na kraju.

Ne radi se o ispitu naše savjesti, već o konkretnom izvješću o tome što Vlada (ni)je učinila povodom obveza koje joj je nametnuo ovaj Sabor, replicirao mu je **Nenad Stazić**. Treba utvrditi tko je odgovoran za neprovođenje pojedinih mjera, kakve će konzekvence snositi i što možemo napraviti da sljedeće Vladino izvješće ne bude puno ovakvih skandaloznih rupa.

Od kada je ova Vlada preuzela vođenje ministarstava napravljeno je puno na uklanjanju arhitektonskih barijera, primijetio je **Franjo Matušić**. Naime, s mnogim gradovima potpisani su programi za koje je u 2004. izdvojeno milijun i 400 tisuća kuna, a 2005. milijun i 500 tisuća kuna. Nadalje, za programe pomoći obiteljima slijepih osnovaca i srednjoškolaca izdvojeno je 500 tisuća kuna. Novim Zakonom o gradnji uvedena je obveza da sve javne građevine moraju biti projektirane na način da se osigura nesmetan pristup osobama smanjene pokretljivosti, a stambeni i poslovni objekti također moraju biti pogodni za jednostavnu prilagodbu. Dakako da nismo zadovoljni, jer još puno toga treba napraviti, ali se ne može negirati ono što je do sada učinjeno.

Većina hotela nema prilaz za invalidska kolica

Budući da za provedbu mjera iz Nacionalne strategije nije zadužena jedna institucija, već više njih, odugovlačenje s implementacijom određenih mjera nema nikakvog opravdanja, konstatala je **Biserka Perman (SDP)**. Zar je potrebno čak tri pune godine da bi se izradila stručna podloga i predložilo zakonsko rješenje za uvođenje instituta osobnog asistenta za najteže invalide, te osigurala pomoć njihovim obiteljima? Budući da za organiziranje izvannastavnih sportskih i drugih aktivnosti djece i mladeži s teškoćama u razvoju ni u 2004. godini nisu predviđena proračunska sredstva, i te su mjere ostale samo na deklarativnoj razini. Nije dovoljno samo deklarativno reći da osobama s invaliditetom treba učiniti dostupnim sve mogućnosti koje pruža moderno društvo, a kad treba prijeći s riječi na djela, onda odgovorne institucije zakazuju. Primjerice, slogan koji često koristimo - "Hrvatska, mala zemlja za veliki odmor", očito ne vrijedi za invalide, jer većina hotela nema osiguran prilaz za invalidska kolica, a da se o plažama i restoranima i ne govori. Zar doista moramo donositi zakonske mjere koje će nas prisiliti na humanije ponašanje prema invalidima, pita zastupnica. Problemi s kojima se ta populacija suočava u svakodnevnom životu nisu samo njihovi i njihovih obitelji, nego i naša odgovornost. Stoga ovaj Visoki dom treba obvezati Vladu da u određenim rokovima predloži konkretna zakonska rješenja kojima će se stvarno, a ne samo deklarativno, popraviti status osoba s posebnim potrebama.

Ispravljajući njene navode, **Zdenka Babić-Petričević** je napomenula da resorno Ministarstvo kontinuirano radi na obilježavanju hotelskih soba i drugih prostorija reljefnim simbolima i zvučnim uređajima za osobe s oštećenjima vida, te informacijskim porukama za gluhe. U Istri i na Kvarneru postoji već nekoliko hotela čija je unutrašnjost prilagođena za kretanje invalidnih osoba a pristupačni su im i ostali turistički sadržaji.

O odnosu prema osobama s invaliditetom najbolje svjedoči poluprazna sabornica u popodnevnom dijelu sjednice, primijetio je **Pero Kovačević**. Mi u Hrvatskoj imamo puno raznoraznih strategija i reformi, a situacija je u svakom području sve lošija. Međutim, ništa se neće promijeniti nabolje, dok god ne uvedemo pitanje odgovornosti za provedbu. U konkretnom slučaju valja utvrditi tko je odgovoran za to što je za mnoge od mjera iz Nacionalne strategije već odavno protekao rok i poduzeti odgovarajuće sankcije. Budući da se ovdje radi i o pitanju kaznene odgovornosti zbog nesavjesnog obnašanja dužnosti, sugerirao je da se ovo Izvješće prosljedi Državnom odvjetniku.

Ujednačiti naknade za tuđu pomoć

Iluzorno je govoriti o tome kako svi hrvatski građani imaju pravo na podjednake uvjete za kvalitetan život, kad, primjerice, osobe oštećena sluha, ne mogu pratiti ni ovu našu raspravu, konstatirao je **Zvonimir Mršić (SDP)**. Slijepim osobama nije dostupna ni ova strategija o kojoj se raspravlja, jer nije tiskana na Braillovom pismu, a da se i ne govori o tome da im nismo osigurali da mogu samostalno doći do zgrade Sabora ili Vlade.

U nastavku je prenio upozorenje Udruge slijepih i slabovidnih da nika-ko ne mogu riješiti pitanje naknade za tuđu pomoć. Naime, te se naknade kreću u rasponu od 280 do 3800 kuna, ovisno o uzrocima sljepoće. Primjerice, djetete koje je rođeno slijepo dobiva svega 280 kuna. Po završetku osnovne škole ta se naknada povećava na 400 kuna, što nije dovoljno da bi konzumirali temeljno pravo na obrazovanje, budući da su srednjoškolski udžbenici enormno skupi. S druge strane, osobe koje su oslijepile u Domovinskom ratu imaju pravo na 3800 kuna, invalidi iz II. svjetskog rata na 3200 kuna, a invalidi rada dobivaju oko 800 kuna.

Kad je riječ o zapošljavanju, problemi su brojni. Primjerice, Grad Koprivnica je zaposlio 12 invalidnih osoba, među kojima su i 4 gluhoonijeme. Međutim,

Hrvatski zavod za zapošljavanje duguje ustanovama u kojima oni rade poticajna sredstva još od drugog mjeseca. Što bi se dogodilo da neki poduzetnik napravi takav iskorak i zaposli osobu s invaliditetom - pita Mršić.

Upozorio je, među ostalim, i na činjenicu da na HŽ-u postoje svega tri vagona koja su adaptirana za invalidska kolica, te samo jedna rampa za ukrcaj takvih kolica u vlak, a ni na željezničkim stanicama nisu otklonjene arhitektonske barijere. Stoga ovu raspravu treba usmjeriti na konkretne probleme koje valja riješiti i za to zadužiti Vladu i pojedina ministarstva, kako bi se svim građanima Hrvatske osigurala podjednaka kvaliteta života.

Umjesto izvješća osigurati konkretne poboljšice

Dragutin Lesar (HNS) je izrazio nevjericu da se u ovom Izvješću uopće ne spominje činjenica da slijepi učenici koji pohađaju redovne škole nemaju pravo na udžbenike na Braillovom pismu. Ni prilikom nedavne rasprave o zakonskom prijedlogu o udžbenicima, nitko nije upozorio kolege iz prosvjetne vlasti da u tom zakonu nema niti jedne odredbe o tim udžbenicima, a kamoli o obvezi države da roditeljima pomaže pri njihovoj kupnji (jedan takav udžbenik košta oko 3 tisuće kuna). Bliži se kraj 2005. godine, a Vlada još uvijek nije dostavila Saboru cjelovitu analizu materijalnog položaja invalida rada, što je bila dužna učiniti prema zaključku Parlamenta iz studenoga 2004., negoduje zastupnik. Nije donijela niti podzakonske akte za provedbu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, niti podnijela Saboru izvješće o provedbi ovog zakona. Osobama s invaliditetom ne treba izvješće o provedbi Nacionalne strategije, već sitne poboljšice u svakodnevnom životu. Među ostalim, i promjena Pravilnika o prometnim znakovima kojim bi se propisalo da prometni znakovi postavljeni uz pješačku stazu ne smiju biti postavljeni tako nisko, da slijepi osobe udaraju o njih glavom.

Nadovezujući se na njegove riječi, **Zvonimir Mršić** je primijetio da državne ceste nisu pristupačne svim građanima, jer još uvijek nije uvedena obveza da svi semafori moraju biti ozvučeni. Smatra da Ministarstvo prosvjete nema razumijevanja za potrebe slijepih učenika, kojima bi trebalo nabaviti posebnu govornu jedinicu koja tekst s kompjutera pretvara u govor. Zbog toga se njihovi roditelji obraćaju za pomoć udrugama građana i lokalnoj samoupravi (takav uređaj košta oko 60 tisuća kuna, a na to se plaća i PDV).

U okruženju tržišnog gospodarstva i globalnih procesa Vlada se treba zauzimati za socijalnu državu, i pružati potporu osobama s invaliditetom, kako bi premostili teškoće s kojima se suočavaju. Ključni izazovi te politike su kako potaknuti sudjelovanje tih osoba u životu zajednice, kako promicati njihova prava na osobni integritet, kako kontinuirano poboljšati zakonsku regulativu te osigurati prijeko potrebna sredstva. Sada je prvi put napravljena inventura svega što se radi na tom planu, odnosno što još treba razriješiti, a što poboljšati. Ovo Izvješće je pregledan dokument i korisna podloga za izradu buduće strategije jedinstvene politike u korist osoba s invaliditetom, zaključio je.

Promijeniti pristup prema problemima invalida

Marija Lugarić (SDP) je izjavila da će najvjerojatnije biti suzdržana kod glasanja o ovom izvješću, iako je ono donekle korektno napisano. Međutim, dijeli mišljenje da je previše birokratsko i da na mnogim područjima pokazuje posve neprihvatljiv način rada, neefikasnost državnih tijela i odgovornih institucija, čime se na neki način negira dokument koji je Sabor donio konsenzusom.

U nastavku se osvrnula na jednu od mjera koja je inače u potpunosti provedena, ali u praksi ne funkcionira kako bi trebalo. Naime, država je zakonski propisala da roditelji djece s težim smetnjama u razvoju imaju pravo na dopust do sedme godine djetetova života ili na rad na pola radnog vremena, s time da im

naknadu do pune plaće isplaćuju centri za socijalnu skrb. Iako se radi o neoporezivom primanju taj dio plaće im se također oporezuje, a centri im na to ne uplaćuju ni doprinose. Izmjenom Pravilnika u međuvremenu se povećao i krug korisnika tih prava (obrotnici, osobe koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost) ali, nažalost, samo na papiru. Odgovorni u Vladi, ministarstvima i ostalim državnim tijelima moraju promijeniti pristup prema problemima invalidnih osoba, jer bolji život toj populaciji ne mogu osigurati dobra izvješća, nego ono konkretno što za njih učinimo.

Koliko god kao društvo i kao pojedinci napravili u korist invalidnih osoba nikada nismo napravili dovoljno, primijetio je **Frano Piplović (DC)**. Teško je, kaže, govoriti o provedbi ove Strategije, kad smo ograničeni financijskim mogućnostima, nalazimo se u tranzicijskim uvjetima i još uvijek saniramo posljedice rata. Nema sumnje da neka rješenja moramo doraditi, da bismo bili efikasniji, a neke nelogičnosti i nepravde ispraviti, jer nema trajnih rješenja. Međutim, umjesto da smo provedbu ovog dokumenta podvrgli oštroj kritici i utvrdili odgovornost za to, mi se ovdje međusobno obračunavamo, a to je uvreda za invalidne osobe.

Uvesti doplatku na tešku invalidnost

U nastavku je informirao zastupnike da je Udruga slijepih Brodsko-posavske županije pokrenula inicijativu za donošenje Zakona o doplatku na tešku invalidnost, čime bi se, među ostalim, eliminirale i sadašnje nelogičnosti kod reguliranja instituta naknade za pomoć i njegu. Ta je inicijativa utemeljena na Ustavu RH, Deklaraciji o pravima hendikepiranih osoba, a ima uporište i u Nacionalnoj strategiji za osobe s invaliditetom. Sličnu je inicijativu još 99. godine pokrenuo Hrvatski savez slijepih, ali Sabor tada nije prihvatio prijedlog o uvođenju "doplata na sljepoću." Međutim, svojim zaključkom zadužio je Vladu da do kraja travnja 2001. predloži odgovarajuće zakonsko rješenje kojim bi se izjed-

načili uvjeti za sve kategorije osoba sa 100 postotnom invalidnošću, ali to nije provedeno. Procjenjuje se da u Hrvatskoj ima oko 15 tisuća takvih osoba, što znači da bi za ove potrebe u Proračunu trebalo izdvojiti oko 127 milijuna kuna. Riješimo li i ovaj problem na zadovoljavajući način, približit ćemo se standardima EU, napominje Piplović.

Da bi se stvorilo pozitivno ozračje prema osobama s invaliditetom trebalo bi poraditi na senzibilizaciji javnosti, a osobito zastupnika, na probleme s kojima se te osobe suočavaju, primijetila je **Vesna Škulić** (to je pitanje poštivanja ljudskih i građanskih prava jedne kategorije ljudi). Nadovezujući se na njene riječi **Gordana Sobol** je napomenula da se iz izvješća jasno vidi koja ministarstva nisu odradila svoj dio posla (neka od njih se čak nisu niti udostojila poslati svoja izvješća). Prigovorila je zastupniku Piploviću što koristi termin invalidne osobe umjesto osobe s invaliditetom.

Ova opsežna rasprava svjedoči o tome koliko je zastupnicima stalo da Hrvatska, koja je i Ustavom definirana kao socijalna država, odradi tu svoju socijalnu komponentu prema onima koji su najugroženiji u društvu, konstatirao je **Tonči Tadić**, govoreći u ime **Kluba zastupnika HSP-a**. Iako je ovo Izvješće korektno napisano, mi ga ne možemo podržati, jer nismo zadovoljni s onim što je u njemu navedeno. Ponajprije stoga što je država zakazala u skrbi za hendikepiranu djecu (ovdje se radilo samo o dobroj volji jednog jedinog ministarstva, koje nije realiziralo niti jedan od 12 predviđenih programa u svom resoru.

Vesna Škulić ga je zamolila da koristi termin djeca s teškoćama u razvoju, sukladno Deklaraciji iz Sheratona iz 2003. godine. U završnom osvrtu u ime Kluba zastupnika SDP-a napomenula je da ovo Izvješće ne bi trebalo koristiti za politikantstvo, nego da ga treba usmjeriti ka tome da se visoka politika počne baviti osobama s invaliditetom kao kategorijom gdje se sistemski krše socijalna, ljudska i građanska prava. Izrazila je uvjerenje da će Vlada pomno razmotriti sve primjedbe iz ove rasprave i da će slijedeće ovakvo izvješće stići na

zastupničke klupe na vrijeme, te da će biti konkretizirano određenim mjerama. U svakom slučaju, valja ojačati ulogu civilnog društva u kontroli provođenja Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom.

Izvješće postiglo cilj

Predstavnica **Kluba zastupnika HDZ-a, Lucija Čikeš**, konstatirala je da je ovo iscrpno Izvješće postiglo svoj cilj, odnosno isprovociralo veliko zanimanje zastupnika za ovu problematiku. Dakako, njihova su mišljenja podijeljena oko toga koliko je napravljeno na pojedinim područjima za osobe s invaliditetom. Po ocjeni njenih stranačkih kolega postoje pomaci i u prevenciji, i u institucionalizaciji i deinstitucionalizaciji, a napravljeno je puno i na senzibilizaciji društva za probleme s kojima se te osobe suočavaju. Neke ovlasti su prenesene i na lokalnu zajednicu, koja najbolje prepoznaje potrebe stanovnika na svom području. U svakom slučaju, Hrvatska demokratska zajednica prihvaća ovo Izvješće u potpunosti.

Zahvalivši zastupnicima na sudjelovanju u raspravi, **Tomislav Ivić** je obećao da će Vlada pažljivo razmotriti njihove primjedbe i prijedloge. Napomenuo je da ovo Izvješće prikazuje stvarno stanje stvari, bez uljepšavanja, te da će se konačan sud o provedbi Nacionalne strategije moći donijeti tek nakon rasprave o izvješćima za 2005. i 2006. godinu. Činjenica je, kaže, da su i u promatranom razdoblju napravljene značajni pomaci u rješavanju problema osoba s invaliditetom. A kako briga o njima nije samo briga hrvatske Vlade i državnih institucija nego i jedinica lokalne samouprave, bude li tamo razumijevanja za ovu problematiku, i rezultati u realizaciji Strategije bit će bolji.

Nakon ove rasprave Hrvatski sabor je donio zaključak o prihvatanju predloženog Izvješća, budući da se tako izjasnila većina nazočnih zastupnika (80 glasova "za", 21 "protiv" i 9 "suzdržanih").

M.Ko.

IZVJEŠĆE O RADU DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA U 2004. GODINI

Državna odvjetništva dobro radila

Godišnje izvješće o radu državnih odvjetništava Hrvatski sabor prihvatio je sa 87 glasova "za" i jednim "suzdržanim" glasom. Ishod glasovanja i saborska rasprava potvrdili su više puta izrečene ocjene kako su državna odvjetništva dobro radila svoj posao. Rad kaznenih odjela državnih odvjetništava je pravodoban i učinkovit. U Izvješću, među ostalim, dat je prikaz rada USKOK-a te rada građansko-upravnih odjela državnih odvjetništava.

O IZVJEŠĆU

Građanski i kazneni predmeti pred 20 županijskih i 60 općinskih državnih odvjetništava te USKOK-a

U prikazu ovog Izvješća poslužili smo se izlaganjem glavnog državnog odvjetnika **Mladena Bajića**. Uvodno on je rekao kako je redovno godišnje izvješće o radu državnih odvjetništava Hrvatske u 2004. godini metodološki napravljeno na isti način kao i godinu dana ranije. Izvješće daje prikaz stanja i kretanja kriminaliteta, prikaz zaštite imovine Hrvatske te prikaz rada državnih odvjetništava na toj problematici. Rad na građanskim i kaznenim predmetima obavilo je 20 županijskih državnih odvjetništava i 60 općinskih državnih odvjetništava te USKOK. U 2004. godini došlo je do porasta kriminaliteta za 2 % u odnosu na 2003. godinu. Istovremeno došlo je do pada broja prijava protiv poznatih

počinitelja, a porastao broj prijava protiv nepoznatih počinitelja. To je bitan podatak i sam po sebi zabrinjavajući. Grafički prikazi daju veoma dobru sliku o kretanju kriminaliteta, posebice u zadnjih sedam, osam godina. Posebno je značajan prikaz kretanja broja nepoznatih počinitelja od 1998. do 2004. godine. Grafički prikaz pokazuje da svake godine raste broj nepoznatih počinitelja. S tim u vezi potrebno je da u narednom razdoblju državna tijela poduzmu što energičnije korake u pravcu otkrivanja počinitelja. To se uglavnom odnosi na kaznena djela krađe, teške krađe, razbojništva. Godine 1998. bilo je 26.571 nepoznati počinitelj, a 2004. godine 47.499.

Kad je riječ o kretanju kaznenih prijava po pojedinim regijama i županijama područje Pule i Istarske županije najzastupljenije je u odnosu na 100.000 stanovnika. Na području Pule prošle godine prijavljeno je 3.879 poznatih počinitelja, odnosno kaznenih djela. Slijedeći je Zagreb sa 3.762. Zašto Pula i Istra? To je isključivo zato što se radi o turističkom kraju. Većina kaznenih djela se vrši kroz tri ljetna mjeseca. Uglavnom se radi o imovinskim kaznenim djelima.

I dalje mirnije i sigurnije nego po susjednim zemljama. U usporedbi s okolnim zemljama podaci o broju počinitelja na 100.000 stanovnika pokazuju da je Hrvatska i dalje bitno mirnija i s puno manje kaznenih djela nego u susjednim zemljama. U Hrvatskoj na 100.000 stanovnika broj prijava za kaznena djela je 2.177, dok je broj prijava u Austriji 7.274, Mađarskoj 4.144,

Sloveniji 3.869. Što se tiče strukture kriminaliteta kao i ranijih godina najzastupljenija su imovinska kaznena djela, a potom kaznena djela zloporabe opojnih droga te gospodarska kaznena djela. Prošle godine državna odvjetništva riješila su većinu tih kaznenih prijava. Ažurnost rada državnih odvjetništava izuzetno je velika, tako da je na kraju u državnom odvjetništvu ostao veoma mali broj neriješenih kaznenih predmeta, negdje otprilike trodnevnog priliva, što je zanemarivo. Međutim, to ne znači da nije ostalo u radu neriješenih predmeta iz ranijih razdoblja. Zbog toga je uvedeno praćenje i popis svih predmeta starijih od šest mjeseci, tako da se ima nadzor nad tim predmetima. Oni će biti riješeni onako kako zakon nalaže i relativno brzo. To nerješavanje predmeta ne ide na dušu državnim odvjetništvima, jer se predmeti nalaze u radu kod drugih državnih tijela, odnosno na različitim vještačenjima.

Što se tiče odluka koje su donesene u državnim odvjetništvima povodom podnesenih kaznenih prijava broj odbačaja je 33,8 % . Provođenje istrage zahtijeva se u svega 8,4 % riješenih prijava. Izmjena Zakona o kaznenom postupku od prije nekoliko godina rezultirala je činjenicom da se broj istražnih postupaka vodi u manjem broju nego li je to bilo ranije. Drugo, vodeći računa o tendencijama da se istražni postupci ukidaju, kao što je to u većini europskih zemalja, državna odvjetništva nastojala su što manje istraga provoditi kroz sudove.

Povećan je broj neposrednih optužnja. Radi se o 57,7 % . Ovi podaci daju sliku rada u tim predmetima. U odnosu

na kaznenu problematiku treba istaknuti da Državno odvjetništvo pored odbačaja koji se odnose na nepostojanje kaznenih djela nastoji primjenjivati i tzv. alternativne načine rješavanja kaznenih predmeta. Tamo gdje se radi o bagatelnim kaznenim djelima odbacuje se prijava primjenom instituta neznatne društvene opasnosti iz članka 28. KZ., a isto tako primjenjuje se institut koji je jako važan i rasterećuje sudove.

Poslove državnog odvjetništva obavlja 60 općinskih državnih odvjetništava, 20 županijskih državnih odvjetništava, USKOK i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske. U državnim odvjetništvima rade 72 državna odvjetnika, 487 zamjenika državnih odvjetnika, 69 savjetnika, 76 vježbenika i 666 službenika i drugih zaposlenika.

Naime, prije nekoliko godina u kazneno zakonodavstvo uveden je institut kaznenog naloga. Državna odvjetništva su u prošloj godini podnijela ukupno 6.592 kaznena naloga od kojih 81 % završava bez prigovora. Dakle, okrivljenici prihvaćaju kazneni nalog, nema žalbi, rasprava, postupaka niti presuda. Donesene su osuđujuće odluke bez vođenja glavne rasprave. Međutim, ovaj postotak kaznenih naloga na koje se ne ulaže prigovor upućuje na moguću zaključak da su odvjetništva preblaga u odnosu na prijedloge za kažnjavanje. U 2004. godini 87,1 % svih optuženja završili su osuđujućom presudom.

Pravilno kvalificirani optužni akti

To je dobar pokazatelj. Pokazuje da su državna odvjetništva pravilno kvalificirala optužne akte, odnosno išli u optuženja. Oslobođajućih presuda bilo je 7,6%, a 5,3% odbijajućih. Među izrečenim

kaznama zatvorska sudjeluje sa 12,8%, uvjetne osude 66,3 %, novčane kazne 17,4 %, itd. Tu smo na nekim europskim standardima. Ali i dalje smatramo da bi kazne zatvora i kaznena politika trebala biti bitno strožija negoli je to do sada bila. Zbog toga tražimo od državnih odvjetnika da se više žale na izrečene presude. Broj kaznenih djela maloljetničkog kriminala i dalje je u osnovi u padu. Udio delikata nasilja u proteklih nekoliko godina gotovo je ujednačen. Zapravo radi se samo o manjem porastu ovih kaznenih djela, ali ne o nekom alarmantnom porastu. U odnosu na maloljetnike donosi se znatno veći broj negativnih odluka. Odbačaji se donose primjenom instituta oportuniteta u puno većem broju nego u odnosu na punoljetne osobe. U Izvješću je dano posebno poglavlje o radu USKOK-a. U prošloj godini USKOK je imao u radu ukupno 385 prijava. To je manji broj nego li godinu dana ranije. Rezultat je to prije svega činjenice da je u ovoj godini broj kaznenih predmeta u odnosu na zloporabu opojnih droga odlukama Vrhovnog suda na određen način prebačen u nadležnost redovnih sudova. Smatramo da institucija USKOK-a nije još dovoljno zaživjela. Nakon što su stvoreni zakonodavni okviri izmjenama Zakona o USKOK-u, nakon kadrovskih promjena i uz pomoć "tweening" partnera iz "CARDS" programa USKOK će zasigurno ostvariti znatno bolje rezultate nego li ranijih godina. Nadalje, u dijelu godišnjeg Izvješća dana je analiza rada i kretanja kriminaliteta po pojedinim oblastima. Treba naglasiti da su kaznena djela protiv života i tijela u padu, dok kaznena djela protiv slobode čovjeka i građanina imaju povećanje od 3,3 %. To samo po sebi nije alarmantno, jer se uglavnom radi o kaznenim djelima prijetnji. Radi se prije svega o privatnim razračunavanjima.

Kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom posebno su interesantna, jer u tu skupinu spadaju kaznena djela ratnih zločina. Za ova kaznena djela u radu su bila ukupno 104 prijave. Odbačeno je 36 kaznenih prijava, a protiv 32 osobe podnesen je istraž-

ni zahtjev. Po dovršenoj istrazi u odnosu na 484 osobe istraga je obustavljena. Zašto ovako velik broj i zašto sada? U odnosu na kaznena djela ratnih zločina od 1990. godine naovamo napravljena je određena revizija tih kaznenih predmeta s ciljem da se još jednom ocijeni da li se u svim tim predmetima radi o kaznenom djelu ratnih zločina ili o nekim blažim oblicima kaznenih djela protiv Hrvatske koja su već ranije obuhvaćena zakonima o oprostima. S tim u vezi izvršena je pre-kvalifikacija tih kaznenih djela od ratnih zločina u oružanu pobunu. Potom je primijenjen Zakon o oprostima u odnosu na te 484 osobe. Za ova kaznena djela karakteristično je da se više ne predlaže suđenje u odsutnosti.

Tri četvrtine svih kaznenih prijava odnosi se na posjedovanje droga

Kaznenih djela zloporabe opojnih droga manje je za 1 % nego li ranije. Međutim, posebno treba naglasiti činjenicu da se 75 % svih kaznenih prijava odnosi na posjedovanje droga. U odnosu na ta kaznena djela državna odvjetništva često primjenjuju institut neznatne društvene opasnosti i odbacuje kaznene prijave tamo gdje za to postoji dovoljno osnova. To je ako se radi o mlađim ljudima prvi put zatečenim s opojnom drogom. Životne prilike, studij, školovanje itd. daju pravno zaključak da se radi o ekscesu, a ne o trajnoj pojavi. Kaznena djela protiv gospodarstva u Izvješću su također obrađena. Ta kaznena djela pokazuju neznatan porast od 0,6 %. Od izrečenih presuda 82% bilo je osuđujućih, 12 % oslobođajućih i 5 % odbijajućih. Sudovi su za ova kaznena djela donijeli više presuda nego li je to bilo ranijih godina. Što se tiče organiziranog kriminaliteta i korupcije USKOK je zaprimio svega pet prijava protiv nepoznatih osoba i 319 prijava protiv poznatih osoba. U odnosu na korupcijska kaznena djela podneseno je 125 prijava, a za kaznena djela organiziranog kriminala 156 prijava. Relativno je mali broj osoba osuđen zbog kaznenih djela

korupcije. Kaznena djela zaštite djece i maloljetnika posebna su tematika koja bi zahtijevala cjelovito izvješće. Državna odvjetništva, unatoč činjenici što se nismo proslavili s Brezovicom, postižu relativno dobar rezultat kada je u pitanju zaštita djece i maloljetnika. Odgovornost pravnih osoba za kaznena djela novi je institut. Tu smo na početku. To relativno dobro funkcionira.

Drugi važan dio našeg rada odnosi se na građanske i upravne predmete. Tijekom 2004. godine bilo je u radu građansko-upravnih odjela državnih odvjetništava 220.000 predmeta, od čega 122.000 novih. Ukupna vrijednost predmeta spora u kojima je Hrvatska bila tužitelj je 4,5 milijarde kuna, a gdje je bila tužena 8,5 milijardi kuna. To je zabrinjavajući podatak. Broj stečajeva pada. U strukturi sudskih predmeta najbrojniji su radni sporovi. Godine 2004. bilo ih je 28.838. Ove 2005. godine drastičan je pad radnih sporova i ima ih gotovo dvostruko manje. Kao i ranijih godina na rad u građansko-upravnim predmetima u znatnoj mjeri utječu nesređeni odnosi u evidentiranju i raspolaganju državnom imovinom. Težište u zaštiti imovinskih prava države treba usmjeriti na utvrđivanje i upis državne imovine u zemljišne knjige i druge registre. Prioritetno je izvršiti uknjižbu poljoprivrednog zemljišta. U sporovima u kojima Državno odvjetništvo zastupa Hrvatsku, ministarstva i državna tijela kao tužitelj uspješnost postupaka je zadovoljavajuća. U stečajnim postupcima zbog činjenice da u pravilu stečajni dužnici nemaju imovine vrijednost tražbine Hrvatske ostaju nenaplaćene. Da bi ostvarili zadaće na području zaštite imovine Hrvatske i progon počinitelja kaznenih djela nužno je uz kvalitetniji rad i nadzor unutar državnih odvjetništava, ostvariti programe Vlade u reformi pravosuđa, a osobito u edukaciji i informatizaciji pravosuđa. Naime, bez suvremenih načina praćenja i nadzora rada, bez stalnog usavršavanja zaposlenih u državnom odvjetništvu, dugoročno se ne mogu ostvariti standardi koji su postignuti u zemljama Europske unije, zaključio je Mladen Bajić.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada podržava Izvješće o radu državnih odvjetništava u 2004. godini. Pri tome, među ostalim, Vlada konstatira kako se u Izvješću prikazuje kretanje i struktura kriminaliteta punoljetnih osoba, nepoznatih osoba i rad na kaznenim predmetima. Posebno je obrađena kaznenopravna zaštita djece i maloljetnika, kriminalitet maloljetnika kao i rad na tim predmetima, rad USKOK-a, kretanje i struktura građansko-upravnih predmeta, rad na zaštiti zakonitosti, međunarodna pravna pomoć, nadzorna instruktivna djelatnost, suradnja s tijelima državne vlasti i ustanovama te međunarodna suradnja, kadrovi i materijalni uvjeti rada državnih odvjetništava. Iz podataka u Izvješću proizlazi da je tijekom 2004. godine državnim odvjetništvima u Hrvatskoj prijavljeno ukupno 96.915 poznatih te nepoznatih počinitelja kaznenih djela. U ukupnom broju prijavljenih osoba poznati počinitelji sudjeluju sa 51%, a nepoznati sa 49%. Najviše je osoba prijavljeno zbog kaznenih djela protiv imovine (42,2%), te za kaznena djela vezano za zlorabu opojnih droga (30%) i kaznena djela protiv sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa (8,2%). Ova kaznena djela bilježe porast. Tijekom 2004. godine sudovi su donijeli prvostupanjske odluke u odnosu na 26.484 osobe. Preko 5/6 izrečenih presuda je osuđujućih. U ukupnoj strukturi kaznenopravnih sankcija zatvor sudjeluje sa 12,8%. U Izvješću posebno su obrađena kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom i to kaznena djela protiv čovječnosti, mira i ratni zločini. U Izvješću su obrađeni uzroci pojavnih oblika i ostalih čimbenika koji utječu na kretanje i strukturu kriminaliteta. Kako je Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela stupio na snagu u ožujku 2004., te godine državna odvjetništva primila su svega 85 prijava protiv pravnih osoba. Pravne osobe se uglavnom pojavljuju kao počinitelji kaznenih djela protiv platnog prometa i poslovanja i imovinskih kaznenih djela. U radu građansko-upravnih odje-

la državnih odvjetništava u 2004. godini bilo je ukupno 220.179 predmeta. Zabrinjava porast broja primljenih predmeta iz nadležnosti sudova, tako da je u prošloj godini bilo ukupno 60.222 sudska predmeta. Ovi podaci upućuju na nužnost razvijanja i jačanja alternativnih načina rješavanja sporova, koji trebaju osigurati brži učinkovitiji način ostvarenja imovinskih i drugih prava građana kao i pravnih osoba. Izvješće posebno naglašava da su u strukturi predmeta u kojima je državno odvjetništvo zastupalo Hrvatsku najbrojniji radni sporovi. Evidentirano je 28.838 radnih sporova, dok je u 2003. godini bilo u evidenciji 17.531 predmet. Primitak tužbi za radne sporove veći je za 60,7%. Najveći broj tužbi odnosi se na zahtjeve državnih službenika i namještenika te javnih službenika za isplatu materijalnih prava koja su priznata kolektivnim ugovorom (prekovremeni rad, rad subotom i nedjeljom, regres) te na isplatu dodatka na plaću zaposlenika s posebne državne skrbi. U Izvješću posebno se ukazuje na problematiku organizacije rada i materijalnih uvjeta rada. Naglašeno je također kako je Državno odvjetništvo intenziviralo rad svih odvjetništava, preraspodjelom predmeta iz državnih odvjetništava koja su imala velike zaostatke u manje opterećena državna odvjetništva. Vlada također ističe da je u 2004. godini Ministarstvo pravosuđa napravilo značajne napore da se osuvremeni oprema u državnim odvjetništvima, a posebno s opremanjem informatičke opreme. U cilju povećanja učinkovitosti rada Državno odvjetništvo aktivno učestvuje u edukaciji koju provodi Ministarstvo pravosuđa.

RADNA TIJELA

Odbor za pravosuđe predmetno Izvješće razmotrio je u svojstvu matičnog radnog tijela. Nakon uvodnog izlaganja zamjenika glavnog državnog odvjetnika u raspravi članovi Odbora iskazali su jednoglasnu potporu Izvješću. Ocjena je Odbora da je Izvješće cjelovito i kvalitetno, a rad državnih odvjetništava učinkovit i ažuran prema

stanju spisa. Izvješćem je dano kretanje kriminaliteta prema broju poznatih i nepoznatih počinitelja. Broj prijava protiv poznatih počinitelja pada, a broj prijava protiv nepoznatih počinitelja raste. U dijelu Izvješća koji govori o prosječnom vremenu rješavanja prijave radi jasnoće bilo bi poželjno navesti kada državno odvjetništvo smatra da je prijava riješena. Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da prihvati Izvješće.

U 2004. godini primljeno je 96.915 novih prijava protiv poznatih i nepoznatih počinitelja kaznenih djela što je dva posto više nego godinu prije.

U raspravi **Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** članovi Odbora iznijeli su slijedeće ocjene. U radu državnih odvjetništava tijekom 2004. godine primjetan je značajan napredak koji se ogleda kako u znatno bržem rješavanju predmeta tako i u značajnom smanjenju predmeta koji su ostali neriješeni. Posebno je pozitivno ocijenjen podatak iz Izvješća prema kojem je na kraju 2004. godine ostalo neriješeno još svega 469 prijava ili 0,76 % ukupnog broja prijava u radu, kao i da je prosječno vrijeme od primitka prijave do donošenja odluke u državnim odvjetništvima skraćeno na oko tri mjeseca. Izražena je zabrinutost činjenicom da na razini županijske nadležnosti polovicu prijavljenog kriminaliteta čine kaznena djela zloporabe opojnih droga. Zabrinjavajućim je ocijenjen daljnji porast radnih sporova koji su najbrojniji u strukturi sudskih predmeta u kojima je državno odvjetništvo zastupalo Hrvatsku. Ti sporovi zastupljeni su s 85 % u ukupnom broju primljenih parničkih predmeta. Prema Izvješću ukupna vrijednost predmeta parničkih sporova u 2004. godini bila je 14,6 milijardi kuna. U odnosu na godinu dana ranije kada je vrijednost iznosila 8,6 milijardi kuna radi se o povećanju od 58,6 %. To je golemo

opterećenje za državni proračun i traži žurnu reakciju Vlade i nadležnih državnih tijela. Istaknut je i napredak ostvaren u procesuiranju ratnih zločina. Ukazano je na potrebu daljnjeg intenziviranja rada državnih odvjetništava kada je u pitanju takva vrsta kaznenih djela, kako onih u vezi s Domovinskim ratom, tako i onih u vezi s Drugim svjetskim ratom. Posebno je pohvalno ocijenjena uspostavljena suradnja državnih odvjetništava u regiji na istraživanju počinjenih ratnih zločina. Budući da se već duže vrijeme upozorava na nepravilnosti u radu Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama, te da je s tim u vezi pokrenuta i istraga, članovi Odbora su zatražili od Državnog odvjetništva da čim prije o tom problemu podnese izvješće Hrvatskom saboru. Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da prihvati Izvješće.

Gradansko-upravni odjeli državnih odvjetništava su u 2004. godini imali u radu 220.179 predmeta. Te godine primljeno je 122.657 novih predmeta.

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja u raspravi je **Odbor za ravnopravnost spolova** izrazio zabrinutost zbog povećanja broja ovisnika o drogama o čemu se govori u Izvješću o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zloporabe opojnih droga u Hrvatskoj. Međutim, Izvješće o radu državnih odvjetništava pokazuje trend opadanja kaznenih djela zloporabe opojnih droga. S tim u vezi, istaknuto je da je MUP u zadnje vrijeme razbio nekoliko narko-lanaca, mada je narko-mafija sve organiziranija. Tijekom 2004. godine za kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži prijavljeno je 2.785 osoba, što je 48 % više nego u 2003. godini. Što se tiče strukture najviše je kaznenih djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta te kaznenih djela nasilničkog ponašanja u obitelji. Podaci o broju prijava nasilničkog ponašanja u obitelji, govore da su one puno veće

u urbanim sredinama nego u ruralnim. Po mišljenju Odbora to je zabrinjavajuće, napose kada se uzme u obzir da više od 40 % posto stanovnika Hrvatske živi u manjim mjestima. To sve govori da je senzibilizacija i edukacija neophodna, jer još uvijek je očigledno sramota u manjim sredinama prijaviti nasilnika, a nije nipošto zaključak da nema nasilja u manjim sredinama. Kad su u pitanju sankcije izrečene počiniteljima kaznenog djela nasilničkog ponašanja, Odbor smatra da sudovi izriču u pravilu donju propisanu mjeru kazne, odnosno najblažu kaznu koja često ne odgovara težini počinjenog kaznenog djela. Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da prihvati Izvješće.

RASPRAVA

Rad obilježen visokim stupnjem ažurnosti

Nakon uvodnog izlaganja glavnoga državnog odvjetnika **Mladena Bajića**, predsjednica Odbora za pravosuđe **Ana Lovrin (HDZ)** izvijestila je o stavovima tog Odbora. Potom je predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova **Gordana Sobol (SDP)** iznijela stavove toga Odbora. Izvješća sa sjednica odbora upravo smo rezimirali. Usljedila je rasprava u kojoj je prvi u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio **Dražen Bošnjaković (HDZ)**. On je naglasio kako rad odvjetništava u prošloj godini karakterizira vrlo visoka ažurnost. Gledajući s toga aspekta s radom državnog odvjetništva možemo biti više nego zadovoljni. Rokovi u kojima se rješavaju kaznene prijave i unutar kojih se reagira na kaznene prijave zaista su vrlo kratki. Državno odvjetništvo to je vrlo uspješno riješilo internom preraspodjelom zaostataka koji su zatečeni 2000. godine. Kada pogledamo ovu analizu prvo što se trebamo upitati je da li je naša zemlja opterećena kriminalitetom ili ne, a to se vani računa po broju kaznenih prijava na 100.000 stanovnika. Kada pogledamo te statistike možemo doći do zaključka da naša zemlja nije previše opterećena

kriminalitetom. Značajno je da se struktura kriminaliteta nije bitno promijenila. I nadalje najznačajniji udio u kriminalitetu imaju kaznena djela imovinskog karaktera. U narednim godinama moramo biti svjesni da će sudovi biti zatrpani s predmetima u kojima je Hrvatska tužena. Najbolje je te stvari rješavati nagodbama. Mišljenje je državnog odvjetništva da je kaznena politika blaga. Imali smo u prvom čitanju izmjene Kaznenog zakona. Dakle, i Hrvatski sabor reagirat će na uočeno stanje. Izmjene zakona prvenstveno su usmjerene na to da se podigne donja granica kazni. Većina kazni koje se izriču blizu su minimuma. Zapravo različite su percepcije o kaznama. S jedne strane smatramo da postoji velika blagost i neučinkovitost pravosuđa, a s druge strane imamo činjenicu da su nam zatvori pretrpani. U Izvješću jako je dobro obrađen problem stečaja. Jasno je rečeno da Republika Hrvatska u stečajnim postupcima u pravilu ostaje kratkih rukava. Problem je u kasnom otvaranju stečaja. Otvaraju se onda kada dugovi trgovačkih društava višestruko premaše iznose koja su dužna nekome platiti. Dakle, kada se otvori stečaj nemate od kuda podmiriti dugove. U toj priči ostanu kratkih rukava radnici, država, vjerovnici. U Stečajnom zakonu postoji i kaznena odredba prema upravi ako na vrijeme nije otvorila stečaj. Izvješćem i radom državnog odvjetništva možemo biti zadovoljni. Što se tiče kriminaliteta razloga za zabrinutost zaista nema. A što se tiče građanskih predmeta tu ćemo slijedećih godina morati poduzeti puno značajnije mjere. Klub zastupnika HDZ-a podržat će Izvješće.

Prosječno vrijeme od primitka prijave do donošenja odluke u državnom odvjetništvu skraćeno je na oko tri mjeseca. Tri četvrtine kaznenih prijava rješava se u roku kraćem od šest mjeseci.

U ispravci netočnog navoda **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** potsjeti-

la je kako je kolega kazao da su umirovljenici sada zadovoljni. A oni ne da nisu zadovoljni nego su šokirani. Većina ih dobiva obračun 0 kuna. Izgleda bit će sretni ako ne dobiju obračun da još nešto moraju vraćati ovoj Vladi.

O nalogima policiji i Državnom odvjetništvu

U ime **Kluba zastupnika SDP-a Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** rekla je kako Klub podržava Izvješće, ali pri tome smatra svojom dužnošću upozoriti u kojima uvjetima radi Državno odvjetništvo. Prije nekoliko mjeseci Upravni sud donio je odluku kojom je sudio premijera zbog toga što je novinarki uskratilo traženje potrebnih informacija. Umjesto da se hitno postupilo po nalogu suda od strane izvršne vlasti, od strane premijera izdavali su se nalozi policiji i Državnom odvjetništvu. Čak štoviše, to nije bilo jednom ili dva puta. Stječe se dojam da je to izvršnoj vlasti nekako prešlo u naviku. To traje godinu i pol dana da se izdaju nalozi policiji i državnom odvjetništvu u najkonkretnijim stvarima. Postavlja se pitanje da li je kod takvog stanja stvari moguće neovisno pravosuđe. Po Ustavu i zakonu Državno odvjetništvo neovisno je pravosudno tijelo. Ono nije dio izvršne vlasti. Građani pitaju kako može raditi Državno odvjetništvo ako se izdaju nalozi. Građanin logično razmišlja. Ako se izdaju nalozi da se nešto pokrene da li se tajno izdaju nalozi da se nešto ne pokrene. Glavni državni odvjetnik demantira ono što tvrdi ministar policije Ivica Kirin koji govori kako se smanjuje broj kaznenih djela te da je kriminalitet u opadanju. Međutim, to nije tako. Porastao je broj najtežih imovinskih delikata s elementima nasilja tj. razbojništava. To je ono što zabrinjava. U pravilu počinitelji razbojništava ostaju nepoznati. Važnije od najstrožeg zakona je uspješnost u brzom otkrivanju, hvatanju i suđenju počinitelja. Razbojници računaju kako neće biti otkriveni. Kada bi bilo obrnuto broj zlodjela bio bi manji. U Izvješću je navedeno kako se drastično povećao broj prijava nepoznatih počinitelja. Ima

ih 47.499. To govori o efikasnosti policije koja svoju nesposobnost i odgovornost prebacuje na pravosuđe i Državno odvjetništvo. Ovo otvara ponovo priču odnosa policije i Državnog odvjetništva. Postavlja se pitanje da li je ova Vlada sposobna i hrabra dio represivnog aparata staviti pod nalog pravosudne vlasti tj. Državnog odvjetništva. Vlast je najavila da će slijedeće razdoblje biti popraćeno žestokom borbom protiv korupcije i organiziranog kriminala. Koliko u tome misli ozbiljno vidjeli smo u Državnom proračunu za 2006. godinu.

Tijekom 2004. godine za kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži prijavljeno je 2.785 osoba. To je 48 posto više nego godinu dana prije. Najviše je kaznenih djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta te kaznenih djela nasilničkog ponašanja u obitelji.

Nakon ovih riječi zastupnice Ingrid Antičević-Marinović predjedavajući sjednice, predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** upozorio je da se u svom izlaganju drži teme i 2004. godine na koju se Izvješće odnosi. Držim se teme, odgovorila je zastupnica te postavila pitanje zašto USKOK još uvijek nije suživio? Zato što nisu odobrena adekvatna sredstva za jedan od njegovih najvažnijih odjela, a to je Odjel analitičkog praćenja kriminaliteta. Također, važno je upozoriti na problem gospodarskih kaznenih djela. Vidljivo je iz Izvješća upozorenje zakonodavnoj vlasti o potrebi efikasnijih i primjerenijih inkriminacija gospodarskog kaznenog djela. Broj prijava i odbačaja u ovom segmentu nedopustivo je velik. Zbog čega? Zbog ograničavajućih zakonskih mogućnosti. Građani ne mogu prihvatiti da se kreditori i vjerovnici ne mogu naplatiti i da to ne potpada pod kaznenu odgovornost. Također vrlo je zabrinjavajući porast parnica u kojima je država najveći dužnik. Tu su ogromni novci od 8,5 milijardi kuna.

Vežano za tvrdnju kako Vlada daje javne i tajne naloge Državnom odvjetništvu to nama u HSP-u slični na onu "rugala se sova sjenici", rekao je u ispravci netočnog navoda **Pero Kovačević (HSP)**. Vlada može izdati nalog Državnom odvjetništvu o parničkim postupcima, jer ono zastupa Vladu. Tu je veliki problem zato što Vlada kupuje vrijeme. U drugom ispravku **Emil Tomljanović (HDZ)** potsjetio je kako je kolegica doslovno kazala da pljušte nalozi izvršne vlasti prema Državnom odvjetništvu. To je apsolutno netočno. **Velimir Pleša (HDZ)** naveo je kako je kolegica Antičević rekla da je glavni državni odvjetnik kazao da broj kaznenih djela raste. Upravo suprotno. On je kazao kako broj kaznenih djela u osnovi ne raste te da situacija nije alarmantna, kako se to ponekad u javnosti želi prikazati. Nije točno da je koalicijska vlast postigla odlične rezultate, jer je u spektakularnom odmjerenju snaga mafija odnijela veliku pobjedu, naglasio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. U vaše loše rezultate ubraja se što niste uveli kazne za nepotizam. Inače ne bi predsjednik vaše stranke dao posao ženi, a ona sinu. Na kraju zajedno promoviraju najveće žrtve rata invalida Republike Srpske, a sve na trošak ove Vlade i države. **Branimir Pasecky (HDZ)** upozorio je kako nije istina da je situacija frustrirajuća. Gospodo, vi ste frustrirani u nemoći. **Ana Lovrin (HDZ)** potsjetila je kako je zastupnica Antičević rekla da država duguje enormnih 8,5 milijardi kuna. To nije točno. Država je u parnici i poziciji tuženika, a tek kada bude pravomoćno presuđeno može se govoriti o državnom dugu.

Odlaze vojnici

Nevjerojatno je da je 2004. godine bilo zaprimljeno 96.915 novih prijava protiv nepoznatih i poznatih počinitelja kaznenih djela, rekao je u ime **Kluba zastupnika IDS-a Damir Kajin (IDS)**. Ispada da je u ovoj zemlji svaki 44. građanin zbog nečega kazneno prijavljen. Kad odbijemo djecu i starce, svaki 30. građanin kazneno je prijavljen. Taj trend

raste. Također nevjerojatno je da je na kraju 2004. ostalo neriješeno 496 prijava ili 0,76 %. Da čovjek ne povjeruje u tu ažurnost. Na stranu što imamo 60 općinskih državnih odvjetništava, plus 20 županijskih i Državno odvjetništvo gdje rade 72 državna odvjetnika i 487 njihovih zamjenika. Dakle, imamo cca tisuću državnih odvjetnika. Na svakoga otpada cca 100 kaznenih predmeta godišnje. Građansko-upravni odjeli imali su 2004. godine u obradi 200.179 predmeta. Znači na svakoga državnog odvjetnika uz 100 kaznenih predmeta otpada još 200 građanskih. Kada je riječ o povratu imovine ta materija ne zaobilazi državnog odvjetnika, barem kada je Istra posrijedi. Politički to je zanimljiva tema. Ako bi netko o tome trebao govoriti, to je IDS. To smo pitanje otvorili još prije dva mjeseca. Odluka je Ustavnog suda da su stranci u istoj poziciji kao hrvatski državljani. Ono što je daleko bitnije su međunarodni ugovori. Nitko nije dobio mandat da zemlju odvede u bankrot. I onda ne može se činiti distinkcija, ako se već u to krene, a vjerujem da neće, između Austrijanaca s jedne strane i Talijana, Židova, Slovenaca, Amerikanaca itd, s druge strane. Zašto to govorim? Zato jer se u Istri vodi nekoliko velikih sporova, gdje državu zastupa Državno ili županijsko odvjetništvo. O USKOK-u najbolje je ne trošiti riječi. Dogodio im se najveći skandal, Bago-Granić, a 2005. godine bivši ravnatelj podnosi ostavku.

Revizija pretvorbe i privatizacije više nije moguća

Svakako, debakl je državnog odvjetništva, Vlade i pravosuđa rad po reviziji pretvorbe i privatizacije. Revizija pretvorbe i privatizacije više nije moguća, jer bi izazvala slom hrvatskog gospodarstva. U 95 % slučajeva trebalo bi imovinu nacionalizirati. Državno odvjetništvo iskazalo se, a to priznaje gospodin Mladen Bajić i glavna haaška tužiteljica Carla del Ponte, u slučajevima ratnog zločina. Hrvatska surađuje s Haagom. Da je hrvatskim vlastima u dohvat general Ante Gotovina,

on bi u roku od 24 sata bio u Haagu. Što to govori? Vojnicima će odmah biti kupljena karta za Haag, a stvarnim inspiratorima ludila, političarima i nekim novinarima, neće se dogoditi ništa. To je hrvatska sramota, odlaze vojnici, ne odlaze nalogodavci. Treba pozdraviti dio Izvješća gdje se govori da su sklopljeni dvostrani ugovori s Bosnom i Hercegovinom, Srbijom i Crnom Gorom. Ovdje se navodi da se radi i na zločinima iz Drugog svjetskog rata. Treba reći da bez NOB-e ne bi bilo Hrvatske, ali ne treba bježati i od istine da je bilo i zločina. Bila je Jazovka i slični zločini. Nakon Drugog svjetskog rata nitko od pobjedničkih vojski nije procesuiran. Uvjeran sam da neće ni u Hrvatskoj uz sve moralne dileme koje nosimo. Zloupotrebe opojnih droga ima toliko da sve više vjerujem kako je i policija u to involvirana. Međutim, za zloupotrebu droga u 2004. ima manje prijavljenih nego 2003. godine. To je za nevjerovatno. To je nemoguće. Tu netko sabotira policiju, državnog odvjetnika, pravosuđe. Najtragičnije je da sabotira hrvatsku javnost, građane i ljude koji su se našli u paklu droge. Problem je iz godine u godinu sve veći, a zbog droge imamo sve manje prijavljenih. Trebalo bi nešto reći i o kaznenim djelima protiv imovine i opće sigurnosti. To su prometne nesreće. Apeliram da se ukine stupidna, štetna i nelogična odredba o 0,0 promila alkohola, koja niti je spriječila koji smrtni slučaj, niti je ljude otriježnila. Trebalo bi nešto reći i o gospodarskom kriminalitetu. Tako je za kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja primljeno 2.888 novih prijava. Nadalje, ukupna vrijednost predmeta parničkih sporova bila je 14,7 milijardi kuna. Država je uspjela u 58% slučajeva dobiti spor, u 12 % spor je izgubila, u 3 % slučajeva se nagodila, a u 27 % su povučeni tužbeni zahtjevi. To je ključan dio Izvješća, jer bi država prema ovoj "uspješnosti" vrlo lako mogla izgubiti dvije do tri milijarde kuna, koje nisu ukalkulirane u proračun za ovu ili naredne godine. Izvješće valja prihvatiti, pa na stranu i ona sramota koja prati Državno odvjet-

ništvo, pa i Crkvu, glede slučaja Brezovica, zaključio je Damir Kajin.

Kada se od kradljivaca uzima to nije nacionalizacija, upozorio je **Pero Kovačević (HSP)**. To je vraćanje u prvobitno stanje. Drugo, za slučaj Brezovica nije kriva Crkva nego caritas. **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** rekla je kako nije točno da je samo Jazovka zločin pripadnika onih koje Damir Kajin uporno brani. Tu su i Bleiburg, Macelj, Daksa, Aržano, križni putevi. **Franjo Arapović (HDZ)** ispravio je navod o stupidnoj odluci o 0,0 promila alkohola. Uzmite statistike pa ćete vidjeti kojiko je u zadnjih godinu dana spašeno života i koliko je manji broj stradalih.

Država paradoksa

Postajemo sve više zemlja paradoksa, rekao je u ime **Kluba zastupnika HSP-a Pero Kovačević (HSP)**. Percepcija javnosti je da u funkcioniranju pravne države puno toga ne štima. Riječ je o ljudima koji dugo čekaju na rješavanje sporova, osobito u situacijama kada su oni tužili državu. Situacije su nedvojbeno jasne. Stoga nije ni čudo što je mali postotak uspješnosti državnog odvjetništva. Činjenično stanje u mnogim predmetima je takvo da će država morati platiti. Vlada zbog problema u proračunu, a to je radila i bivša vlada, samo kupuje vrijeme. Treba poduzeti mjere da se pokuša ići po načelu nagodbe ili izvansudske ili sudske nagodbe. Broj parničkih predmeta dovoljno govori sam za sebe. Ništa se sustavno ne rješava. Vidite kako smo država paradoksa. Potražuju oni koji su u pretvorbi i privatizaciji pokrali državu. Državno odvjetništvo iz godine u godinu sve je bolje. Kada mediji vide da je nešto počinjeno gledaju Državno odvjetništvo. Za njih je odvjetništvo to koje reagira. Ali nije tako, jer Državno odvjetništvo to mora dati policiji. Policija to radi ili ne radi. Politika se na ovaj ili onaj način uvijek izravno miješala u odgovarajuće procese. To je loše i nije dobro za funkcioniranje pravne države. Vrijeme je da se riješi slučaj Osijeka. To je slučaj gospodina Branimira Glavaša i ostalog. Dajte to riješite. Očito da će se

puno toga trebati napraviti. Prva je bitna stvar što glavni državni odvjetnik ima pravo birati sam svoju ekipu. Ekipa oko njega držat će se tri bitne stvari: profesionalnost i stručnost, domoljublje, nekorporiranost i nepotkupljivost. Poražavajuća je činjenica da sve veći broj kaznenih djela ostaje neotkriven. To je još jedan dokaz koliko stvari treba raditi u policiji da djeluje pravovremeno i profesionalno. Moramo ipak biti svjesni kako represijom nećemo ništa postići. Ali represija koja će imati karakter prevencije je rješenje. Podržat ćemo Izvješće, jer pomaci postoje, rekao je Pero Kovačević.

Najviše je osoba prijavljeno zbog kaznenih djela protiv imovine (42,2 posto), te za kaznena djela vezano za zlorabu opojnih droga (30 posto) i kaznena djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa (8,2 posto). Ta kaznena djela bilježe porast.

Marijan Bekavac (HDZ) rekao je kako nije istina da Državno odvjetništvo zastupa Vladu. Ono radi neovisno i zastupa sve građane, pa tako i Vladu kada ona misli da je potrebno zatražiti istragu o nekim slučajevima. Predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)** upozorio je kako Državno odvjetništvo kada je punomoćnik zastupa Vladu. Uvaženi zastupnik Marijan Bekavac povrijedio je Poslovnik, rekao je **Pero Kovačević (HSP)**. Nemojte se javljati i tražiti kruha nad pogačom kroz povredu Poslovnika, rekao je **Vladimir Šeks (HDZ)**.

Kriminalci anonimci

U nastavku u ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je **Nikola Vuljanić (HNS)**. On je naglasio kako je Izvješće krasno sastavljeno. Nema ni jedne greške u podacima. Prisutan je blagi optimizam, što je politički oportuno. Kod

kaznenih progona pada broj poznatih, a raste broj nepoznatih počinitelja. To bi značilo da kriminalci postaju anonimci. Iz podataka se vidi da je svaki 88. građanin Hrvatske nepoznati kriminalac. Gdje je tu sada policija, gdje su duge i kratke cijevi? Kako država može zaštititi barem sebe i građane? Da bi to bilo efikasnije potrebno je pravosudni i represivni sustav graditi kao jedinstven sustav. Vanjski input sustava je kriminal. Ako taj sustav nije povezan i usklađen, kriminalci koji su simultani i usklađeni feler će naći. Tako su uvijek korak ispred vlasti i represije. Zgodno je pogledati statistike drugih zemalja. One su grozne. U Austriji udio krivičnih djela na 100.000 stanovnika tri je puta veći nego u Hrvatskoj, u Mađarskoj duplo, a u Sloveniji 50 % veći. Brojke o kriminalu u nas definitivno se ne podudaraju. Ne treba se onda ni hvatiti koliko smo puta bolji od europskih zemalja. Malo je vjerojatno da je tako. Visoki je stupanj odbačaja prijave koje dođu do državnog odvjetništva uz tvrdnju da su predmeti beznačajni. Jučer je došao e-mail od grupe građana iz Slavonije. Oni su zadnjih godina podnijeli nekoliko prijava državnom odvjetništvu. Odvjetništvo ih je odbacilo. Pokrenute su privatne tužbe i one su dale rezultate. Da se prijave građana u većem broju prihvaćaju statistika bi bila nešto lošija. Niska je razina kazni. Zapanjujuće je da je USKOK zaprimio 385 prijava. Od toga je samo 48 osuđujućih. Zgodan je podatak o krivičnim djelima zlorabe opojnih droga. Imali smo Izvješće o strategiji borbe protiv opojnih droga u 2004. godini koje govori da je broj ovisnika značajno porastao. Ovo Izvješće govori da je optužaba i prijava bilo manje. Što to sad znači? Ili oni lažu ili se optužbe ne dižu i policija ne radi svoj posao. Narkomana ima, tržište droge u Hrvatskoj, kako je izračunao Dragutin Lesar iznosi 4,5 milijarde kuna, a optužbi nema. Očito da se te novce koristi i za drugo, a ne samo za kupovinu jahti kriminalcima. Očito ti novci uđu u sustav. Za pohvaliti je značajan porast broja prijavljenih djela nasilja u obitelji. Tu treba pohvaliti Vladu, ali i napore nevladinih

udruga. Kad je riječ o organiziranom kriminalu i korupciji u ovom Izvješću nema grafičke usporedbe s godinom prije. Organizirani kriminal i korupcija vrte ogromne novce. Strašna je činjenica da državu u građansko-pravnim sporovima građani tuže za 8,5 milijardi kuna. To su uglavnom radno-pravni sporovi, koje će država uglavnom izgubiti. Državi bi bilo puno jeftinije i politički pametnije da se s takvim sporovima ne nade na sudu. To je stvar državne uprave. U takvim sporovima trebalo bi priznati krivnju i ljudima platiti.

U strukturi predmeta u kojima je državno odvjetništvo zastupalo Hrvatsku, najbrojniji su radni sporovi. Tijekom 2004. u državnim odvjetništvima evidentirano je 28.838 radnih sporova, što je u odnosu na godinu dana ranije povećanje 60,7 posto. Potrošeno je 200 milijuna kuna za sklapanje nagodbi u radnim sporovima.

Kada kolega Nikola Vuljanić govori o podacima u susjednim zemljama, netočno je da su to kriminalci, rekla je **Ana Lovrin (HDZ)**. To je broj podnijetih kaznenih prijava. Stvar je metodologije, jer iz tih podataka da se izvući svašta. Predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)** rekao je kako se kriminalac ne postaje podnošenjem kaznene prijave. Dalek je put od kaznene prijave do kriminalca. To je težak i trnovit put. Treba zaslužiti postati kriminalac.

Uloga USKOK-a

U ime **Kluba zastupnika HSS-a Ante Markov (HSS)** naglasio je kako su svi relevantni podaci, kako kaznenog tako i građanskopravnog odjela u Izvješću vrlo jasno navedeni. Pozicija USKOK-a je definirana. Broj nepoznatih počinitelja koji je u porastu govori ne samo o novim oblicima nego i o novim izazovima koji se postavlja-

ju pred zakonodavca, Državno odvjetništvo i represivni aparat. Hrvatska se smatra jednom od sigurnijih zemalja po svim statistikama i evidencijama. A i po procjenama agencija i institucija koje se time bave. Posebnu pozornost treba dati maloljetnim osobama i radu na tim predmetima. Osobe koje su navršile 14 godina, a nisu kazneno odgovorne jer nisu navršile 18 godina, predstavljaju posebno interesantnu strukturu naših građana. Ako gledamo izvješća razvijenih zemalja Europske unije upravo ta populacija je u posljednje vrijeme najizloženija. Na primjer u Francuskoj ta populacija učinila je više od 40 % svih djela. Hrvatska nije na takvoj razini iako će ti trendovi obuhvatiti i nas. Preventiva je nešto što se nameće kao prirodno sredstvo u borbi da se smanje rizici i protupravne radnje. Javni mediji, posebno televizija, unose djeci od 10 do 15 godina preagresivne elemente. Premalo je edukativnih, preventivnih i drugih spoznaja. Kaznena djela kojima se bavi USKOK, znači organizirani kriminal, govore o potrebi permanentnog preustroja i praćenja različitih skupina. Oblici organiziranog kriminala više se ne mogu pratiti na nacionalnoj razini. Nacionalna razina premali je teritorij da bi se organizirani kriminal lociralo. USKOK treba biti udarna oštrica Državnog odvjetništva u specifičnim projektima, programima i traženjima protupravnog djelovanja koja su posebno opasna za društvo. USKOK se ne bi trebao baviti "malim" odnosno drugim vrstama protupravnih radnji. Trebalo bi istaći primjer Italije. Tamo je operacija "čiste ruke" dala rezultate. Došlo je do sloma čitave političke klase. To se nikada ne bi dogodilo da se pravosudna tijela, državno odvjetništvo i suci nisu našli na barjaku te akcije. Treba upozoriti kako borba protiv protupravnih radnji ne može se voditi bez motiviranih državnih službenika, posebice onih koji su najizloženiji pritisku. Na kraju treba upozoriti kako ulazak u Europsku uniju neće smanjiti rizike, nego će ih povećati. Moramo biti spremni na povećan rizik.

Ispravljam netočan navod kolege Ante Markova koji okrivljuje Hrvatsku televiziju i medije da su krivi za porast nasilja. Dapače, mediji imaju sasvim drugu ulogu, ustvrdio je **Pero Kovačević (HSP)**.

Joint i opušak marihuane

Uvaženi državni odvjetniče napisali ste odlično Izvješće, naglasio je **Nenad Stazić (SDP)**. Međutim o položaju državnog odvjetništva kao samostalnog i neovisnog tijela ovdje nema niti riječi. A svjedoci smo na primjer da premijer kaže kako je dao nalog državnom odvjetniku da postupi ovako ili onako. O USKOK-u ste pisali na malo prostora s obzirom na velika očekivanja građana od toga Ureda. Kažete da smanjenje broja prijava za primanje mita uz porast percepcije o korumpiranosti državnih službenika ukazuje da se na ovom području ne ostvaruju očekivani rezultati. Od tog malog broja prijava najveći broj se odnosi na policijske službenike, a percepcija je građana da smo korumpirano društvo. Prisjetimo se samo mirogojskih razgovora o primanju mita. Svi smo svjedoci kupovine vječničkih mandata. Imamo i slučaj gdje ministar u Vladi potpisuje ugovor o kupovini vječnika. U Izvješću navodite kako smatrate da je nužno ostvariti uvjete da bi se USKOK mogao popuniti kvalitetnijim stručnjacima. Zapravo posredno kažete da vam državni proračun nije osigurao novce. U ukupnom kriminalitetu svih prijavljenih za zloupotrebu droge posjedovanje kao najblaži oblik zastupljeno je sa 75 %. Navodite kako se prijave podnose možda za jedan joint ili čak opušak marihuane. Ako će se Državno odvjetništvo i sudovi iscrpljivati s jednim opuškom, kako ćete se stići baviti progonom organiziranog šverca droge. Kod djela protiv službene dužnosti zabrinjava velik broj odbačaja, čak 85 %. Kod parničkih predmeta Državno odvjetništvo u funkciji tužitelja je uspješno, ali toliko nije uspješno kada je država tužena. Da zaključim, Izvještaj je odlučan i treba ga prihvatiti.

Slučaj "Itasa"

Imamo napredak u radu državnih odvjetništava. Međutim, ovo je prilika da se kaže i o nekim problemima, rekao je **Miroslav Korenika (SDP)**. U Hrvatskoj porast je kaznenih djela oko štedno-kreditnih zadruga. S tim u vezi državna odvjetništva nedovoljno brzo i nekvalitetno reagiraju. Nadalje, bilo bi dobro čuti o sve većem broju prijevара vezanih uz prodaju stanova. Broj prijevара raste. Sudska zaštita nije dovoljno brza i učinkovita. U tome dobar dio utjecaja ima i državno odvjetništvo. Posebno treba upozoriti na problem neujednačenosti u definiranju određenih kaznenih djela. Bilo bi dobro više govoriti i o učinku Državnog odvjetništva vezano uz reviziju pretvorbe i privatizacije. Nadalje, koliko je slučajeva u državnim odvjetništvima koji se drže u ladicama? Slučajevi se vode godinama, a nema nikakvih rezultata. Možda bi trebalo dobiti javno podatke po županijskim državnim odvjetništvima koliko je višegodišnjih postupaka koji su neriješeni. Državno odvjetništvo nije dovoljno ispunilo zadaće u vezi sa zaštitom radnika pred poslodavcima. Bit će konkretan. Nezadovoljni radnici dioničkog društva "Itas" iz Ivanca prošle godine podnijeli su kaznenu prijavu. U međuvremenu trgovačko društvo otišlo je u stečaj. Radnici su ukazivali na malverzacije i kriminal. Trebalo je gotovo godinu dana rada državnog odvjetništva da nešto ispliva na površinu. A kada je isplivalo ispalo je da su radnici nepovratno oštećeni. Iz "Itasa" je isisana imovina. Tko je kriv? Je li pravna država kriva za to što će preko 300 radnika ostati bez teško zarađenih plaća? U ovakvim izvješćima treba konačno početi govoriti o imenima. Jer odgovornost je najvažnija stvar.

Nasilje u obitelji

Gordana Sobol (SDP) podržala je rad i Izvješće Državnog odvjetništva. Pri tome upozorila je na nekoliko činjenica. Prvo, zabrinjava ogroman broj nepoznatih počinitelja kaznenih djela. Godine 2003. udio nepoznatih počinitelja bio je

44 %, a 2004. je 49 %. To, čini se, oslikava nemoć, pa možda i nesposobnost dijela državnog aparata da se uspješno bori s kriminalom. Gradane zanima je li u Hrvatskoj porast ili nije porast kriminaliteta, nasilnih djela, teških ubojstava, krađa. Godine 2004. bilježi se jedan postotni pad kaznenih djela vezanih uz drogu. Ali i dalje je 75 % tih djela vezano uz posjedovanje droge. Iz rasprave na Odboru za ravnopravnost spolova proizašlo je da to jedino može značiti da smo i dalje nemoćni u suzbijanju narkomafije i bosova koji drže tržište droge u Hrvatskoj i šire. Dio u Izvješću koji se odnosi na nasilničko ponašanje u obitelji očito zaslužuje posebno poglavlje. Velik porast prijava ne znači da je drastičan porast nasilja. U biti na djelu je kombinacija pozitivnih učinaka vezano za borbu protiv nasilja u obitelji. Donijeta je Nacionalna strategija za borbu protiv nasilja. Međutim i dalje ćemo biti suočeni s porastom nasilja. Naime, policijska uprava dala je podatak da je do 23. studenoga ove godine zabilježeno 9.930 slučajeva koji se povezuju s nasiljem u obitelji. To je u odnosu na isto razdoblje lani povećanje od 20,8 %. U Izvješću navodi se da se sudovi pri izboru sankcija u najvećem broju slučajeva odlučuju za uvjetnu osudu kao mjeru upozorenja. U velikom broju slučajeva silovanja izriču se neprimjereno male kazne uz skandalozna obrazloženja. Za silovanje jedne 15-godišnje djevojčice, štićenice jednog doma za djecu, silovatelj je dobio, zamislite, dvije godine zatvora.

Ratni zločini ne zastarijevaju

Izvješće je snimak o stanju kriminaliteta. Iz svih brojki rekli bi da bi sa stanjem kriminaliteta u državi mogli biti zadovoljni, upozorio je **Stjepan Bačić (HDZ)**. Raduje najava državnog odvjetnika da će se odvjetnici češće žaliti na odluke suda. Ne možemo biti zadovoljni kada je u pitanju droga. Od 7.500 prijava odvjetništvo je pokrenulo oko 5.500, a osuđeno je 4.500. U ukupnom kriminalitetu vezano za drogu 75 % odnosi se na posjedovanje, a ne na dispečere.

U tom dijelu rada državno odvjetništvo trebalo bi se puno oštrije postaviti. Ratni zločini ne zastarijevaju. Očekujem od Državnog odvjetništva da konačno pokrene i postupke prema komunističkim i partizanskim zločinima koji su se dogodili 1945. godine. Za te zločine još nitko nije odgovarao, a ima živih svjedoka i počinitelja. Druga stvar je ratni zločin iz Domovinskog rata. Stvara se dojam da se postupci obavljaju tamo gdje su Hrvati oslobođeni krivnje, ne bi li se onda osudili. Imamo slučaj Lore i Karlovca. Gdje su Srbi osuđeni obavljaju im se procesi, pa im se onda kazne smanjuju, kao što je bilo za Škabrnju. Svi obnovljeni procesi baziraju se na podacima Save Štrpca, kojeg Državno odvjetništvo treba u odsutnosti optužiti. Za 484 osobe istraga je obustavljena. To je prevelik broj. Ovih tridesetak osuđenih sigurno nisu bili kadri ovolike zločine u Hrvatskoj počinuti. Abolicija je bila nužni potez kako bi hrvatsko društvo konačno išlo dalje. Ali ne možemo abolarati ratne zločine. Kad je u pitanju USKOK očekujem da se i u slučaju zdravstveno-rekreacijskog centra Lipik pokrene istraga.

Ukupna vrijednost predmeta spora u kojima je Hrvatska bila tužitelj bila je oko 4,5 milijardi kuna, a vrijednost sporova u kojima je Hrvatska bila tužena je oko 8,5 milijardi kuna.

Franjo Matušić (HDZ) naglasio je kako ratni zločini ne zastarijevaju. Treba upozoriti na "Daksu" i ubojstva koja su bila krajem 1944. te na "Orsulu" gdje su stradali nedužni ljudi bez suđenja. Bilo bi dobro čuti je li se što pokrenulo u vezi s tim zločinima.

Pomorsko dobro

Glavni državni odvjetnik i njegovi suradnici ovim Izvješćem demantiraju tvrdnje kako ima zataškavanja i predmeta koji se drže u ladicama, ustvr-

dio je **Kruno Peronja (HDZ)**. Prije u raspravi kolega **Nenad Stazić** neosnovano i netočno je govorio o zataškavanju ili nepostupanju ondašnjeg javnog tužitelja, sadašnjeg predsjednika Hrvatskog sabora Vladimira Šeksa, u slučaju Ankice Lepej. To nikada nije bilo točno ni istinito. U Izvješću moglo se

S jedne strane smatramo da imamo blagost i neučinkovitost pravosuđa, a s druge strane imamo činjenicu da su nam zatvori pretrpani.

možda još oštrije upozoriti na stanje i djelovanje pravnog sustava i nedostatke u zakonodavstvu. Državna odvjetništva dužna su do 1. siječnja 2007. godine izvršiti uknjižbu u zemljišne knjige prava vlasništva kao i drugih stvarnih prava kojih je nositelj Hrvatska. Treba uknjižiti javne ceste i pomorska dobra. Trebalo bi staviti naglasak na uknjižbu poljoprivrednog zemljišta. Zabrinjava uknjižba pomorskog dobra. Nedostatak je evidencije pomorskog dobra u katastru i zemljišnim knjigama. Na tisuće je nezakonitih upisa prava vlasništva. Imamo situacije da sudovi dopuštaju uknjižbu prava vlasništva na mol, lukobran, plažu, lug, gat, brodogradilište. Ne može na to biti provedena uknjižba, a da se ne nanese šteta Hrvatskoj. Tijekom 2004. podneseno je 112 novih prijedloga radi upisa oznake pomorskog dobra. Time je obuhvaćeno 721.906 kvadratnih metara pomorskog dobra. Općinski su sudovi u zemljišnim knjigama proveli upis pomorskog dobra na površini obale od 384.026 kvadratnih metara. Radi zaštite pomorskog dobra treba osigurati sredstva za sustavno određivanje granica i provođenje evidencije te osnovati efikasnu i brojnu pomorsku inspekciju. Izvješće sugerira da se u najkraćem roku izmijeni Zakon o pomorskom dobru, kako bi se razriješila i uredila sporna pitanja. Vlada i Ministarstvo pravosuđa napravili su značajne napore da se osuvremeni i opremi državna odvjetništva.

Netočna je tvrdnja da je Vlada osigurala dovoljna sredstva, rekao je **Nenad Stazić (SDP)**. U Izvješću se navodi kako je nužno stvoriti uvjete da bi se USKOK mogao popuniti kvalitetnim stručnjacima.

Obijesno parničenje

Ako bismo se htjeli uspoređivati onda bismo morali imati podatke i analize za susjedne zemlje, primjerice, koliko je kod njih prijava i kako su završile, da li su odbačene, procesuirane te koliko je osuđujućih, upozorila je **Ana Lovrin (HDZ)**. Ovako ne znamo što znači manji broj kod nas. Znači li to bolje stanje i manje kriminaliteta ili neko stanje duha i rezigniranosti naših građana, pa da oni baš i ne vjeruju pravosudnom sustavu i ne vide puno koristi od podnijetih prijava. Važno je da građani sasvim jasno znaju što je kazneno djelo, koruptivno kazneno djelo, važno je da postoji jedinstvena metodologija u izvješćima Državnog odvjetništva. Čuli smo u raspravi da su razbijena dva narko-lanca.

Puno bolje i jasnije razgovarali bi kad bismo znali težinu kaznenih djela vezanih uz zloporabu droga. Uživatelja droge uhvaćenih s jointom ili opuškom daleko je veći broj, pa iz toga proizlazi i daleko veći broj kaznenih prijava. Krupnih kriminalaca je manje, ali su im itekako teža kaznena djela. Sam broj kaznenih prijava ne ukazuje na valjanu analizu. Ne smatram kako iz toga treba iščitavati da treba dekriminalizirati ovaj oblik kaznenog djela zloporabe droga. Državno odvjetništvo može djelovati odgojno prema toj populaciji. Ono ima mogućnost odbačaja prijave u slučaju neznatne društvene opasnosti, može se primijeniti načelo oportuniteta. Bio bi dragocjen podatak o trajanju parnica u kojima Državno odvjetništvo zastupa državu. Podatke da je uspješno okončano u stvarima gdje je država tužitelj 58% parnica, da je dio završio nagodbom a dio parnica su izgubljene, mogli bi valorizirati kada bismo znali da li je taj postupak dobiven ili izgubljen nakon 10 ili 15 godina, što imamo slučajeva, ili u nekom razumnom roku. Tu se vra-

ćamo i na obijesno parničenje. Trebalo bi voditi računa da su obveze države velike, poglavito u radnim sporovima. Trebalo bi tužbene zahtjeve usvajati, a ne se obijesno parničiti. Ima jedan dio u Izvješću koji govori o pravnim mišljenjima, pa imamo slučajeve gdje državno odvjetništvo daje suglasnost na prodaju stanova. Ono je udaralo pečate da je sve u redu i tako su prodavani stanovi, a onda nakon pet godina zaprimane su tužbe tog istog odvjetništva protiv jedinica lokalne samouprave.

Glavni državni odvjetnik i njegova ekipa trebaju biti profesionalci, stručnjaci, domoljubi te nekorrumpirani i nepotkupljivi.

Iz ovih podataka iščitava se da je Hrvatska obećana zemlja za sve građane drugih zemalja. Znači da kod nas nema kriminala, rekao je **Antun Kapraljević (HNS)**.

Radni sporovi

Emil Tomljanović (HDZ) upozorio je kako su vrlo interesantni pokazatelji u Izvješću koji se odnose na poduzimanje pravnih radnji radi zaštite imovine Hrvatske te zaštite Ustava i zakona. Treba upozoriti da je primitak tužbi za radne sporove veći za oko 60 %. Hrvatska, ministarstva i druga državna tijela tuženi su u 27.795 predmeta. Treba se složiti s Državnim odvjetništvom kako ova vrsta sporova predstavlja nepotrebno opterećenje za sudove, državno odvjetništvo i ministarstva. Vođenjem ovih nepotrebnih postupaka stvaraju se troškovi državnog proračuna. Postoji mogućnost sklapanja izravnih nagodbi. Međutim i kada dolazi do priznavanja tužbenih zahtjeva imamo nelogičnu situaciju. Temeljem tako sklopljenih nagodbi, a zbog nemogućnosti isplate, pokreću se ovršni postupci. Što se tiče pomorskog dobra treba istaknuti nedostatak evidencije kako u katastru tako i u zemljišnim knjigama. Zaštita pomor-

skog dobra jedna je od najbitnijih zadaća Državnog odvjetništva. Iz Izvješća se vidi kako unatoč silnom naporu Državnom odvjetništvu treba stvoriti u prvom redu normativni okvir da bi na adekvatan način i u budućnosti štitilo pomorsko dobro. Činjenica je da ne možemo biti zadovoljni. Nema sustavno određenih granica pomorskog dobra, nema prave evidencije niti efikasne pomorske inspekcije. Iz Izvješća vidimo u tom segmentu izvjesnu podnormiranost. Trebamo tako postaviti normativni okvir da bi Državno odvjetništvo moglo na pravi način štititi pomorsko dobro.

Kod kaznenih progona pada broj poznatih, a raste broj nepoznatih počinitelja. To znači, među ostalim, da kriminalci postaju anonimni.

U replici **Franjo Matušić (HDZ)** rekao je kako bi bilo dobro čuti što je Državno odvjetništvo poduzelo u slučaju "Viktora Lenca". Drugo, kolega Nenad Stazić optužio je sadašnjeg predsjednika Hrvatskog sabora da je sudjelovao u zataškavanju prijave koju je uputila gospođa Ankica Lepej. Bilo bi dobro čuti i o tome. Treće, vrijeme je da nakon 60 godina saznamo koji su sudionici komunističkih zločina pred kraj i nakon Drugoga svjetskog rata. U odgovoru na repliku **Emil Tomljanović (HDZ)** rekao je kako devastacija pomorskog dobra nažalost ne prestaje sa slučajem "Viktora Lenca". Zato očekujemo da se Državno odvjetništvo ekipira, pokrene inicijative te da se sagleda kako kvalitetno zaštititi pomorsko dobro. **Josip Leko (SDP)** upozorio je ako se daju političke kvalifikacije i diskvalifikacije da bi trebalo navesti i afere tipa "Behtel", "Liburnija Rivijera" hoteli i sl. U odgovoru na repliku **Emil Tomljanović (HDZ)** ustvrdio je kako se niti jednom rečenicom nije u političkom smislu osvrtao na Izvješće. Upitao je pri tome zar su teme pomorskog dobra i pokretanje silnih radno-pravnih sporova politikanstvo.

Ništa nije zataškano

Danas se opet spominje moje ime u kontekstu moje uloge kao javnog tužitelja 1992. godine, ustvrdio je predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)**. Povodom rasprave o reviziji pretvorbe i privatizacije kolega Nenad Stazić iznio je za vrijeme svog izlaganja da ga je neposredno prije nazvala gospođa Ankica Lepej. Rekla mu je kako je meni poslala neku dokumentaciju vezanu za kaznene prijave te da po tome nisam postupio i da sam to zataškao. Sada opet to potežete. Izabran sam za javnog tužitelja Hrvatske 10. travnja 1992. godine i bio na toj dužnosti do 10. kolovoza iste godine. Taj podnesak je došao i stavljen u redovitu proceduru. Ništa nisam zataškao, nego sam uredno taj podnesak i pismo ove gospođe uputio u državno-odvjetničku proceduru. Molim da se glavni državni odvjetnik i na to osvrne, jer ne želim da se neprestano ponavlja to pitanje, zaključio je **Vladimir Šeks**.

Neovisni, samostalni i ažurni u radu

U završnom osvrtu glavni državni odvjetnik **Mladen Bajić** rekao je kako je iznenađen s kolikom su pozornošću zastupnici pročitali i analizirali Izvješće. Jedino pitanje postavljeno u raspravi koje me osobno dira je da li je Državno odvjetništvo u proteklom razdoblju bilo doista neovisno i samostalno u svom radu. Odgovorno tvrdim da jeste. Nikad nitko na mene nije izvršio utjecaj u bilo kojem predmetu ili prilikom odlučivanja o konkretnim stvarima. U zakonu o Državnom odvjetništvu, između ostalog, stoji da u građansko-upravnim stvarima Državno odvjetništvo, kada zastupa Hrvatsku, može u osobito značajnim predmetima dobiti uputu od Vlade. Možda to izaziva određena kriva razmišljanja kako je Državno odvjetništvo u tom pravcu nesamostalno u radu. U toku je izmjena zakona o Državnom odvjetništvu. Tražio sam da se zakonska definicija da Vlada daje upute promijeni tako da Vlada može

dati mišljenje Državnom odvjetništvu. Gledano statistički postigli smo dobru ažurnost, ali ima primjedbi i sumnji u to da se svi predmeti rješavaju na način kako je to statistički prikazano. Kako se ne bi dogodilo da neki od predmeta ostaju u ladiči za sve predmete starije od šest mjeseci tražio sam od svih državnih odvjetništava na terenu da sačine popis. O svim tim starijim predmetima vodimo računa. Oni su pod nadzorom. Dakle, predmeta u ladicama više nema. Naravno, svi predmeti nisu i ne mogu se riješiti na način kako je to statistički prikazano u rokovima od tri mjeseca. Jedno

Ako će se državno odvjetništvo i sudovi iscrpljivati s jednim jointom ili opuškom marihuane, kako će se stići baviti progonom narko-mafije i organiziranim švercom droge.

od pitanja bilo je što znači da se predmet rješava u roku od tri mjeseca? To znači da se rješava od zaprimanja kaznene prijave u državnom odvjetništvu do donošenja jedne od državno-odvjetničkih odluka koje imaju procesni značaj i karakter. To znači ili rješenje o odbačaju kaznene prijave ili zahtjev za podnošenje istrage nadležnom sudu ili podizanje optužnog prijedloga ili optužnice. Puno je bilo riječi o radnim sporovima. Oni su 85 % ukupnih građansko-upravnih parničkih predmeta Državnog odvjetništva. To je broj koji opterećuje rad odvjetništava i sudova. Veliku većinu tih predmeta unaprijed znamo da ćemo izgubiti. Imamo zakonske mogućnosti sklapanja nagodbi. Ali Državno odvjetništvo ne može sklopiti nagodbu ako iza toga ne stoje financijska sredstva, kojima bi mogli završiti takav spor. Prošle godine dobili smo značajan iznos od 200 milijuna kuna koje smo potrošili za sklapanje nagodbi u radnim sporovima. Značajan dio tih nagodbi baš je u odnosu na policajce kao tužitelje. Ove godine broj radnih sporova više je nego prepolovljen. Nadalje, bilo je govora kako se

događa da odvjetništva na terenu donose različite odluke u istim ili sličnim stvarima. Dopuštam da se to događa. Zato smo poduzeli značajne korake kako bi imali što kvalitetnije veze između nižih i viših državnih odvjetništava.

Osniva se poseban odjel za nadzor

Od 1. siječnja slijedeće godine formirat će se u okviru Državnog odvjetništva poseban Odjel za nadzor. Ove smo godine pustili web stranicu Državnog odvjetništva. Početkom slijedeće godine dobit ćemo i Internet stranicu. Kada je riječ o ratnim zločinima Zakon o općem oprost ne može se primijeniti na ta kaznena djela. S određene distance kritičnije smo pristupili analizi pojedinih konkretnih predmeta. Utvrdili smo da smo preoštro ili preširoko zahvatili tu kriminogenu zonu te da nije bilo obilježja kaznenih djela ratnih zločina, nego kaznenih djela protiv Hrvatske kao što je oružana pobuna, ugrožavanje teritorijalne ukupnosti itd. S tim u svezi nakon prekvalifikacija primijenili smo Zakon o općem oprost ili Zakon o oprost. Što se tiče kaznenih djela ratnih zločina počinjenih za vrijeme ili nakon Drugog svjetskog rata u prilogu ovog Izvješća posebno je Izvješće na dvadesetak stranica svih državnih odvjetništava o predmetima koji su kod njih evidentirani i na kojima se radi. U vezi s tim državna odvjetništva i policija napravili su značajan dio posla. U većini predmeta angažiran je Državni arhiv. Pokušava se na svjetlo dana izvući činjenice i podatke koje nemamo ili kojima nismo raspolagali kako bi mogli donijeti odgovarajuće odluke u svim tim predmetima. Dakle, na predmetima se radi. Zabilježio sam primjedbe zastupnika u pogledu "Itasa", "Viktora Lenca", "Lipika". Ni jedan od tih predmeta nije u ladicama Državnog odvjetništva. "Itas" je procesuiran u Varaždinu. "Viktor Lenac" također je u postupku. Predmet se obrađuje u građansko-pravnom i kazneno-pravnom smislu. Policija vrši kriminalističku obradu. Državno

odvjetništvo pokrenulo je odgovarajuće postupke kako bi se skinula hipoteka i vratilo zemljište u državno vlasništvo. Što se tiče zdravstveno-rekreacijskog centra "Lipik" i tu se radi kriminalistička obrada. Kad je riječ o primjedbama na rad ranijeg kolege Vladimira Šeksa i kaznenoj prijavi Ankice Lepej pregledao sam i pronašao predmet u Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu. Doista, odmah nakon što je prijava Ankice Lepej ili pritužba na rad ili nekakva kriminalna ponašanja zaprimljena u Državno odvjetništvo dostavljena je u rad Županijskom odvjetništvu u Zagrebu. Izvršena je kriminalistička obrada, angažirani su tadašnji SDK-a i Financijska policija. Godine 1994. predmet je zatvoren, jer nije bilo osnova za postupanje. Na kraju treba naglasiti kako je Državno odvjetništvo 2001. godine izvršilo veliku transformaciju koja još traje. Došlo je do spajanja Državnog odvjetništva ili Javnog tužilaštva s Javnim pravobranilaštvom. Odluka o spajanju ta dva pravosudna tijela pokazala se veoma uspješnom. Interaktivnom vezom kaznenog i građanskog odjela rad i jednog i drugog dobiva vrijednosti koje nisu imali ranije.

Samo segment pravosudnih tijela

Glavni državni odvjetnik **Mladen Bajić** upozorio je i na nešto čega možda u Izvješću nema. To je da je Državno odvjetništvo samo segment pravosudnih tijela. Ono se nalazi između državne vlasti, prije svega Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva financija s jedne strane i sudova s druge. Samo dobrim interaktivnim odnosom organa otkrivanja i Državnog odvjetništva mogu se postići rezultati kakvi se očekuju. U ovoj, a posebice početkom slijedeće godine USKOK će se razviti na način kako je to zakonodavac predvidio. USKOK će doista biti u stanju suprotstaviti se organiziranom kriminalu i korupciji. Organizirani kriminal zaslužuje punu pozornost i

pažnju Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog odvjetništva, zaključio je Mladen Bajić.

Potom je **Frano Matušić (HDZ)** u ime Kluba zastupnika HDZ-a rekao kako je red, nakon ovoga što se čulo od glavnoga državnog odvjetnika, da se kolega Nenad Stazić i SDP ispričaju predsjedniku Hrvatskoga sabora Vladimiru Šeksu, jer je prozvan za nešto što nije istina. Prozvan je za zataškavanje u vezi sa slučajem Lepej.

Tijekom 2004. godine podneseno je 112 novih prijedloga radi upisa oznake pomorskog dobra. Time je obuhvaćeno 721.906 metara kvadratnih pomorskog dobra. Općinski su sudovi u zemljišnim knjigama proveli upis pomorskog dobra na površini obale od 384.026 metara kvadratnih. Zaštita pomorskog dobra jedna je od najbitnijih zadaća Državnog odvjetništva.

Svakome je na savjesti da li se želi ispričati, ustvrdio je **Vladimir Šeks (HDZ)**. Mr. sc. **Mato Arlović (SDP)** u ime Kluba zastupnika SDP-a upozorio je kako je Nenad Stazić govorio u svoje ime i nije govorio u ime Kluba zastupnika SDP-a. Zamolio je da se Klub ne proziva za osobnu izjavu zastupnika. Slažem se s vama da postoji razlog da se kolega Stazić obrati predsjedniku Hrvatskoga sabora na primjeren način, zaključio je Mato Arlović.

Time je zaključena rasprava o Izvješću o radu državnih odvjetništava u 2004. godini.

Godišnje Izvješće o radu državnih odvjetništava u 2004. godini zastupnici Hrvatskog sabora glasovanjem su prihvatili sa 87 glasova "za" i jednim "suzdržanim" glasom.

A.Š.

PRIJEDLOG GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O POSLOVANJU FINANCIJSKE AGENCIJE U 2004. GODINI

Financijski pokazatelji u planiranim veličinama

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova prihvatili Prijedlog Godišnjeg izvješća o poslovanju Financijske agencije u 2004. godini. Fina je - proizlazi iz Izvješća tijekom 2004. godine poduzimala brojne aktivnosti kojima je olakšano poslovanje gospodarskih subjekata i plaćanje računa stanovništvu, unaprijedena podrška sustava Državne riznice, uspostavljen registar proračunskih korisnika

Kao predstavnik predlagatelja Prijedlog je obrazložio ministar financija i predsjednik nadzornog odbora FINA-e **Ivan Šuker**. Obrazložio je da, kako Vlada nema primjedbi na Prijedlog, a financijski se pokazatelji kreću u planiranim veličinama, on će se u izlaganju samo osvrnuti na neke aktivnosti FINA-e u 2004. godini. Prije svega, ugovorene su kolekcije s mnogim poduzećima koje su omogućile lakše poslovanje i plaćanje računa stanovništva bez naknade. Također je redizajnirana i aplikacija riznica za Ministarstvo financija i Vladu RH, te je unaprijedena podrška u sustavu Državne riznice i uspostavljen je registar proračunskih korisnika. Završena je i prva i druga faza projekata gotovinskih centara u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom. U 2004. tehnički je pripremljen i registar koncesija kojim bi se uveo red u eksploataciju mineralnih i rudnih bogatstava. Kao posljednji projekt ministar Ivan Šuker naveo je izvršenje tehničke pripreme za realizaciju projekta HITRO-HR servisa kojim bi se osjetno skratio vremenski period i pojednostavnio postupak pripremanja dokumentacije za otvaranje vlastitih tvrtki.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i državni proračun podupire prihvaćanje ovog Izvješća.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada RH nema primjedbi na Godišnje izvješće o poslovanju FINA-e u 2004. godini.

RASPRAVA

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a**, prva u raspravi za riječ se javila zastupnica **Navenka Majdenić (HDZ)**. Naglasila je kako se FINA uspješno reorganizirala i tijekom 2004. godine transformirala u tržišno orijentiranu novčarsku instituciju nakon što je izgubila monopolističku poziciju jedinog nositelja platnog prometa. "Nova organizacijska struktura ustrojena je kao mješovita organizacijska struktura u s elementima proizvodne, odnosno poslovni sektor, funkcionalne, sektor podrške i teritorijalne organizacijske strukture, dakle sektor poslovne podrške" rekla je zastupnica dodavši da se "ovakva organizacijska shema pokazala vrlo uspješnom". Ukupni prihodi u 2004. godini manji su 7% u odnosu na 2003., dok su rashodi u istom razdoblju manji za 4%. Dobit je povećana za 6% u odnosu na plan. Zastupnica je posebno istaknula predan i angažiran rad uprave na novoj organizaciji poslovanje i kadrovskom jačanju kao i uvođenju novih vrsta i oblika financijskih usluga što se posebno odnosi na poduzetnike koji na jednom mjestu u vrlo kratkom vremenu mogu ishoditi dokumentaciju koja im je potrebna.

Zastupnica je zaključila izjavu podržavši dosadašnji rad FINA-e i njihovo Izvješće.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorila je zastupnica **Alenka Košiša Čičin-Šain (HNS)** koja se u izjavi usredotočila na strategiju razvoja FINA-e kao vodećeg "outsourcing" partnera na području financija i vodećeg partnera države na projektima od nacionalne važnosti. Kako je FINA izgubila monopolistički položaj za obavljanje platnog prometa, koji sada obavljaju i poslovne banke, prihodi iz sektora servisa za banke svake će godine biti sve manji, a kako banke intenzivnije ulaze i u poslove s gotovim novcem, te preuzimaju i opskrbu svojih poslovnica gotovim novcem iz svojih izvora i u ovom sektoru će tržišni udjel FINA-e sve više opadati. "Mišljenja sam da bez adekvatnog restrukturiranja i jasnog definiranja strategije u ovom segmentu financijskog poslovanja FINA može doći u ozbiljne probleme koji bi na kraju rezultirali mogućim otpuštanjem zaposlenika" komentirala je. Što se tiče ostalih prihoda u vidu korisničkih servisa za državu, koje ostvaruje FINA, oni su konstantni, ali ne mogu kompenzirati manjak prihoda. Usporedbom izvješća za 2003. i 2004. godinu uočljivo je da FINA nije ostvarila plan investicije, već se one u postotku realiziraju sa oko 30%, a ni struktura planiranih investicija ne jamči ostvarenje strategije FINA-e o "outsourcing" partneru. Zastupnica se na kraju izlaganja osvrnula na informatizaciju raznih bankarskih sustava i pokretanje "one stop shopa", te je podržala ovaj Prijedlog izvješća.

U pojedinačnoj raspravi govorio je zastupnik **Velimir Pleša (HDZ)**. Podržavši Izvješće naglasio je kako je FINA pokazala spremnost da održi status značajnog čimbenika u financijskom poslovanju profilirajući poslovne ciljeve koji

jasno usmjeravaju daljnje tokove transformacije. Zastupnik se posebno osvrnuo i na pokretanje instituta "one stop shop" tj. "hitro HR" koji polako izrasta u servis koji će koristiti svim građanima.

Zastupnici su većinom glasova, sa 86 glasova "za" i 11 "suzdržanih", prihvatili Prijedlog Godišnjeg izvješća o poslovanju Financijske agencije u 2004. godini

A. F.

PRIJEDLOG KANDIDATA ZA IZBOR ČLANOVA DRŽAVNOODVJETNIČKOG VIJEĆA

Zastupnici Hrvatskog sabora su od predloženih kandidata iz reda zamjenika državnog odvjetnika izabrali **Željka Krpana (69 glasova)**, **Zlatu Hrvoj Šipek (68 glasova)**, **Dragana Novosela (67 glasova)**, **Zvezdanu Verk (67 glasova)**, **Josipa Čulea (66 glasova)** i **Vladu Sirotića (51 glas)**.

Zastupnici Hrvatskog sabora su od predloženih kandidata iz reda sveučilišnih profesora pravnih znanosti izabrali **prof. dr. sc. Vladimira Ljubanovića (70 glasova)** i **prof. dr. sc. Branka Babca (67 glasova)**.

Zastupnici Hrvatskog sabora su od predloženih kandidata iz reda zastupnika Hrvatskog sabora izabrali **Emila Tomljanovića (58 glasova)** i **Ingrid Antičević-Marinović (43 glasa)**.

Prijedlog akta dostavio je **Odbor za pravosuđe**, a predstavnica predlagateljica, predsjednica Odbora **Ana Lovrin**, dodatno je obrazložila Prijedlog.

Jedina u raspravi u ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Naglasila je kako je ovo vrlo važna odluka pošto je upravo Državnom odvjetničkom vijeću dana ovlast

i odgovornost da odlučuje o imenovanju državnih odvjetnika, njihovoj promociji i stegovnoj odgovornosti. Podsjetila je da je u pripremi i izmjena Zakona o Državnom odvjetništvu koja bi utvrdila i djelokrug i sastav Vijeća. Nadalje se osvrnula na kritike koje su upućene na rad Državnog odvjetničkog vijeća te je predložila da se zbog njih više pažnje obrati na one ljude koji su ostali na visini svojih zadataka. Završila je izlaganje potporom dosadašnje praksi da je jedan od imenovanih kandidata iz redova zastupnika pripadnik vladajuće stranke, a drugi iz oporbe.

A. F.; I.Č.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU ČLANOVA ODBORA ZA ETIKU U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova prihvatili Prijedlog odluke o imenovanju članova Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju.

Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju broji devet članova, a predloženi članovi su: **prof. dr. sc. Julijan Dobrinić**, **dr. sc. Zorica Jurković**, **doc. dr. sc. Vedran Katavić**, **doc. dr. sc. Tonči Matulić**, **doc. dr. sc. Marko Petrak**, **akademik Nikša Stančić**, **prof. dr. sc. Ivana Weygand Đurašević**, **prof. dr. sc. Vlasta Zanchi** i **doc. dr. sc. Daniela Živković**.

vić, prof. dr. sc. Vlasta Zanchi i **doc. dr. sc. Daniela Živković**.

Prvi u raspravi, u ime Kluba zastupnika HNS-a, govorio je zastupnik **Miljenko Dorić (HNS)**. Naglasio je da je ogromna većina znanstvenih publikacija hrvatskih znanstvenika u kvalitetnim svjetskim časopisima iz područja biomedicine, prirodnih i tehničkih znanosti. Također, ogroman dio posla ovog odbora odnosit će se na bioetičke probleme uz probleme u visokom obrazovanju. Ipak u ovom Prijedlogu samo je

1 od 9 kandidata iz područja biomedicine. Zastupnik je zaključio da je ovakav omjer neadekvatan u odnosu na djelokrug rada Odbora u kojem će najvjerojatnije 90% pitanja biti iz područja biomedicine.

Državni tajnik u Ministarstvu znanosti obrazovanja i športa **Dražen Vikić Topić** u svom je izlaganju predstavio kratkoročnu i dugoročnu strategiju znanosti i tehnologije. Provedbenim planom za razdoblje od 2005. do 2010. godine postavljeni prioriteti

su zdravlje, okoliš, energija, materijali i hrvatski identitet. Prioriteti dugoročne strategije okrenuti su temeljnim istraživanjima, a obuhvaćaju gospodarjenje okolišem, Jadran, otoke, obalu i krš, zatim, hranu, poljoprivrednu bio-

tehnologiju, informatičku tehnologiju i komunikacije, nano-znanost, nove materijale i konstrukcije, obnovljive izvore energije, zdravlje, društvene znanosti, te permanentno obrazovanje i socijalnu integraciju.

Zastupnici su većinom glasova, sa 85 glasova "za" i 3 "suzdržana", prihvatili Prijedlog odluke o imenovanju članova Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju.

A. F.

IZBORI, IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

Nevenka Majdenić, predsjednica Odbora za izbor imenovanja i upravnih poslova predstavila je slijedeće prijedloge odluka:

- **Prof. dr. sc. Mladen Žinić**, ravnatelj Instituta "Ruđer Bošković", na prijedlog javnih znanstveno-istraživačkih instituta, imenuje se za člana Upravnog odbora Nacionalne naklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske, a **dr. sc. Stjepan Marčelja** razrješuje se dužnosti na osobni zahtjev.

Zastupnici su većinom glasova, sa 96 glasova "za" i 2 "suzdržana", prihvatili ovaj Prijedlog.

- **Ana Lovrin** izabrana je za člana Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, a s dužnosti se razrješuje **Branimir Glavaš**.

Zastupnici su većinom glasova, sa 85 glasova "za", 11 "suzdržanih" i 3 "protiv", prihvatili ovaj Prijedlog.

- **Vladimir Štengl** izabran je za člana Odbora za financije i državni proračun,

a s dužnosti se razrješuje **Damir Špančić**.

Zastupnici su jednoglasno prihvatili ovaj Prijedlog.

- **Vladimir Štengl** izabran je za člana Odbora za poljoprivredu i šumarstvo, a te dužnosti se razrješuje **Damir Špančić**.

Zastupnici su većinom glasova, sa 95 glasova "za" i 2 "suzdržana" prihvatili ovaj Prijedlog.

A. F.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović**

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora